

WIELOWIEŚ

1305

2005

700 lat

Niniejszy folder opracowano na podstawie wystawy przygotowanej przez nauczycieli i uczniów Gimnazjum im. Jana Pawła II w Wielowsi z okazji obchodów 700 - lecia Wielowsi.

Autorzy działów

1. Środowisko przyrodniczo - geograficzne: *Lucyna Stowska*
2. Historia Wielowsi od 1305-2005: *Małgorzata Ostrowska, Helena Kazubek*
3. Życie społeczno - polityczne w latach 1945-2005: *Joanna Pallach*
4. Historia Parafii i Kościoła: *Ks. Piotr Lepszy, Małgorzata Ostrowska, Marianna Grzesiuk, Alicja Walloschek, Siostry Elżbietanki, Róża Ciongwa, Józef Korcz, Katarzyna Grzesiuk*
5. Przedszkole: *Magdalena Schütz, Małgorzata Ostrowska*
6. Szkoła Podstawowa im. ZWM: *Małgorzata Ostrowska*
7. Gimnazjum im. Jana Pawła II: *Małgorzata Ostrowska, Mariusz Ostrowski*
8. Gminny Ośrodek Kultury: *Małgorzata Ostrowska, Stanisław Ścisiewicz, Halina Tyńska*
9. Biblioteka Publiczna: *Małgorzata Ostrowska, Bogusława Gołąbek*
10. Poczta Polska: *Elżbieta Maziarz, Małgorzata Ostrowska*
11. Bank: *Kornelia Waloszek*
12. Ośrodek Zdrowia: *Krystyna Wojtowicz, Małgorzata Ostrowska*
13. Apteka Azalia: *Stanisław Śliwka, Małgorzata Ostrowska*
14. Sport w latach 1945-2005: *Mariusz Ostrowski*
15. Kółko Rolnicze: *Małgorzata Ostrowska, Alina Szamryk*
16. Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska”: *Małgorzata Ostrowska, Krystyna John*
17. Spółdzielnia Mleczarska: *Sylvia Ziętek*
18. Handel, Usługi, Rolnictwo, Gastronomia: *Agnieszka Dłociok, Marta Jatta, Marek Topolski, Kamil Knopik, Łukasz Skowronek, Magdalena Czempik, Natalia Kaminiorz*
19. Ośrodek Pomocy Społecznej: *Ewa Nocoń, Ilona Jaworek*

Przygotowanie i opracowanie wystawy:

- Mariusz Ostrowski
- Małgorzata Ostrowska
- Marianna Grzesiuk
- Renata Macioszek
- Joanna Pallach
- Lucyna Stowska
- Agnieszka Dłociok
- Grzegorz Szyja
- Magdalena Czempik
- Katarzyna Grzesiuk
- Marek Topolski
- Irmgarda Podkowa
- Bieniek Matylda

Przygotowanie eksponatów na wystawę:

- Małgorzata Ostrowska
- Mariusz Ostrowski
- Łukasz Skowronek
- Tomasz Krocze
- Sebastian Gawlik
- Aleksander Latoska
- Jacek Machocki
- Robert Jeziorowski
- Marek Topolski
- Urszula Schütz
- Piotr Błażytko

Pomoc w organizacji wystawy:

- Urszula Schütz
- Irmgarda Podkowa
- Marianna Sierla
- Iwona Kluba
- Lidia Kaleta
- Weronika Sonsala
- Piotr Błażytko
- Wojciech Maziarz
- Marek Topolski
- Magdalena Czempik
- Katarzyna Grzesiuk
- Aleksandra Ostrowska
- Adrianna Ostrowska

Obróbka tekstów komputerowych:

- Katarzyna Grzesiuk
- Marek Topolski
- Grzegorz Szyja

Zdjęcia wykonał: Zakład Fotograficzny

„FOTO-TOSKA” - Zawadzkie: *Paweł Latoska*

Wystawę i folder opracowano na podstawie:

- Dokumentów pochodzących z instytucji i zakładów pracy
- Kronik
- Zbiorów Państwowego Archiwum w Gliwicach
- Prywatnych zbiorów, zdjęć i dokumentów
- Wywiadów środowiskowych
- Literatury fachowej i czasopism

Wystawę ukończono 5 lipca 2005 roku.

Organizatorzy wystawy i folderu dziękują za wszelką udzieloną pomoc.

Wszelkie prawa autorskie zastrzeżone.

ŻYCIE MIESZKAŃCÓW WIELOWSI

W LATACH 1305 - 2005

*Gimnazjum im. Jana Pawła II w Wielowsi
składa serdeczne podziękowanie
Wójtowi mgr Ryszardowi Osdarty i Radzie Gminy Wielowieś
za sfinansowanie niniejszego folderu.*

*Mojemu Ojcu Franciszkowi Olendrowi -
bez jego pomocy
ta książka by nie powstała
córnka*

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

- 1. The University of Chicago
- 2. The University of Chicago
- 3. The University of Chicago
- 4. The University of Chicago
- 5. The University of Chicago
- 6. The University of Chicago
- 7. The University of Chicago
- 8. The University of Chicago
- 9. The University of Chicago
- 10. The University of Chicago

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

- 1. The University of Chicago
- 2. The University of Chicago
- 3. The University of Chicago
- 4. The University of Chicago
- 5. The University of Chicago
- 6. The University of Chicago
- 7. The University of Chicago
- 8. The University of Chicago
- 9. The University of Chicago
- 10. The University of Chicago

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

- 1. The University of Chicago
- 2. The University of Chicago
- 3. The University of Chicago
- 4. The University of Chicago
- 5. The University of Chicago
- 6. The University of Chicago
- 7. The University of Chicago
- 8. The University of Chicago
- 9. The University of Chicago
- 10. The University of Chicago

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

- 1. The University of Chicago
- 2. The University of Chicago
- 3. The University of Chicago

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

- 1. The University of Chicago
- 2. The University of Chicago
- 3. The University of Chicago

The University of Chicago

The University of Chicago

The University of Chicago

The University of Chicago

The University of Chicago

The University of Chicago

The University of Chicago

The University of Chicago

POŁOŻENIE

Wielowieś leży w północno-zachodniej części woj. śląskiego i ziemskiego powiatu gliwickiego na 50°30' szerokości geograficznej północnej oraz 18°45' długości geograficznej wschodniej. Pod względem geograficznym należy do Wyżyny Śląskiej. Teren Wielowsi jest równinny za wyjątkiem granicy z Błaziejowicami w kierunku północno-zachodnim i Sierotami w kierunku południowym. Wysokość wzniesień sięga do 265 m n.p.m.

Równina ta jest obszarem uprawnym o glebie miejscami piaszczystej, miejscami gliniastej, wytworzonej na podłożu skał wapiennych. Gleby są średnio urodzajne. Na obszarze całej gminy Wielowieś występują gleby bielcowe i pseudobielcowe, brunatne wylugowane, czarne ziemie zdegradowane, mady i gleby mulowo-torfowe.

Dominują gleby bielcowe i pseudobielcowe wytworzone głównie z piasków gliniastych lekkich, słabo gliniastych lub glin lekkich. Pod względem rolniczym w większości zaliczane są do gleb żytinioziemniaczanych lub żytinio-lubinowych.

Wielowieś jest usytuowana w niewielkiej odległości od dużych ośrodków miejskich: Gliwic 28 km, Tarnowskich Gór 20 km, Zabrze 30 km, Bytomia 30 km. Należy do województwa śląskiego, ale od miasta wojewódzkiego oddalona jest około 50 km. W granicach administracyjnych Wielowsi leżą miejscowości: Jeżmanów i Kotków.

Liczba mieszkańców wynosi około 2000.

Obszar Wielowsi znajduje się w dorzeczu Odry. Miejscowość leży w obszarze występowania Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 333, który należy do grupy najzasobniejszych struktur wodonośnych w kraju.

KLIMAT

Zgodnie z podziałem rolniczo-klimatycznym Polski, obszar Wielowsi leży w Dzielnicy Częstochowsko-Kieleckiej. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 7-8°C.

Średnie roczne sumy opadów wynoszą około 686 mm, maksymalne sumy opadów notowane są w lipcu, minimalne w lutym i marcu. Pokrywa śnieżna zalega 60-70 dni. Przeważają wiatry zachodnie i południowo-zachodnie, wietrze z prędkością 3-3,5 m/s. Okres wegetacji trwa 210-220 dni, co sprzyja rozwojowi rolnictwa. Pod względem zanieczyszczenia powietrza teren Wielowsi zalicza się do najczystszych w województwie śląskim.

DROGI

Wielowieś ma dobre połączenia drogowe we wszystkich kierunkach. Leży na skrzyżowaniu dróg wojewódzkich:

- Gliwice-Zawadzkie-Olesno,
- Wielowieś-Toszek-Niewiesz,
- Wielowieś-Tworóg-Częstochowa

TURYSTYKA

Przez Wielowieś przebiegają znakowane szlaki turystyczne: Szlak Stulecia Turystyki przebiegający przez: Rybnik-Sierakowice-Ligota Toszecka-Płużniczka-Dąbrówka-Hubert-Świebie-Wielowieś-Tworóg-Miasteczko Śląskie-Tarnowskie Góry. Trasy rowerowe Śląskiej Sieci Tras Rowerowych: Trasa Czarna z Lublińca przez Borowiany, Wielowieś, Toszek do Rybnika i Trasa Rowerowa „Autochtoni” - Toszek-Wiśnicze-Świebie-Wielowieś-Kieleczka-Krupski Młyn.

FAUNA

Teren gminy Wielowieś jest zróżnicowany siedliskowo, stwarzając dogodne warunki życia dla wielu grup zwierząt, zarówno kręgowców, jak i bezkręgowców. Występują tu gatunki związane ze zbiorowiskami otwartymi, środowiskiem wodnym oraz gatunki typowo leśne. Duże kręgowce zasiedlają kompleksy leśne. Na obszarze gminy występują m.in. jelenie, sarny, danielce, dziki, zające, lisy, kuny oraz ptactwo łowne - bażanty, kuropatwy, kaczki.

FLORA

Na terenie gminy Wielowieś znajdują się zbiorowiska roślinności, wśród które można wyróżnić:

- roślinność leśną:
 - grąd subkontynentalny
 - kontynentalny bór mieszan
 - łęg jesionowo-olszowy
- roślinność nieleśną:
 - zbiorowiska wodne
 - zbiorowiska bagienne
 - zbiorowiska zaroślowe
 - zbiorowiska trwałych użytków zielonych
 - zbiorowiska antropogeniczne na siedliskach wtórnych.

OBIEKTY CHRONIONE

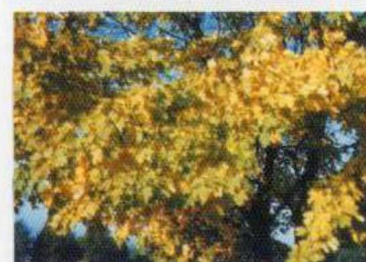
W Wielowsi znajduje się Park dworski z XVIII wieku o powierzchni 3,95 ha, uwzględniony w ewidencji zabytkowych założeń pałacowo-ogrodowych w Polsce. Występują tu: stuletnia lipa drobnolistna, jesion wyniosły, grochodrzew, młórz, iglicznia, klon purpurowolistny, tulipanowiec. Obiektem proponowanym do objęcia ochroną pomnikową jest dąb szypułkowy o obwodzie pnia 400 cm, znajdujący się na cmentarzu żydowskim w Wielowsi.

Jesion wyniosły
Fraxinus excelsior

Czeremcha amerykańska
Prunus serotina

Klon zwyczajny
Acer platanoides

Lipa drobnolistna
Tilia cordata

Młórz dwukłapowy
Ginkgo biloba

Lipa drobnolistna
Tilia cordata

Dąb czerwony
Quercus rubra

Tulipanowiec amerykański
Liriodendron tulipifera

PRZYNALEŻNOŚĆ ŚLĄSKA

Historia Wielosie od pradziejów związana jest z dziejami Śląska. Ślady pobytu człowieka na ziemiach dzisiejszego Śląska sięgają, aż ok. 200 tysięcy lat p.n.e.

Świadectwem tegoż osadnictwa są prowadzone od 1936 r. przez niemieckich archeologów wykopaliska starej osady na terenie Świbia, wsi oddalonej od Wielosie o 6 km. Prace wykopaliskowe przerwano, gdyż stwierdzono, że na tym terenie istniała stara osada kultury lużyckiej, co świadczyło o jej słowiańskim pochodzeniu. Po wyzwoleniu w 1956 roku, podjął prace wykopaliskowe Dział Archeologii Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu.

Odkryto cmentarzysko, kultury lużyckiej. W sąsiednich miejscowościach: Czarkowie, Sierotach, również w Wielosie odkryto pozostałości osadnictwa z okresu neolitu (młodszej epoki kamienia) zarówno w postaci toporków i siekierokamiennych oraz ceramiki. W okresie tym zamieszkiwała tu i przemieszczała się ludność kultur ceramiki sznurowej i pucharów lejkowatych.

Jednak do przełomu starej i nowej ery, przewijających się przez ziemie śląskie ludów nie należy wiązać z jakąś konkretną kulturą: słowiańską, germańską czy jeszcze inną. Dopiero od I wieku n.e. przez około 400 lat, ziemie dzisiejszego Śląska zamieszkiwało plemię Lugiów, które uważa się za Prastowian. Słowianie zaś przybyli na te ziemie w V wieku n.e. i pozostali tu już na zawsze.

Nowi przybysze wymieszali się ze starszymi-Lugiami i rozpoczął się okres tworzenia oryginalnej kultury słowiańskiej-słowiańskich plemion śląskich.

Zanim powstało polskie państwo piastowskie, Śląsk podporządkowany był w latach 890/900-906/907 Państwu Wielkomorawskiemu. Najazdy Węgrów na Morawy wykorzystano do podważenia czeskiej państwa. Młode Czechy, pod względem politycznym i kościelnym, w dużej mierze zależne były od Niemiec.

Pod wpływem Czech dostał się wtedy również Śląsk (ok. 906/907-909).

Około 990 roku pierwszy historyczny władca Polski z dynastii Piastów Mieszko I wykorzystał spór czesko-niemiecki i odbił Śląsk od Czechów (ok. 990-1335).

Jednak około 1172 roku Śląsk rozpadł się na 2 części: ziemie leżące nad środkową i dolną Odrą zatrzymał Bolesław Wysoki (potomek Bolesława Krzywoustego), a terytorium wzdłuż górnej części Odry przypadło Mieszkowi Piłanogiemu. Jego dzielnicę nazywano wtedy księstwem opolsko-raciborskim, w jego obrębie była Wielosie.

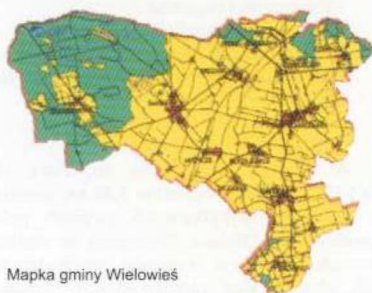
Na Śląsku coraz większe wpływy zdobywali Czesi, a Śląsk rozdrobniony na mniejsze dzielnice śląskie oddawał się pod ich panowanie. W końcu Kazimierz Wielki szukając poparcia u Czechów zrzekł się praw do Śląska w 1335 r.

W 1335 r. Śląsk stał się częścią Czech do roku 1526, kiedy następnie przypadł on Habsburgom. Wtedy

rozpoczął się długi okres austriackiego panowania na Śląsku (od 1526-1740).

Następnie król Prus Fryderyk II Wielki najechał, zajął i wcielił do Królestwa Prus Śląsk z wyjątkiem ziem dawnego Księstwa Cieszyńskiego, które do roku 1918 pozostały w granicach Austrii. Takim sposobem od 1740 r., Śląsk był w granicach Prus, a po 1871 roku Śląsk wraz z całym Prusami stał się częścią zjednoczonego cesarstwa niemieckiego, aż do 1922 r.

W rezultacie plebiscytu i powstań śląskich ok. 30% Górnośląska wróciło w 1922 r. do Polski, reszta pozostała w granicach Niemiec, w tym Wielosie. W czasie II wojny światowej Śląsk pozostał pod rządami Niemiec (1939-1945). Po jej zakończeniu Śląsk, na podstawie traktatów międzynarodowych, znalazł się w granicach Polski. Wielosie wyzwolona została 22 stycznia 1945 r.

Mapka gminy Wielosie

Wielosie można zaliczyć do najstarszych wsi na Śląsku. Opierając się na zapiskach zamieszczonych w starej kronice szkoły w Wielosie, założonej 1 VI 1808 r. Schule und Gemeinde Chronik der Parochie Langendorf, zawierającej również wiadomości z XIII wieku (które musiały być częściowo przepisane niewątpliwie z dawnych dokumentów), można stwierdzić, że już w 1240 roku Wielosie była wsią parafialną z murem kościoła. Kronika nie podaje, kiedy założona została Wielosie, ale podaje, kiedy powstał kościół tj. w 1240 roku. Pozwala to przypuszczać, że istniała wieś, a parafia rozciągnięta była na dużym obszarze aż po Tworóg i Koszęcin, i obejmowała wsie położone w promieniu 6 mil. Miejscowości należące do dzisiejszej Parafii Wielosie zaliczane są do starych osad górnośląskich, o których wspominają dokumenty już w pierwszym dziesięcioleciu XV wieku. W jednym z tych dokumentów: „Liber, fundacione episcopatus Vratislaviensis”, czyli w Księdze Fundacji biskupstwa wrocławskiego z roku 1305, wspomniane są tam po raz pierwszy wszystkie dzisiejsze miejscowości Parafii wielosiejskiej, a więc: Wielosie, Świniowice, Kieleczka i Odmuchów, za wyjątkiem Czarkowa, który prawdopodobnie już też istniał. Księga ta zawiera spis wszystkich ówczesnych wiosek na Śląsku, które były zobowiązane składać daniny roczne na rzecz wrocławskiej stolicy biskupiej. O Wielosie ten dokument z 1305 r. dosłownie tak pisze: „Item in Magna Villa sunt XL mansi parvi decimarum in capis de 3-bus triticis siliginis et avenae”. Figuruje tam wprawdzie tylko łacińska nazwa Wielosie MAGNA VILLA, bo dokument ten jest pisany po łacinie, ale kilkadziesiąt lat później pojawia się w dokumentach także polska nazwa „WIELOWIEŚ” i niemiecka „LANGENDORF”.

Ze wspomnianego dokumentu dowiadujemy się, że Wielosie od początku swego istnienia, występowała jako wieś typowo rolnicza o dobrze uporządkowanym obszarze gminnym. Już wtedy posiadała 40 łanów ziemi, które uprawiali miejscowi chłopcy. Placili oni biskupowi wrocławskiemu rocznie dziesięcinę snopową z potrójnego ziębia, to jest: pszenicy, żyta i owsa.

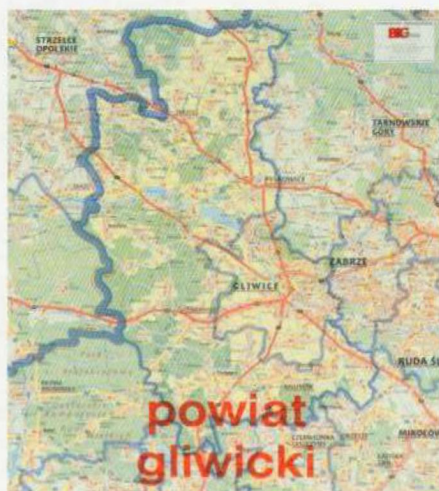
W przeciwieństwie do czysto rolniczej i bogatej wsi Wielosie, pozostałe są wspomniane jako ubogie, leśne osady: Świniowice, Kieleczka i Odmuchów placify bisku-

powi wrocławskiemu dziesięcinę według zwyczajów polskiego - miodem od pszczół leśnych. Jak widać, były to ubogie wioski, których mieszkańcy żyli głównie z eksploatacji pszczół i zwierzęcy oraz innych produktów leśnych. Świadczą o tym same nazwy tych osad leśnych: Kieleczka-Knieja, Świniowice - przypominają dziką zwierzynę leśną, Czarków-Czorka - czara miodu, Odmuchów - zapadła gęstwina leśna o licznych mokradłach.

Z zapisków ksiąg parafialnych z XVII wieku (gł. z lat: 1638-1686) stwierdzić można, iż rolę uprawiano przede wszystkim w południowej części parafii, a więc w samej Wielosie i Kieleczce. Uprawiano różne odmiany zbóż, zwłaszcza jęczmień, owies i pszenicę. Ziemiaki nie były jeszcze wtedy znane. Dziedzic do uprawy swoich pól wykorzystywał poddanych. Mieszkańcy parafii to w ogromnej większości chłopcy pańszczyźniani. Zobowiązani byli pracować dla pana, nieraz pięć dni w tygodniu. Zależnie od rozporządzenia wójtów: pracowali na roli dziedzica, naganiali zwierzynę przy polowaniu, musieli pomagać na stawie przy połowie ryb, oczyszczać groble, utrzymywać drogi itp. Na polecenie wójtów stawiali się do pracy z własnym zaprzęgiem. Najważniejszą siłą pociągową były woły. Kwalifikacje i zajęcia chłopów były wspólne. Ludność zajmowała się zawodami związanymi z gospodarką rolną w tych czasach. Byli to: młynarze, owczarze, pasterze. Od wiedzy i doświadczenia pasterzy w dużym stopniu zależała jakość stada i produktów tj. wehna, ser itd. Odznaczali się nieraz wysoką znajomością roślin i ich leczniczych właściwości. Trzeba również nadmienić, iż w końcu XVI i XVII wieku w okolicy Wielosie znajdowały się bardzo bogate i nieprzebyte lasy, uważano je za niewyczerpane źródło rozwoju gospodarczego. Las dostarczał budulca, opału, był miejscem polowań, dostarczał miodu, który był wtedy środkiem płatniczym.

Sama miejscowość Wielosie miała od dawna swoich właścicieli. Licząc od lat najdawniejszych znani nam są następujący właściciele Wielosie:

- W roku 1496 właścicielką Wielosie była Anna Gasicka (Casicka).
- W roku 1524 Maciej Herczyk odsprzedał Czarków i część Wielosie (Hermaniec) Jerzemu Worff i jego dziedzicom.
- W 1574 właścicielem Wielosie jest Wacław Wenzel v. Worff, gorliwy protestant.
- W latach 1575-1629 Wielosie, na skutek wojen religijnych i nowatorskich prądów reformatorskich zainicjowanych w 1517 r. przez Marcina Lutera, stała się protestancką.
- W 1679 właścicielem Wielosie był Karol Paczyński. Z zapisków z roku 1687 można stwierdzić, iż dużą rolę od bardzo dawna odegrali mieszkający w Wielosie Żydzi. Żydów w Wielosie było wyjątkowo dużo, mieli od bardzo dawna swój cmentarz i bożnice.
- W latach 1700-1757 Wielosie znajdowała się w posiadaniu hrabiów Verdugo. W tym okresie około 1720 r. Wielosie liczyła 668 katolików i 50 żydów.
- W latach 1757-1760 Wielosie posiadała hrabina von Schack, wdowa po v. Verdugo.
- W latach 1760-1779 właścicielem był Ludwik Magnus hrabia v. Schack.
- W latach 1779-1789 Johann Benedict v. Groeling, późniejszy hrabia Notocki, Henryk Traugott von Holly. Według znanych zapisków około roku 1781 Wielosie liczyła 26 gospodarstw kmieci, 39 zagrodników, 25 chałupników: razem wszystkich chrześcijan było 399, a żydów 138. Na terenie Wielosie znajdowały się: kościół katolicki, 1 szkoła katolicka, katolicki cmentarz, bożnica żydowska, szkoła żydowska, cmentarz żydowski, 1 pański folwark i potasiarnia.
- W 1782 właścicielem Wielosie był Anton von Garnier.
- W latach 1829-1848 majątek Wielosie należał do starosty powiatowego Józefa von Jarotzki, potem do Stiertz, a następnie do von Wallhofena i hrabiego du Pont.
- W 1864 właścicielem Wielosie był von Kusche. W tym

- okresie właściciele Wielowski surowo przestrzegali pańszczyzny. Za jeden dzień nieobecności w pracy pańszczyźnianej trzeba było zapłacić 3 miarki maki. Pańszczyzna była podstawową częścią świadczeń chłopów na rzecz panów. Na tym tle narastał antagonizm klasowy między chłopami i panami, którzy nie chcieli zrezygnować z zależności chłopów i ponoszonych przez niego ciężarów feudalnych. Chłopi nie chcieli nadal odrabiać pańszczyzny. Stałą formą oporu było zbiegostwo, wystąpienia i bunty poszczególnych wsi. Bunty i wystąpienia te były dowodem, że dotychczasowy system gospodarczy i społeczny nie może istnieć, że nadszedł czas na jego likwidację. Chłopi coraz śmielej wysuwali żądanie całkowitego zniesienia pańszczyzny. W roku 1836 chłopi na Śląsku zostali całkowicie zwolnieni od pańszczyzny.
- Od dnia 30 IV 1815 roku Wielowieś należała do starostwa gliwickiego, które od 1844 roku nosiło nazwę toszcko-gliwickiego.

Stary wapiennik na ul. Gliwickiej

Według danych statystycznych, około roku 1829 w Wielowsi, inaczej Marktfecken (wieś targowa) znajdowało się: 141 domów, 1 zamek, 1 folwark, 1029 mieszkańców (w tym 8 protestantów i 158 żydów), 1 kościół katolicki, szkoła katolicka, bożnica żydowska, szkoła żydowska, potasiarnia, 1 wapiennik nieczynny, 1 cegielnia.

W miejscowości rocznie organizowało się 6 wielkich jarmarków, w tym cztery równocześnie na bydło. Wielowieś zamieszkiwało 48 rodzin żydowskich utrzymujących się wyłącznie z handlu. Do Wielowski należały również: Bazar (młyn) pod Świniowicami i Nowy Dwór (Neuhof) folwark oddalony o 1/8 mili na północny-wschód od Wielowski - Stary Hermaniec.

Na podstawie znanych nam danych Wielowieś około 1865 r. rozpadła się na:

- Rittergut (dobra rycerskie) - które należą do panów, w tym czasie do pana von Kuschel, który posiadał dwór z określonymi granicami oraz czynną gorzelnią.
- Folwark-Hermannshof-Hermaniec, który został odsprzedany ziemianinowi Strien.
- Marktfecken wieś targowa, otoczona pańskimi polami i lasami, posiadająca: 1 statek, 19 półkmiaci, 30 zagrodników, 62 chałupników.

Przemysł był tu słabo rozwinięty, poza żelaznym, produkowano gwoździe. Szewcy utworzyli cech. Rocznie odbywały się cztery jarmarki bydła i sześć jarmarków kramowych. Od XIII wieku znajduje się kościół katolicki, murowany ze sklejonym prezbiterium. Wieża kościelna częściowo zburzona w 1857 roku od uderzenia pioruna,

Widok pałacu z XIXw.

została odbudowana w 1860 roku i pokryta blachą cynkową. Isniała katolicka szkoła, w której 2 nauczycieli uczyło ponad 400 dzieci. Handel, dobrze rozwinięty, prowadzony był przez Żydów. Od przeszło dwustu lat znajduje się w centrum synagoga żydowska. Na miejscu jest ekspedycja pocztowa II klasy. Wielowieś miała dobre połączenia drogowe z Opolem, Pyskowicami, Toszkiem, Gliwicami, Tarnowskimi Górami. W 1887 roku na terenie Wielowski istniał jeden cech zrzeszający 31 rzemieślników. Rzemieślnicy pracowali przede wszystkim na potrzeby ludności Wielowski i pobliskich miejscowości. W 1885 roku powstał w Wielowsi pierwszy Urząd Poczty III klasy.

Wielowieś posiadała także ceniony w tych czasach kamień wapienny, który przetwarzano w piecach wapiennych. Pod koniec XIX wieku była ośrodkiem handlu skórami.

Wielowieś przeżyła też lata trudne, np. w 1879 roku, na skutek silnych opadów deszczu, zniszczone zostały zbiory zbóż i ziemniaków. Następstwem tego był głód w wielu miejscowościach na Śląsku i w Wielowsi oraz epidemia tyfusu, która także zagroziła mieszkańcom wsi.

W dniu 18 stycznia 1877 roku Wielowieś nabył rotmistrz królewski baron Emil von Durant de Senegas, który urodził się w Baranowicach (powiat Rybnik). Był on wyznania ewangelickiego. Jego żoną była Martha, baronowa Durant de Senegas wyznania katolickiego. Razem mieli 5 dzieci:

- córkę o imionach: Marie Agnes Charlotte (urodzoną w 1878 r.)
- syna o imionach: Hans Hubert Carl Adam Maria Güther Emil Paul (urodzonego w 1879 r.)
- syna o imionach: Harry Maria Adam Arthur Conrad (urodzonego w 1880 r.)
- córkę imionach: Eva Vally Charlotte Agnes Dorothea (urodzoną w 1880 r.)
- syna o imionach: Ernest Constantine Arthur Herbert Georg Carl (urodzonego w 1884 r.)

Baron Emil von Durant de Senegas pełnił w latach 1877-1891 m.in. funkcję kierownika Urzędu Stanu Cywilnego prowadząc ewidencję urodzeń, małżeństw i zgonów. Zmarł 31 III 1894 roku. Po jego śmierci majątek odziedziczył jego najstarszy syn hrabia Hans Hubert von Durant de Senegas. Hrabia Hans, tak jak ojciec, był kawalerzystą. Był porucznikiem rezerwy II pułku ułanów. Nowy właściciel zaczął systematycznie powiększać swoje dobra. W 1904 roku kupił od hrabiego S. Guradze z Kotliszowice posiadłość Błażejowice. W 1909 r. zakupił od starosty powiatowego Oskara von Gilgenheima majątek Sieroty z folwarkiem Rzepiska. Stworzył w ten sposób posiadłość o znaczonych rozmiarach liczącą ponad 1770ha. Na przełomie 1911- 1912 r. hrabia Hans Hubert von Durant de Senegas dokonał gruntownej przebudowy pałacu, który zbudowany został w roku 1748 przez hrabiego Verdugo.

Pałac zbudowany w 1748 r. przez hrabiego Verdugo, przebudowany został za czasów barona von Duranta w latach 1923-1927, a jeszcze wcześniej w latach 1911/1912. Wybudowany został w kształcie litery „L”. Przy pałacu znajdowała się kuźnia, gorzelnia, gospoda, spichlerz (mleczarnia), stajnie dla koni barona oraz zabudowania obsługi pałacu. Właściciel posiadał ogród na potrzeby dworu, sad i prawdopodobnie ciepłarnię.

Część pałacu ogrzewana była centralnym ogrzewaniem przy pomocy gazu uzyskiwanego z obornika.

Wokół pałacu znajdował się park o powierzchni 3,25ha (kiedyś 10-hektarowy), w stylu angielskim tworzący naturalny krajobraz z licznymi ciekawymi drzewami:

Hans Hubert von Durant de Senegas

stuletnia lipa drobnolistna, jesion wyniosły i grochodrzew oraz młorząb, iglicznia, klon purpurowolistny, dąb dachówkowaty i tulipanowiec.

Akty urodzenia dzieci Marthy i Emila von Durant de Senegas

Akt zgonu barona Emila von Durant de Senegas

Współczesny widok parku

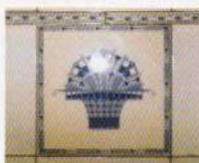
Ostatni właściciele Dworu w Wielosie
Rodzina Barona Emila von Durant de Senegas

Współczesny widok pałacu

Obecny wygląd
wnętrz pałacu Barona von Durant

Obecny wygląd
wnętrz pałacu Barona von Durant

W 1914 roku wybuchła I wojna światowa. W wyniku działań wojennych zginęło wielu młodych mężczyzn z Wielosie. Dla upamiętnienia tamtych wydarzeń, tych, którzy zginęli w czasie wojny i brali w niej udział uwieczniono na tablicy pamiątkowej.

W dniu 6 czerwca 1926 roku poświęcony został „Pomnik bohaterów I wojny światowej”. Miejsce pod pomnik podarował baron von Durant. Pomnik ufundowany został przez Stowarzyszenie Wojenne „Kriegsverein” oraz różnych ofiarodawców. Wykonawcą tego dzieła był Architekt „Rose” z Gliwic. Z okazji poświęcenia pomnika przed południem odbyła się Msza Św. Polowa w bramie przed Kościołem. Poświęcenia pomnika dokonał ks. Kuroczyk. Przemówienia przy pomniku wygłosili: Doktor Faltin, ks. Mayer i przedstawiciel Gminy p. Bujara. W uroczystości brała udział młodzież i dzieci oraz nauczyciele z wielowiejskiej szkoły, którzy przygotowali z tej okazji występy.

Pomnik ten postawiony w 1926 roku, został rozebrany w latach 60-tych XX wieku na polecenie ówczesnych władz, a plac wyasfaltowano.

Pomnik i tablica bohaterów
I Wojny Światowej

Pomnik i tablica bohaterów
I Wojny Światowej

Ludność Śląska, w tym Wielowsi, oderwana od Polski przez kilka wieków, wykorzystuje sytuację polityczną, dążąc do połączenia swych ziem z Polską. Wyrazem tych patriotycznych dążeń były trzy kolejne Powstania Śląskie, w których ludność Wielowsi wzięła udział. Pośredni w pierwszym i drugim powstaniu, a bezpośredni w trzecim, gdyż powstanie objęło swym zasięgiem także teren Wielowsi. Dnia 20 marca 1921 roku doszło do plebiscytu, w którym za przyłączeniem Śląska do Niemiec wypowiedziało się 398 osób, a za przyłączeniem Śląska do Polski 511 osób. Wzięcie udziału w plebiscycie 20-tu rodzin z głębi Niemiec nie zmieniło wyników w Wielowsi. Odpowiedzią na wyniki głosowania był wybuch III Powstania Śląskiego, w którym wzięli udział mieszkańcy Wielowsi wchodzący w skład pułku toszeckogoliwickiego walczącego w rejonie Góry Św. Anny. Mimo III Powstania Śląskiego i nowego podziału Śląska w 1922 r., Wielowieś nie znalazła się na obszarze przyznanym Polsce.

Do 1933 r. mieszkańcy Wielowsi borykali się z różnymi problemami, np. od wiosny do jesieni 1922 r. panowała susza, która przyczyniła się do strat w rolnictwie; ogólnie brakowało wody. W 1932 roku nastąpił kryzys gospodarczy, który spowodował dużą inflację.

W 1932 r. posiadłość, hrabiego von Duranta (ostatniego właściciela Wielowsi), została przez niego sprzedana Agencji Górnośląskiej Rolniczo-Osiedlowej w Opolu, która przejęła ziemie. Na ziemiach tych obok drogi prowadzącej do Świbia wybudowano 48 domów z zabudowaniami gospodarczymi. W pracach budowlanych brali udział ochotnicy z Służby Pracy, organizacji „Stahlhelm” i miejscowi fachowcy. Gotowe budynki przydzielono osiedlającej się tu ludności (osiedlano tu ludność pochodzącą z Czech, Polski i Śląska na bardzo korzystnych warunkach). Zwiększyła się przez to liczba mieszkańców Wielowsi w tym dzie, np. w 1931 roku do szkoły wielowiejskiej uczęszczało 259 uczniów, a w roku 1933 było ich już 340.

W Wielowsi istniała także kuźnia przy ulicy Głównej. Od roku 1781 właścicielem kuźni był Joseph Sierla. Właściciel przekazał majątek wraz z kuźnią swoim potomkom. Wyuczono tu zawodu prawdopodobnie około 300 kowali z Wielowsi i okolicy. Ostatnim właścicielem kuźni był Johan Sierla, który zmarł w 1952 roku. Po jego śmierci przestała ona istnieć.

Przed II wojną światową w Wielowsi odbywały się co tydzień w czwartki targi. Odbywały się także 3 razy do roku jarmarki: w marcu na wiosnę, po żniwach i listopadzie. Handlowano wszelkimi towarami codziennego użytku, artykułami rolniczymi, bydłem, a nawet meblami.

W centrum Wielowsi znajdowało się prawdopodobnie około 8 sklepów, które zaopatrzone były w: tekstylia, ubrania, garnitury, buty, rowery, artykuły budowlane, artykuły spożywcze i sklepy wielobranżowe. Istniało około 6 gospód i jadłodajnie.

Sklepy i gospody znajdowały się w większości w rękach Żydów i nielicznych rodzimych mieszkańców Wielowsi.

W Wielowsi na ul. Młyńskiej znajdował się Młyn, który wybudował p. Piotr Cepok w 1923 roku. Był to młyn elektryczny. Kilka lat później stał się własnością p. Mendla, po II wojnie światowej został upaństwowiony.

We wsi, w samym centrum, mieszkał doktor Jerzy Faltin (w obecnym budynku Urzędu Gminy). Udzielał on pomocy lekarskiej zarówno z dziedziny medycyny ogólnej jak i ginekologicznej przed wojną i w czasie II wojny światowej. Organizował m.in. specjalne kursy, porady dla kobiet i matek tzw. „Kinder Beratung”. Krótko przed zakończeniem wojny wyjechał, a budynek przejął w 1946 r. Skarb Państwa.

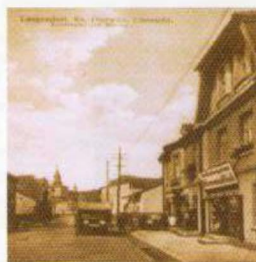
Kuźnia w Wielowsi

Tu mieszkał lekarz Jerzy Faltin
dziś budynek Urzędu Gminy

Młyn w Wielowsi (widok współczesny)

Widoki Wielowsi
z początku XX wieku

Häuser des Maurermeisters
AUGUST RASIM
Langendorf, Kreis Gleiwitz
O.S.
Schlageter-Str. 32

Kościół z 1950 r.

Pod względem wyznaniowym w 1929 roku w Wielosie mieszkało 1489 katolików, 37 żydów i 32 protestantów. Nie można zapomnieć o budowie Kościoła Katolickiego, bo stary kościół był za mały i nie mieścił ludzi na niedzielnych mszach. Po odpuście w 1934 roku zaczęto burzyć stary kościół. Wyszczepiono część murów, pozostawiając wieże i mury biegnące wzdłuż. W kilka tygodni postawiono nowe mury, tak że na Święta Bożego Narodzenia już odprawiano Msze św. w częściowo wykończonym kościele. W 1935 roku Kościół poświęcono.

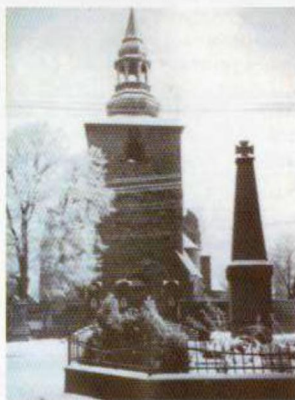
Swoje miejsce w Wielosie mieli i ewangelicy, gdyż w latach 1575-1629 Parafia Wielosie stała się protestancką. W późniejszych latach protestantów w Wielosie było niewielu np. w 1855 roku było ich 46, w 1897 r. 22, a w 1929 roku było ich 32. W 1924 roku powstała w Wielosie kaplica protestancka.

Wśród mieszkańców Wielosie ważną rolę odgrywali Żydzi, którzy głównie trudnili się handlem, mieli sklepy i gospody.

Pod względem demograficznym istniał dość wysoki odsetek ludności żydowskiej w Wielosie. Już w 1687 r. było w Wielosie 28 Żydów, którzy mieli swój cmentarz i swoją bożnicę. W 1781 r. mieszkało już w Wielosie 138 Żydów, w 1880 r. - 115, a w 1929 - 37. Gmina żydowska założona w II połowie XVII wieku w Wielosie, była macierzystą gminą dla powstałych gmin żydowskich w Pyskowicach i Toszku. Prawdopodobnie pierwszym żydowskim mieszkańcem Wielosie był pochodzący z Krakowa Jonatan Bloch. Z jego inicjatywy założony został cmentarz żydowski, na którym dokonano pierwszego pochówku około 1694 roku. Pogrzebano tu wówczas żonę Jonatana Blocha - Berachę. Obecnie na cmentarzu leżącym w pobliżu drogi prowadzącej do

Kościół przed 1934r.

Kościół w Wielosie i pomnik poświęcony żołnierzom, którzy zginęli w I Wojnie Światowej

Współczesny wygląd Kościoła Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Wielosie

Kościół - widok współczesny

Kaplica Protestancka

Wojski znajduje się około 250 macew. Najstarsza macewa pochodzi z 1772 roku i jest to na terenie kirkutu najstarszy zachowany do dziś nagrobek pierwszego żydowskiego mieszkańca Wielosie, Jonatana Blocha.

Jonatan Bloch był fundatorem synagogi. Budowa synagogi prawdopodobnie rozpoczęta została w 1763 r., jej budowa finansowana była przez Żydów, którzy wyemigrowali za granicę. W 1771 roku synagoga została ukończona i oddana do użytku. Prawdopodobnie była to najstarsza świątynia żydowska w regionie, działająca, aż do 1938 r. Wtedy doszło do pogromu ludności żydowskiej w czasie tzw. "nocy kryształowej". Dnia 10 listopada 1938 roku przybyła do Wielosie grupa SS-manów, która wypalała mężczyzn-Żydów wywozić ich autobusem w niewiadomym kierunku. Po południu, tego samego dnia, grupa SS-manów zaczęła płądować żydowskie sklepy, wybijając szyby, niszczyć żydowskie mieszkania. Próbowali również podpalić synagogę, lecz na prośbę miejscowego sklepikarza, który pokazał dokumenty świadczące, że synagoga jest jego własnością i zagroził należnym mu odszkodowaniem za ewentualne spalenie świątyni, SS-mani zrezygnowali z tego zamiaru. Zdevastowali ją jednak od wewnątrz. W 1942 roku zabrano pozostałych Żydów mieszkających w Wielosie, Toszku i Pyskowicach i odwieziono ich do punktu zbiorczego w Gliwicach. Stamtąd wszyscy zostali odwiezieni bezpośrednio do obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu (Auschwitz).

W 1939 roku wybuchła II wojna światowa. Mieszkańcy Wielosie ponosili trudy wojny, były to ciężkie czasy dla wszystkich. Mężczyzn powoływano do wojska. Niektórzy walczyli nawet pod Stalingradem, wielu z nich zginęło. Od strony wschodniej, wokół Wielosie ciągnął się pas okopów z licznymi betonowymi bunkrami.

Cmentarz Żydowski

Synagoga Żydowska

22 I 1945 roku Wielowieś została wyzwolona przez I Front Ukraiński i 3 Armię Pancerną gw. Ze względu na toczące się działania wojenne nad Odrą, na wyzwolonych terenach w miastach i większych ośrodkach wiejskich, dowództwo radzieckie tworzyło wojskowe komendantury. Działy one w Gliwicach i innych miastach, a także w Wielowsi. Zaczęły się tworzyć komitety obywatelskie składające się głównie z działaczy polonijnych. Ludność Wielowsi pomagała armii w naprawianiu dróg, mostów, w transporcie.

W chwili wyzwolenia ziemi gliwickiej, w 1945 roku, ludność Wielowsi pozostała na miejscu. Tylko znikoma część, przede wszystkim napływowa ludność niemiecka, uszła w głąb Rzeszy wraz z wojskami hitlerowskimi. Stopniowo zaczęła kształtować się władza. Po utworzeniu Starostwa w Gliwicach, które przystąpiło do pracy 20 marca 1945 r., Wielowieś znalazła się w granicach powiatu gliwickiego. Powołano Zarząd Gminny oraz pierwszego wójta, którym był Antoni Cuda, a następnie Gminną Radę Narodową.

Wielowieś stała się wsią gminną, w której, aż do dnia dzisiejszego toczy się prężne życie społeczno-polityczne, kulturalne, oświatowe, rozwija się handel i gospodarka.

Krótko po wyzwoleniu, 25 kwietnia 1945 r., nastąpiło otwarcie szkoły, której organizowaniem zajął się F. Kozieł. Obecnie istnieje Szkoła Podstawowa im. Związku Walki Młodych, Przedszkole oraz Gimnazjum im. Jana Pawła II. Na przełomie lat 1945/46 utworzono Dom Kultury - obecnie Gminny Ośrodek Kultury. Działal Urząd Pocztowy, którym kierował p. Dramski, a listonoszem przez wiele lat był p. Krawczyk. Działal również Urząd Stanu Cywilnego, którego kierownikiem w okresie wojennym i krótko po wojnie był p. Walfred Renzikowski. Po nim krótko kierownikami byli: p. Szyguła, Puławski, Szendzielorz, Klisz, Szoltysik, a od 1962 roku do 1994 r. przez wiele lat Krystyna Spałek. Od czerwca 1995 roku, aż do dziś kierownikiem USC jest p. Helena Kazubek.

W 1947 roku działalność rozpoczęła Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska”. W Wielowsi prężnie działało Kółko Rolnicze, które przyczyniało się do wzrostu mechanizacji rolnictwa. Wielowieś do dnia dzisiejszego jest miejscowością rolniczą. Przez wiele lat działała Spółdzielnia Mleczarska, której wieloletnim kierownikiem był p. Bańbuła. Działal także młyn gospodarczy do przemiału zboża. W latach 70-tych w Wielowsi rozwinęło się budownictwo indywidualne, na co wpłynął wzrost dochodów mieszkańców.

Uruchomiono także Ośrodek Zdrowia, który zapewnił do dziś podstawową opiekę medyczną. Do 1977 roku czynna była także porodówka. Działal również apteka „Azalia”.

Po wojnie była w Wielowsi restauracja „Oaza”. Obecnie jest więcej punktów gastronomicznych. Ta wieś zawsze miała dobrze zorganizowaną sieć sklepów, a także Pawilon Handlowy „Złoty Kłos”, który kiedyś podlegał G.S. „Samopomoc Chłopska”. Obecnie punkty te są w rękach prywatnych właścicieli.

Pawilon handlowy

Urząd Stanu Cywilnego

Wielowieś - dawniej

Budynek w którym mieściło się kino „Małgosia”

ul. Główna - dawniej

Wielowieś, ul. Główna - 1996r.

Wielowieś, ul. Główna - 1996r.

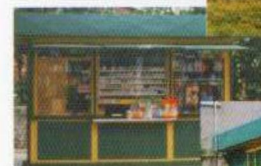
Plac zabaw przy Ośrodku Zdrowia

Remiza strażacka

Piekarnia

Kioski „Ruchu”

Panorama Wielowsi

ścicieli. Dla mieszkańców wsi i okolic usługi świąteczne również rzeźnia i piekarnia.

Na terenie Wielowsi istnieją dwa kioski „Ruchu”, które zaspokajają potrzeby czytelnicze mieszkańców. Niedługo w Wielowsi istniało także Kino „Małgosia”, które mieściło się na ul. Główniej naprzeciw Kościoła.

W latach 60, 70-tych polepszył się kontakt mieszkańców z Gliwicami - miastem powiatowym oraz Tarnowskimi Górami poprzez uruchomienie linii PKS i WPK.

Na terenie Wielowsi otwarty został Bank Spółdzielczy, który służy mieszkańcom do dnia dzisiejszego.

Po wojnie powołano Ochotniczą Straż Pożarną, z siedzibą w zabudowaniach Ośrodka Zdrowia. Obecnie Straż Pożarna dysponuje nową remizą wybudowaną w latach 80-tych.

Nad bezpieczeństwem mieszkańców przez wiele lat czuwała Milicja Obywatelska (obecnie Policja), która miała swoją siedzibę w budynku obok obecnego budynku Urzędu Gminy.

W latach 50-tych na terenie Wielowsi działało przez kilka lat Koło Gospodyń Wiejskich, które organizowało m. in. kursy szycia, gotowania dla kobiet. W pewnym okresie działała także szwalnia.

Dla rolników organizowano kursy rolnicze podnoszące ich kwalifikacje oraz dla przyszłych kierowców kursy Prawa Jazdy dające uprawnienia do jazdy samochodami osobowymi i traktorami (kursy dla traktorzystów).

Liczba mieszkańców Wielowsi na dzień 1.06. 2005 roku wynosiła 1890.

Wielowieś dawniej i dziś jest siedzibą władz Gminy Wielowieś, w skład której wchodzi następujące miejscowości: Sieroty, Błażejowice, Zacharzewice, Czarków, Kieleczka, Świebie, Dąbrówka, Radonia, Raduń, Borowiany, Wiśnicze, Gajowice.

1945 r.

Organizacja polskich władz administracyjnych w Wielowsi po 22 stycznia 1945 r. postępowała stopniowo, poczynając od szczebla wojewódzkiego, poprzez organizację władz miejskich i powiatowych, a kończąc na władzach gminnych i wiejskich. Dekret PKWN z dnia 21 sierpnia 1944 r. stanowił podstawę do tworzenia organów administracji państwowej.

* Od 1945 roku do 1950 r. Wielowieś znajduje się w granicach województwa śląskiego, powiat gliwicki, gmina Wielowieś. W tym czasie Polska dzieli się na 14 województw.

* Na mocy Dekretu PKWN z 7 X 1944 r. o ustanowieniu Milicji Obywatelskiej w 1944 r. została powołana przez sztab wojsk radzieckich w Toszku tymczasowa Milicja, a w Wielowsi ustanowiono posterunek. Komendanci tych posterunków byli mianowani tymczasowo na okres miesiąca. Były to nieoficjalne organy władzy powołane do zabezpieczenia spokoju mieszkańcom. Zaraz po wyzwoleniu Wielowsi powołano Straż Obywatelską w składzie: Stefan Bednorz, Piotr Gawlik, Jan Marzec, Jan Skowronek. Pierwszym komendantem był Jan Marzec. Straż czuwała nad ładem i bezpieczeństwem wsi.

* Uzupełnieniem Dekretu PKWN była instrukcja Prezydium KRN z końca stycznia 1945 r. w sprawie organizowania rad narodowych. W przeciwieństwie do innych terenów Polski na ziemi gliwickiej trzeba było budować aparat państwowy od podstaw, skupić wokół niego patriotyczne i postępowe grupy społeczne, dokonywać przebudowy istniejących stosunków narodowych, społecznych i ekonomicznych. Po utworzeniu Starostwa w Gliwicach, które przystąpiło do pracy 20 marca 1945 r. i zorganizowaniu administracji na szczeblu powiatu przystąpiono do organizowania zarządów gminnych.

Już w kwietniu 1945 r. zorganizowano Zarząd Gminy w Wielowsi. Posiadał on częściową strukturę wzorowaną na przedwojennej gminie zbiorczej, w skład której wchodziły wsie: Czarków, Sieroty i Błaziejowice. Pierwszym wójtem gminy był Antoni Cuda, działacz polonijny, (pełnił tę funkcję do 1946 r.), później mianowany został na wyższe stanowisko przez ówczesnego starostę Pawła Maguarta.

* W gromadach zorganizowano urzędy sołectkie: Wielowieś, Sieroty, Błaziejowice, Czarków i Kieleczka. Pierwszym sołtysiem wsi Wielowskiej (około tygodnia) był p. Giersz, po nim p. Gawlik.

1946 r.

* Dnia 21 maja 1946 r. powstała pierwsza Powiatowa Rada Narodowa składająca się z 52 członków. W ślad za nią, dnia 19 X 1946 r. powstała pierwsza Rada Narodowa w Wielowsi.

Rada składała się z 17 osób. Skład Rady Narodowej w Wielowsi stan na dzień 20 XI 1946 r.: Stefan Bednorz, Jan Borys, Antoni Bujara, Antoni Filozof - przewodniczący, Piotr Gawlik, Franciszek Hadamik, Józef Habrowski, Florian Kozielec, Florian Kupka, Zofia Malawska, Stefan Marzec, Antoni Nowak, Jan Nowak, Władysław Opolski, Alfons Skowronek, Franciszek Szygula, Jan Taul.

* W pierwszym posiedzeniu Gminnej Rady Narodowej uczestniczył starosta Paweł Maguarta.

Przy obsadzeniu stanowisk radnych obowiązywał tzw. klucz ustalony na posiedzeniu komisji międzypartyjnej: Polska Partia Robotnicza i Polska Partia Socjalistyczna posiadały po 4 mandaty, Stronnictwo Ludowe - 3 mandaty i 6 mandatów posiadali radni bezpartyjni.

Rada składała się z ludności miejscowej /8 radnych/ i repatriantów /9 radnych/. Pochodzenie radnych było w większości chłopskie i robotnicze.

* W 1946 r. wójtem gminy został Władysław Romik.

* Zarząd Gminny w latach 1945/46 zatrudniał 17 pracowników. Siedziba najwyższych władz gminnych mieściła się w budynku zespołu pałacowo-parkowego.

1947 r.

* 19 kwietnia zarejestrowano Gminną Spółdzielnię „Samopomoc Chłopska” w Wielowsi. Założycielami Spółdzielni byli: Robert Busek, Franciszek Gawlik, Jan Husak, Błazej Jalowicki, Jan Janiga, Mikołaj Janiga, Jan Kołtowski, Jan Panchyż, Józef Sitko.

* 7 X po legalnym powołaniu Posterunku Milicji Obywatelskiej komendantem zostaje Józef Szyndzielorz.

1949 r.

* W kwietniu skład Gminnej Rady Narodowej w Wielowsi przedstawiał się następująco: Konrad Kulik - przewodniczący GRN, Stanisław Dobrzański, Maria Grała, Józef Habrowski, Edeltrauda Kotula, Florian Kozielec, Katarzyna Krupowa, Stanisław Lęzak, Jan Marciniszyn, Stanisław Michalski, Władysław Puchalski, Alojzy Solka, Józef Tamowski, Tomasz Wojtków. Razem 14 radnych.

* W posiedzeniach bierze udział wójt Władysław Romik i sekretarz gminy Włodzimierz Opolski.

* 1.12.1949 r. wójtem gminy zostaje Stanisław Klimczak.

1950 r.

* Ustawa z 20 VI 1950 r. o zmianach podziału administracyjnego państwa na 17 województw (województwo śląskie przekształciło się w województwo katowickie) wprowadziła podział władzy samorządowej na urząd wojewódzki, starostwo powiatowe oraz zarządy miejskie i gminne.

* Wielowieś należy teraz do województwa katowickiego, powiat gliwicki, gmina Wielowieś.

* Od 20 marca zgodnie z ustawą o terenowych organach jednolitej władzy państwowej powstają rady narodowe odpowiednich szczebli z uprawnieniami terenowych władz administracyjnych.

* Skład Gminnej Rady Narodowej: Konrad Kulik - przewodniczący GRN, Florian Kozielec, Katarzyna Krupowa, Józef Kupka, Józef Habrowski, Stanisław Lęzak, Jan Marciniszyn, Stanisław Michalski, Marian Pająk, Władysław Puchalski, Jan Romanowski, Wilhelm Samolik, Jan Skowronek, Helena Sochacka, Alojzy Solak, Józef Tamowski. Ogółem 16 radnych.

Radni pracowali w następujących komisjach, którym przewodniczyli:

1. Komisja Kontroli Społecznej - Florian Kozielec
2. Komisja Finansowo-Budżetowa - Florian Kozielec
3. Komisja Oświatowa - Józef Habrowski
4. Komisja Opieki Społecznej - Katarzyna Krupowa
5. Komisja Lokalowa - Władysław Puchalski
6. Komisja Rolna - Marian Pająk
7. Komisja Zdrowia - Józef Kupka
8. Komisja Planowania - Stanisław Klimczak
9. Komisja Drogowa - Jan Skowronek

* Wójtem gminy był Stanisław Klimczak, sekretarzem gminnym Karol Kremzer.

Na posiedzeniu w czerwcu, wójt składał sprawozdanie z działalności pięcioletniej Zarządu Gminnego, od 1946 r. do 1950 r.

Zarząd gminny w tym okresie zajmował się:

- zorganizowaniem odpowiedniego aparatu administracyjnego
- zabezpieczeniem mienia polskiego
- repatriacją obywateli niemieckich
- przeprowadzeniem weryfikacji miejscowych obywateli
- sprawami gospodarczymi
- zabezpieczeniem miejscowej działalności szkolnej, budynków szkolnych i szeregiem innych spraw.

Zarząd Gminny zatrudniał 7 pracowników. W omawianym okresie /1945-1950/ następowała 4-кратно zmiana wójtów: Antoni Cuda, Eustachy Krupa, Władysław Romik, Stanisław Klimczak.

Sołtys Wielowsi w tym czasie: p. Giersz, p. Gawlik, p. Skowronek.

Zasadnicza struktura władz gminy przetrwała do połowy 1950 r. tzn. do chwili przyjęcia kompetencji wójty przez Prezydium Gminnej Rady Narodowej.

Pochód 1 Majowy w Wielowsi

Członkowie Straży Pożarnej w Wielowsi w 1968 r. wraz z przewodniczącą Gromadzkiej Rady Narodowej

Zdjęcie z wieczornicy okazji 8 marca w GS w Wielowsi

1951 r.

* Prezydium reprezentują: Franciszek Szygula - przewodniczący, Marian Pająk - z-ca, Karol Kremzer.

* Sołtysiem wsi Wielowskiej nadal jest Emanuel Skowronek, istnieje także funkcja podsołtysa - piastuje ją Wilhelm Bujara. W sołectwie jest 280 gospodarstw rolnych.

* Prezydium Gminnej Rady Narodowej wprowadza przymus w pełnieniu służby w straży pożarnej (uchwała Prezydium nr 50/51 z dnia 9 V). Straż liczy 64 członków.

Pierwszy budynek straży mieścił się „na trójkacie” obecnej ul. Głównej i Gminnej. Później siedzibę przeniesiono do zespołu pałacowo-parkowego.

1952 r.

* Ustawa z 20 III 1952 r. o terenowych organach jednolitej władzy państwowej wprowadza rady narodowe odpowiednich szczebli z uprawnieniami terenowych władz administracyjnych.

* Wielowieś należy do województwa katowickiego, powiat gliwicki, gromada Wielowieś.

1954 r.

* Przestała istnieć Gminna Rada Narodowa w wyniku wprowadzenia w życie przepisów ustawy z dnia 25 IX 1954 r. o reformie podziału administracyjnego wsi i powołania gromadzkich rad narodowych /Dz. U. 1954, nr 43, pozycja. 191/. Likwidacji uległy dotychczasowe gminne rady narodowe, a powołane zostały gromadzkie rady narodowe jako organy władzy państwowej.

* W nowym układzie administracyjnym Gromadzka Rada Narodowa w Wielowsi obejmowała ten sam obszar jak uprzednia gmina. Składała się ona z 17 radnych, przy czym zachowano następujący klucz partyjny: Polska Zjednoczona Partia Robotnicza - 6 mandatów, Zjednoczone Stronnictwo Ludowe - 5 mandatów, bezpartyjni - 6 mandatów.

* W zakresie kompetencji Gromadzka Rada Narodowa zajmowała się uchwalaniem budżetu, administrowaniem majątkiem gromadzkim, sprawami meldunkowymi.

W istocie jednak wykonywała ona zarządzenie administracji państwowej wyższych szczebli i opiniowała ich wnioski. Uprawnienia rady narodowej były więc ograniczone, gdyż nadmierna centralizacja spowodowała, że jej działalność sprowadzała się do realizacji decyzji odgórnych.

* Gromadzka Rada Narodowa działała poprzez komisje, które sprawowały kontrolę społeczną oraz prezydium, które stanowiło organ wykonawczy zarządzający.

* Rada wyłoniła Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej jako organ wykonawczy w następującym składzie: Franciszek Hadamik - przewodniczący, Antoni Kubiszyn - z-ca przewodniczącego oraz członkowie Engelbert Burda i Piotr Gawlik.

Pracą Prezydium kierował przewodniczący, który wraz z sekretarzem gromadzkim był stale urzędującym człon-

kiem prezydium. Organem administracyjnym gromady było biuro gromadzkie, kierowane przez sekretarza gromadzkiego.

Schemat organizacyjny Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Wielowsi był bardzo prosty, gdyż nie działało ono poprzez wydziały, czy referaty, jak prezydium miejskie.

Obsługę kancelaryjną w prezydium pełniło biuro gromadzkie, którym kierował sekretarz, Karol Kremzer.

* W okresie 1955-1960 nie ma zachowanych dokumentów o składzie osobowym władz gromady: Prezydium czy Gromadzkiej Rady Narodowej i podejmowanych działaniach.

Z informacji od najstarszych mieszkańców wsi dowiadujemy się, że w tym okresie najprawdopodobniej przewodniczącą Gromadzkiej Rady Narodowej była Olga Kłisz.

Po niej tę funkcję sprawował Karol Kremzer. Następnie Władysław Puchalski.

Prawdopodobnie od 1960 r. funkcję przewodniczącej GRN objęła Krystyna Spalek.

Proces rozszerzenia uprawnień rad narodowych rozpoczął się w połowie 1955 r. i ostatecznie został zakończony w 1975 r. w wyniku reformy podziału administracyjnego.

Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Wielowsi działało w latach 1954-1972 (brak informacji o latach 1954-1960).

1958 r.

* Ustawa z 25 stycznia 1958 r. o radach narodowych /Dz. U. 1958, nr 5 poz.195/ rozszerzała kompetencje gromadzkich rad narodowych. Do zadań należało uchwalanie planów wieloletnich i rocznych, uchwalenie budżetu, kontrola ich wykonania, zapewnienie wywiązywania się obywateli z zobowiązań wobec państwa. Rady nie mogły jednak swobodnie dysponować ani zarządzać mieniem gromadzkim. Zobowiązane były więc w tym zakresie stosować się do zarządzeń zwierzchnich.

Po 1958 r. nastąpiła pewna decentralizacja w zakresie prac kancelaryjnych Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Wielowsi. Odtąd biuro gromadzkie tworzył sekretarz, referent administracyjny, rachmistrz oraz w miarę potrzeby dodatkowi pracownicy /Dz. U. 1958, nr 10, poz. 34/. Wkrótce utworzono też w biurze stanowiska referentów i księgowego podatkowego.

1962 r.

* Ustawa z 1962 r. /Dz. U. 1962, nr 64, poz.303/ dawała prawo wojewódzkiemu radom narodowym do wydawania przepisów dotyczących zarządzania majątkiem gromadzkim.

* W tym roku do gromady Wielowieś przyłączono gromadę Sieroty.

* Utworzono Gromadzką Służbę Rolną w celu organizacji i nadzorowania rozwoju produkcji rolnej i hodowlanej /Dz. U. 1965, nr 46, poz.288/.

* Możliwości samodzielnego działania Gromadzkiej Rady Narodowej były niewielkie, w ważniejszych sprawach były one uzależnione od organów władzy państwowej wyższych szczebli (taki stan przetrwał do końca 1972 r.).

1965-1969 r.

* Gromada Wielowieś składa się z 5 wsi sołeckich: Wielowieś, Sieroty, Czarków, Błażejowice, Kieleczka i Borowiany.

* Gleby Wielowsi zalicza się do kompleksu żyznoziemniaczanego z częścią pszenno-buraczaną. Powierzchnia użytków rolnych wynosi 3351,57 ha.

We władaniu Państwowego Funduszu Ziemi jest 496ha

Święto 22-lipca

Dni Książki i Prasy podczas obchodów 1 Maja

ziemi, w tym na 131 ha gospodarzy Kółko Rolnicze.

* Wartość czynów społecznych opiewa na wartość 570 tys. zł. Między innymi były to prace przy budowie dróg publicznych, chodników, oświetlenia osiedla Kotków, budowa wodociągów, sadzenie drzew i krzewów, remonty mostów i boiska sportowego, pomoc przy budowie świetlicy w Sierotach.

* W tym okresie było 27 radnych: 12 radnych członkowie PZPR, 6 radnych - członkowie ZSL, 9 bezpartyjnych. Radni pracowali w następujących komisjach: Komisja Rolnictwa, Komisja Leśnictwa i Zaopatrzenia, Komisja Planowania Gospodarczego i Budżetu, Komisja Kultury i Spraw Socjalnych, Komisja Mienia Gromadzkiego, Komisja Mandatowa.

Najbardziej aktywni radni tego okresu: Józef Król, Józef Habrowski, Krystyna Spalek, Zofia Klementowska, Franciszek Olender, Antoni Kubiszyn, Karol Samol, Paweł Gwozdek, Józef Krawczyk, Jan Marzec, Jan Szmatoch, Dominik Flor, Mieczysław Sobiesiak, Mieczysław Bessendowski, Józef Tobolicki.

* Prezydium w tym okresie odbyło 83 posiedzeń, podjęło 81 uchwał, które przed podjęciem były opiniowane przez resortowe komisje.

Plany pracy dla Prezydium na następne lata:

- podniesienie wydajności produkcji rolnej w stosunku do wskaźników powiatowych
- podniesienie pogłowia bydła na 100 ha użytków
- prawidłowe zagospodarowanie ziemi uprawianej przez kółko rolnicze
- zorganizowanie Państwowego Gospodarstwa Rolnego
- zapoczątkowanie produkcji warzyw /budowa szklarni/
- wybudowanie zaplecza magazynowego-skupu
- rozwój usług transportowych
- uzupełnienie księgozbioru biblioteki
- doprowadzenie miejskiego parku do stanu całkowitej użyteczności
- Ludowe Kluby Sportowe muszą poszerzyć swą działalność poprzez zorganizowanie nowych sekcji.

1973 r.

* Powrócono do podziału na gminy. Wielowieś leży w województwie katowickim, powiecie gliwickim, gminie Wielowieś.

* Na mocy ustawy z dn. 29.11.1972 r. o utworzeniu gmin i zmianie ustawy o radach narodowych gromadzkie rady narodowe uległy likwidacji /Dz. U.1972 r., nr 49, poz.312/, a z dniem 10.01.1973 r. powołano urzędy gmin.

* Powstała Gminna Rada Narodowa w Wielowsi. Objęła swym działaniem byłą Gromadzką Radę Narodową w Wielowsi i Świbiu. GRN składała się z 30 radnych, reprezentujących wszystkie ugrupowania polityczne i zawodowe. Członkami PZPR było 14 radnych, ZSL-9 radnych, bezpartyjnych - 7 radnych.

* Radni Gminnej Rady Narodowej: Dorota Adamek, Janina Augustyniak, Mieczysław Bessendowski, Zenon Beza, Jan Bogusławski, Dominik Flor, Marceł Ibrom, Jerzy Kaczorowski, Zofia Klementowska, Stefan Kulik, Stefan Kusz, Józef Łach, Antoni Marciniśzyn, Jan Marzec, Tadeusz Misztal, Stanisław Nawarecki, Aniela Nowak, Franciszek Olender, Paweł Poloczek, Albert

Festyn 1Majowy był okazją do przedstawienia swojej pracy - wystawa prac Koła Gospodyń Wiejskich

Skorupa, Alfons Skowronek, Antoni Spalek, Ignacy Serafiniak, Henryk Szopa, Józef Świerzy, Jan Waloszek, Adolf Weigel, Jerzy Wienchol, Jadwiga Zylka.

* Gminna Rada Narodowa działała poprzez następujące komisje, którym przewodniczyli: Komisja Oświaty, Kultury i Spraw Socjalnych - Jan Waloszek, Komisja Ładu i Porządku Publicznego - Dorota Adamek, Komisja Rozwoju Gospodarczego, Zaopatrzenia i Rolnictwa - Jerzy Wienchol. W skład komisji wchodził radni oraz członkowie spoza radnych - specjaliści w określonych dziedzinach.

* Pracą Gminnej Rady Narodowej kierowało 6-cio osobowe Prezydium składające się z przewodniczącą, 2 zastępców oraz 3 członków. Tym samym skład Prezydium od 1973 r. przedstawiał się następująco: Dominik Flor - przewodniczący GRN i Prezydium, Franciszek Olender i Antoni Marciniśzyn - z-cy przewodniczącego oraz Jan Waloszek, Adamek Dorota i Jerzy Wienchol - członkowie.

* Organ wykonawczy Gminnej Rady Narodowej od 10.01. przyjął nazwę Urzędu Gminy, na czele którego stanął naczelnik, mianowany przez wojewodę.

Pierwszym naczelnikiem Urzędu gminy był Władysław Gaczoł.

* Przeprowadzona reforma administracyjna przyznała szerokie kompetencje Gminnej Radzie Narodowej oraz naczelnikowi Urzędu Gminnego, tworząc jednostki podstawowej administracji państwowej pierwszej instancji. Dzięki tym rozwiązaniom Gminna Rada Narodowa stała się silnym i potężnym organem władzy.

1975 r.

* Wprowadzono reformę administracyjną - jest 49 województw, następuje likwidacja powiatów (zostają gminy i województwa). Wielowieś leży w województwie katowickim, gminie Wielowieś.

* Gminna Rada Narodowa widząc potrzebę rozwiązania problemów rolnictwa na sesji 22 X 1975 r. zatwierdziła Program Rozwoju Gminy do 1990 r., ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki żywnościowej.

1976 r.

* W październiku został powołany Zarząd Gminny ZSMP w Wielowsi.

Stan organizacji liczył 280 członków. Działalność ZSMP dokumentuje kronika „Zapis działalności Gminnej Organizacji ZSMP w Wielowsi od 1976 r.”.

* Z dniem 1 XI 1976 r. naczelnikiem Gminy Wielowieś zostaje Ryszard Osdarty.

1978 r.

* W skład Gminnej Rady Narodowej weszło 30 radnych. Radni złożyli ślubowanie następującej treści:

„Ślubuję uroczysto jako radny pracować dla dobra narodu polskiego i pogłębiać jego jedność, przyczyniać się do umocnienia więzi władzy państwowej z ludem pracującym, troszczyć się o jego sprawy, nie szczędzić swoich sił do wykonania zadań rady narodowej”

Komisje Gminnej Rady Narodowej i ich przewodniczący:

1. Komisja rozwoju gospodarczego i zaopatrzenia - Jerzy Wienchol
2. Komisja rolnictwa - Rufin Szymaszek
3. Komisja wychowania, oświaty, kultury i spraw socjalnych - Jadwiga Zylka
4. Komisja przestrzegania prawa i porządku publicznego - Jan Bogusławski.

* Prezydium Gminnej Rady Narodowej: Henryk

Jendrysik - przewodniczący, Antoni Marciniśzyn i Maria Kula - zastępcy przewodniczącego oraz członkowie - Jerzy Wienchol, Rufin Szymaszek, Jadwiga Zylka i Jan Bogusławski.

*Pierwszym sekretarzem KG PZPR, przewodniczącym Gminnej Rady Narodowej oraz przewodniczącym Prezydium został Henryk Jendrysik.

*Powołano także Komitet Kontroli Społecznej w następującym składzie: Karol Kremzer - przewodniczący, Franciszek Olender i Czesław Mazanek - jego zastępcy oraz 18 członków.

*Sekretarzem gminy jest Franciszek Jagodziński.

*Sołtysiem wsi został Józef Król.

Zarząd Gminy ZSMP w Wielowsi

1984 R.

*Obowiązuje ustawa 20 lipca 1983 r. o systemie rad narodowych i samorządu terytorialnego.

*Radni: Dorota Adamek, Zenon Beza, Jan Białasik, Rudolf Czapelka, Piotr Czapla, Andrzej Dyląg, Tadeusz Fila, Wanda Flor, Piotr Gawlik, Bernard Gimel, Władysław Janiga, Astrid Janoszka, Róża Jenel, Antoni John, Stefan Kalka, Stefan Kusz, Rudolf Koziołek, Jan Latoska, Kornelia Leksy, Danuta Lach, Aniela Mierzwa, Mieczysław Romanowski, Rufin Szymaszek, Józef Skowron, Józef Suda, Kazimierz Smarun, Jan Stelmach, Jan Sznura, Józef Świerzy, Robert Tramp.

* Komisje Gminnej Rady Narodowej i ich przewodniczący:

1. Komisja ds. Samorządu - Tadeusz Fila
2. Komisja Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - Danuta Lach
3. Kom. Rozwoju Społeczno-Gospodarczego, Przemysłowego i gospodarki finansowej - Józef Skowron
4. Kom. Wychowania, Oświaty, Kultury i Spraw Socjalnych - Kornelia Leksy
5. Komisja Prawa i Porządku Publicznego - Andrzej Dyląg

W skład komisji mogły wchodzić również osoby spoza rady.

* Przewodniczącym Gminnej Rady Narodowej został Rufin Szymaszek. Jego zastępcy: Tadeusz Fila, Stefan Kusz.

* Pierwszym sekretarzem KG PZPR w Wielowsi był Karol Tkocz

1988 R.

* Skład Gminnej Rady Narodowej-30 radnych: Dorota Adamek, Zenon Beza, Jerzy Bujara, Czesław Hajok, Paweł Kampa, Jerzy Koziołek, Henryk Koziołek, Wilibald Kwaszczyk, Ludwik Laskowski, Marek Maziarz, Józef Migura, Monika Nentwich, Jerzy Pallach,

Krystyna Panasiuk, Bronisława Prokop, Ludwika Romanowska, Mieczysław Romanowski, Halina Rusinowska, Joachim Samolik, Krystian Sierla, Janusz Skibiński, Józef Skowron, Piotr Spalek, Jan Stelmach, Józef Suda, Jan Sznura, Rufin Szymaszek, Józef Wycisk, Jerzy Ziętek, Norbert Zwior.

„Słubuję uroczystie jako radny pracować dla dobra narodu polskiego i jego jedności, stać na straży konstytucyjnego ustroju i praw Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, działać zgodnie z interesami socjalistycznego państwa, przyczyniać się do umacniania więzi władzy państwowej z ludem pracującym, godnie i rzetelnie reprezentować moich wyborców, troszczyć się o ich sprawy, nie szczędzić sił dla wykonania zadań rady narodowej”.

* Komisje Gminnej Rady Narodowej i ich przewodniczący:

1. Komisja ds. Samorządu - Dorota Adamek
2. Komisja Rolnictwa, Gospodarki Żywnościowej i Zaopatrzenia - Zenon Beza
3. Kom. Przechowywania Prawa i Porządku Publicznego - Marek Maziarz
4. Komisja Wychowania, Oświaty, Kultury i Spraw Socjalnych - Ludwika Romanowska
5. Komisja Rozwoju Społeczno-Gospodarczego, Przemysłowego, Gospodarki Finansowej i Usług - Józef Skowron.

Gratulacje radnym złożył także I sekretarz KG PZPR w Wielowsi Tow. Karol Tkocz.

* Przewodniczącym Gminnej Rady Narodowej - Rufin Szymaszek, z-cy przewodniczącego - Dorota Adamek i Jerzy Pallach.

1990 R.

* 4 czerwca odbyła się pierwsza sesja inauguracyjna Rady Gminy Wielowieś.

Wszystkie wybory odbyły się na podstawie ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym.

* Radni kadencji 1990-94: Józef Aleksy, Zenon Beza, Mieczysław Blajer, Adolf Giersz, Czesław Hynowski, Józef Konieczny, Karol Kozub, Teodor Koziołek, Marcin Latoska, Marek Maziarz, Janusz Misztal, Halina Rusinowska, Ginter Skowronek, Piotr Smarun, Bożena Surpeta, Stanisław Ścisiewicz, Piotr Zając, Kazimiera Zaria. Przewodniczącym RG został Karol Kozub, jego zastępcą Zenon Beza.

Działywały dwie komisje:

1. Komisja inwentaryzacyjna - przewodniczący Janusz Misztal
2. Komisja rewizyjna przewodniczący Janusz Misztal.

Celem sprawniejszego działania Rady powołano Pełnomocnika Rady w osobie Jacka Zarzyckiego.

* Wybrano delegata do Sejmiku Samorządowego na okres kadencji 1990-94, którym został Marek Maziarz.

* W wyborach tajnych wybrano wójta gminy Ryszarda Osdartę, jego zastępcę Wojciecha Surpetę. Rada powołała sekretarza Gminy w osobie Ewy Dodak oraz skarbnika - Marię Domagałę.

* Zakończył się proces reformowania MO jako nieuchronne następstwo transformacji ustrojowych. Milicja przekształciła się w Policję. Jednym z pierwszych milicjantów był Tomasz Janoska. W Wielowsi był posterunek policji i komisariat. Ze wspomnień wyłaniają się sylwetki komendantów: Józefa Szynzielorz, Leszka Konieczny, Romualda Kamińskiego i Józefa Lach (1973-1990). W 1990 r. w Wielowsi powstaje Posterunek Policji Lokalnej (w miejsce Posterunku Milicji), na czele z komendantem - Zygmuntem Nocoń oraz dwoma funkcjonariuszami.

1994 R.

* 4 lipca odbyła się sesja inauguracyjna Rady Gminy „Słubuję uroczystie jako radny pracować dla dobra i pomyślności gminy, działać zawsze zgodnie z prawem oraz interesami gminy i jej mieszkańców, godnie reprezentować swoich wyborców, troszczyć się o ich sprawy oraz nie szczędzić sił dla wykonywania zadań gminy”.

Radni kadencji 1994-98: Dorota Adamek, Józef Aleksy, Zygfryd Bartela, Rajner Bastek, Zenon Beza, Herbert Karłowski, Helena Kazubek, Józef Konieczny - z-ca przewodniczącego rady gminy, Maria Knopp, Karol Kozub, Waldemar Koziołek, Marek Maziarz, Bernard Musiałek, Krystyna Panasiuk, Kazimierz Płaszewski, Ginter Skowronek, Bożena Surpeta, Stanisław Ścisiewicz.

* Podczas sesji inauguracyjnej wybrano wójta gminy Ryszarda Osdartę, jego zastępcę - Wojciecha Surpetę.

Powołano sekretarza Gminy - Ewę Dodak oraz skarbnika - Marię Domagałę.

Zarząd Gminy reprezentowali od 1994 r. do 1998 r.: Ryszard Osdartę - wójt Gminy, przewodniczący Zarządu i członkowie - Dorota Adamek, Zygfryd Bartela, Herbert Karłowski, Bernard Musiałek, Ginter Skowronek.

* Delegatem do Sejmiku Samorządowego Województwa Katowickiego została Bożena Surpeta.

Na sołtysa wsi Wielowieś mieszkańcy wybierają Herberta Jatte.

* Utworzono Komisariat Policji, z komendantem Zygmuntem Nocoń na czele. Pozostały skład Komisariatu: komendant, asystent komisariatu, 3 starszych policjantów, 2 policjantów.

1998 R.

* Skład Rady Gminy: Elżbieta Aksamit, Zenon Beza, Henryk Bujara, Lidia Gołombek, Halina Grochla, Józef Konieczny, Helga Kotucha, Zygmunt Król, Paweł Latoska, Marcin Marondel, Marek Maziarz, Joanna Pallach, Paweł Pallach, Róża Rekus, Ludwik Smarun, Teodor Sonsala, Kazimierz Stelmach, Zygfryd Stróżyk.

Przewodniczącą Rady Gminy - Zenon Beza, jego zastępcą - Joanna Pallach.

Komisje Rady Gminy:

1. Komisja ds. Rolnictwa i Ochrony Środowiska - przewodniczący Marcin Marondel.
2. Komisja ds. Oświaty, Kultury, Kultury Fizycznej i Sportu - przewodnicząca Elżbieta Aksamit.
3. Komisja ds. Budżetu - przewodniczący Paweł Latoska.

* Zarząd Gminy reprezentują: Ryszard Osdartę, Ginter Skowronek, Zygfryd Stróżyk.

* Rada Gminy przyjmuje Program Rozwoju Lokalnego.

* Sołtysiem wsi zostaje Józef Schütz.

1999 R.

* 1 stycznia 1999 r. powiat gliwicki wrócił na mapę administracyjną Polski. Wprowadzono podział na 16 województw, powiaty i gminy. Wielowieś leży w województwie śląskim, powiecie gliwickim, gminie Wielowieś.

2000 R.

Straż Pożarna w Wielowsi od 1985 r. mieści się w nowym budynku. Komendantem OSP ponownie jest Jerzy Ziętek. Poprzedni komendanci od 1945 r.: Ignac Marcol, Paweł Sitko, Franciszek Kocek, Franciszek Goryczko, Jerzy Ziętek, Joachim Szmelter, Andrzej Konieczny.

2002 R.

* Radni wybrani na kadencję 2002-2006: Zenon Beza, Jerzy Badura, Henryk Bujara, Rudolf Grala, Halina Grochla, Krzysztof Kozubik, Maria Mania, Tadeusz Marciniśzyn, Joanna Pallach, Maria Pyka, Róża Rekus, Teodor Sonsala, Ludwik Smarun, Zygfryd Stróżyk, Damian Świerzy.

Przewodniczącą Rady Gminy Zenon Beza, jego zastępcą Zygfryd Stróżyk.

Komisje Rady Gminy:

1. Komisja Rewizyjna - przew. Maria Pyka
2. Komisja ds. Rolnictwa i Ochrony Środowiska - przew. Damian Świerzy
3. Komisja ds. Oświaty, Kultury, Kultury Fizycznej, Sportu i Opieki Społecznej - przew. Joanna Pallach
4. Komisja ds. Budżetu - przew. Róża Rekus.

* W związku ze zmianą ordynacji wyborczej wójt gminy został wybrany w demokratycznych wyborach przez mieszkańców Gminy. Został nim ponownie Ryszard Osdartę. Na zastępcę wójta Rada Gmina powołała Gintera Skowronka, sekretarzem gminy została Ewa Dodak, skarbnikiem - Maria Domagała.

* Sołtysiem zostaje Józef Schütz. Przed nim tę funkcję od 1945 r.: p.p. Giersz, Gawlik, Skowronek, Sitko, Tarnowski, Król, Klubka, Jatta.

10-lecie ZSMP

Wybory do Sejmu

Wybory do Sejmu

Radni kadencji 1998-2002

Mieszkańcy wybrali skład Rady Sołeckiej: sołtys - Józef Schütz, członkowie: Adrian Chmiel, Manfred Jeziorowski, Helmut Kamieniorz, Jerzy Kozieł, Ryszard Kuś, Waldemar Lipok.

*W październiku utworzono Posterunek Policji w Wielowsi. Skład Posterunku: kierownik M. Cesarz, detektyw sekcji kryminalnej - Z. Krawczyk, referent sekcji kryminalnej - M. Pinkowicz, dwóch dzielnicowych - T. Tatara i A. Nowak.

2003 R.

* W październiku policjanci otrzymali najlepszy radiowóz w powiecie gliwickim: Opel Astra. Zakup radiowozu sfinansowała wspólnie Gmina Wielowieś i Komenda Główna Policji.

2005 R.

* Organami gminy są: Rada Gminy i Wójt Gminy.

* Rada Gminy jest organem stanowiącym i kontrolnym. Jej kadencja trwa 4 lata licząc od dnia wyboru.

Radni Gminy Wielowieś maj 2005 r.: /siedzą od lewej/ mgr Joanna Pallach, Halina Grochla, Maria Mania, Róża Rekus, Maria Pyka, /stoją od lewej/: Henryk Bujara, Ludwik Smarun, mgr Damian Świerzy, Zenon Beza, Tadeusz Marciniuszyn, Rudolf Grala, Teodor Sonsala, Jerzy Bađura, Zygfryd Stróżyk.

* Wójt Gminy jest organem wykonawczym gminy.

Do zakresu działań gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym niezastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów. Podstawowym zadaniem gminy jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb jej mieszkańców.

Gmina spełnia ten obowiązek przez swoje organy realizując zadania własne oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej. Zadania własne gminy obejmują w szczególności sprawy:

- ładu przestrzennego, gospodarki terenami i ochrony środowiska;
- gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego;
- wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk;
- lokalnego transportu zbiorowego;
- ochrony zdrowia;
- pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych;
- komunalnego budownictwa mieszkaniowego;
- oświaty, w tym szkół podstawowych, przedszkoli i gimnazjów;
- kultury, w tym bibliotek komunalnych i innych placówek upowszechniania kultury;
- kultury fizycznej, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych;
- zieleni komunalnej i zadrzewień;
- porządku publicznego i ochrony przeciwpożarowej;
- utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych;
- zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej.

Historia powojenna Wielowsi związana jest nieustannie z osobą Wójta Gminy Wielowieś mgr Ryszarda Osdarty, który nieprzerwanie, od blisko 30 lat pełni tę funkcję. Za jego długoletniej kadencji Gmina Wielowieś zmieniła swoje oblicze i stała się jedną z najpiękniejszych gmin w województwie śląskim. Do najważniejszych osiągnięć Rady Gminy i wójta w jego blisko 30-letniej pracy dla miejscowości Wielowieś należą m. in.:

- modernizacja oświetlenia ulicznego, w tym założenie punktów świetlnych na skrzyżowaniach ułatwiających życie mieszkańcom;
- wybudowanie obwodnicy wokół Wielowsi, co przyczyniło się do większego bezpieczeństwa mieszkańców i zmniejszenia ruchu lokalnego;
- wybudowania sieci gazociągowej dla mieszkańców Wielowsi i gminy;
- wybudowanie sieci wodociągowej dostarczającej wodę do domów prywatnych, instytucji, budynków użyteczności publicznej;
- wykonanie chodników na ul. Główniej, Kościelnej, Młyńskiej, Szkolnej, Ogrodowej i innych;
- wyasfaltowanie uliczek dojazdowych do posesji w Wielowsi, Kotkowice, Jeżmanowie i Kieleccze;
- uruchomienie linii autobusowych PKS i WPK, co umożliwia mieszkańcom łatwy kontakt z pobliskimi miastami;
- wspieranie handlu i usług, w tym wybudowanie piekarni, pawilonu handlowego „Złoty Kłosa”, budynku straży pożarnej, zaadaptowanie nowych pomieszczeń na Urząd Pocztowy;
- wykonanie bieżących remontów szkół, przedszkola, Urzędu Gminy, Ośrodka Zdrowia, Gminnego Ośrodka Kultury, Biblioteki;
- dbałość o opiekę zdrowotną mieszkańców gminy;
- wspieranie rozwoju rolnictwa;
- przeprowadzenie reformy oświaty, która umożliwiała prawidłowe funkcjonowanie szkół w gminie. Dzięki temu każda szkoła posiada wspaniałe warunki do nauki, bazę sportowo-rekreacyjną i zaplecze kuchenne;

Wójt gminy, mgr Ryszard Osdarty, funkcję wójta, a wcześniej Naczelnika Gminy Wielowieś pełni od 1 XI 1976 r.

- wybudowanie i oddanie do użytku budynku przedszkola, który został w 1999 r. zaadaptowany na Gimnazjum;
- wybudowanie hali sportowej z zapleczem dydaktycznym przy Gimnazjum w Wielowsi, które oddano do użytku 10 maja 2005 r.;
- nieustanne dążenia o dbałość i estetykę Gminy Wielowieś w tym miejscowości Wielowieś, o czym świadczy dobrze rozwinięta infrastruktura lokalna i komunikacyjna;
- dbałość o zabytki historyczne i dziedzictwo narodowe w tym: remont zespołu pałacowego w Wielowsi, kamienic na ul. Główniej, Kirkutu i innych;
- podjęcie inicjatywy w celu odrestaurowania zespołu pałacowego w Wielowsi i przeniesienie Urzędu Gminy do wyżej wymienionego budynku oraz budowa oczyszczalni ścieków na terenie Wielowsi.

Siedzibą organów gminy jest budynek Urzędu Gminy przy ulicy Główniej 25 w Wielowsi

Sekretarz Gminy, mgr inż. Ewa Dodak, pełni tę funkcję od 15 XII 1986 r.

Skarbnik Gminy, Maria Domagała, pełni tę funkcję od 10 IX 1993 r.

Zastępca wójta, mgr inż. Ginter Skowronek, funkcję tę pełni od 26 II 1998 r.

Kierownik Posterunku Policji w Wielowsi - Mariusz Cesarz

Dzielnicy: Arkadiusz Nowak i Tomasz Tatara

Mieszkańcy wybrali skład Rady Sołeckiej: sołtys - Józef Schütz, członkowie: Adrian Chmiel, Manfred Jeziorowski, Helmut Kamieniorz, Jerzy Kozieł, Kuś Ryszard, Waldemar Lipok

Usuwanie skutków huraganu w Kieleccze przy OSP Wielowieś

Zasłużeni strażacy otrzymują odznaczenia

W październiku 2003 r. policjanci otrzymali najlepszy radiowóz w powiecie gliwickim: Opel Astra.

Poświęcenie nowego samochodu strażackiego „Lublin” /wójt gminy, przewodniczący Rady Gminy i proboszcz parafii w otoczeniu strażaków/

Wielowieś, która jest główną miejscowością Parafii Wielowieś, od dawna związana jest pod względem polityczno-administracyjnym jak i kościelnym z Toszkiem. Toszek od zarania dziejów był dla Parafii Wielowieś siedzibą władzy kasztelańskiej, względnie książęcej. Po jej ustaniu siedzibą władzy powstała, aż do chwili złączenia tego powiatu w XVIII wieku z powiatem gliwickim (Kreis-Tost-Gleitwitz). Obecnie jest to powiat gliwicki. Toszek był dla parafii Wielowieś od początku siedzibą dekanatu. Tak jest do dziś.

W Księdze Fundacji biskupa wrocławskiego z roku 1305 wymieniono po raz pierwszy wszystkie dzisiejsze miejscowości Parafii wielowiejskiej, a więc: Wielowieś, Świniowice, Kieleczka, Odmuchów, za wyjątkiem Czarkowa, który jednak już prawdopodobnie istniał.

Kiedy dokładnie powstała Parafia Wielowieś i kto ją erygował nie wiadomo. Mogła już istnieć w 1305 roku. Jednak dopiero w roku 1335 pojawia się w dokumentach wzmianka o istnieniu kościoła parafialnego w Wielowsi. Następne wzmianki pochodzą z 1376 r. i 1447 r.

Przed założeniem Parafii w Wielowsi, cała okolica należała prawdopodobnie do Parafii Toszek. Obszar pierwotnej Parafii Wielowieś był bardzo rozległy, znacznie większy od dzisiejszego. Na wschód obszar ten sięgał aż do granicy ówczesnej Diecezji Krakowskiej.

Do parafii wielowiejskiej, aż do 1687 roku należały tereny dzisiejszych Parafii Koty i Tworóg, leżące na wschód i północ od Kościoła Parafialnego. Wschodnie krańce starej parafii wielowiejskiej sięgały poza dzisiejszy Żółków i do Pustej Kuźnicy nad Małą Panwią i poza wioskę Mikołuszkę, aż pod Brusiek oraz Hanusek.

W 1687 roku dokonano podziału Parafii wielowiejskiej. Wtedy to powstały Parafie Koty i Tworóg, które odłączono od macierzystej Parafii Wielowieś. Przejściowo, bo tylko do roku 1684, do wielowiejskiej Parafii należała Połomia, Brzeźnica, Brynek, Hanusek.

Już około 1720 roku Parafia Wielowieś liczyła 668 katolików, 50 żydów. Już w 1780 roku znacznie podniosła się liczba żydów w Wielowsi, bo było: 653 katolików, 138 żydów.

W 1829 roku Parafia Wielowieś liczyła: 1468 katolików, 158 żydów, 8 protestantów. W 1907 r. zaś było: 2224 katolików, 59 żydów, 21 protestantów. W 1929 r. było 2384 katolików, 37 żydów, 50 protestantów.

Parafię Wielowieś jak i inne sąsiednie Parafie dekanatu toszeckiego nie ominęły zawieruchy wojen religijnych i prądy reformatorskie zainicjowane przez Marcina Lutra. W latach 1575-1629 Parafia Wielowieś stała się protestancką, na mocy obowiązującego prawa Augsburskiego „czyja władza tego religia”. Kościół parafialny w Wielowsi, jak i filialny w Kotach obsługiwane były przez pastorów protestanckich w języku polskim.

Opierając się na zapisach zamieszczonych w starej kronice szkoły w Wielowsi „Schule und Gemeinde Chronik der Parochie Langendorf” założonej 1 czerwca 1808 r., które niewątpliwie przepisano z dawnych doku-

Prace rozbiórkowe

Widok Kościoła i cmentarza przykościelnego przed przebudową

Rozbórka Kościoła - 1934 r.

Kościół przed remontem i przebudową w 1934 r.

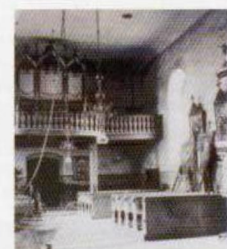
Główny Ołtarz - Dożynki 1935 r.

Stary Ołtarz po renowacji

Dzień po odpuscie, po którym rozpoczęły się prace rozbiórkowe

Kościół przed remontem i przebudową w 1934 r.

mentów, można stwierdzić, że już w 1240 r. Wielowieś była wsią z murowanym kościołem. Kronika nie podaje, kiedy założona została Wielowieś, ale podaje, że kościół powstał w 1240 r. Pozwala to przypuszczać, że istniała wieś, a parafia rozciągnięta była na dużym obszarze po Tworóg i Koszęcin.

Z innych zapisów historycznych dowiadujemy się, że w Wielowsi istniał kościół parafialny w roku 1335. Nie wiadomo jednak czy był to Kościół drewniany czy z kamienia. Znany jest wygląd kościoła parafialnego w Wielowsi z roku 1679. Według opisu wizytatora biskupiego, był to kościół murowany z kamienia, kryty gontem, w prezbiterium sklepienie, w nawie strop płaski, drewniany. Miał około 29,34 m długości i 10,65 m szerokości, posiadał wysoką kamienną wieżę, z trzema dzwonami. Wokół kościoła znajdował się cmentarz otoczony kamiennym murem.

W 1679 roku był to kościół pod wezwaniem Narodzenia Najświętszej Maryi Panny, ale już w 1687 r. jak i w 1697 według zapisów, był już pod wezwaniem Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny i to wezwanie pozostało do naszych czasów.

W roku 1927, powołując się na znane nam zapisy kościół zmienił się nieco; usunięto sklepienie z prezbiterium, a zmianie uległa wieża kościoła. W roku 1857 piorun zburzył częściowo starą wieżę, a odbudowana w 1860 zmieniła swą strukturę i wygląd. W czasie I wojny światowej zabrano dzwony, które nie wróciły już do Wielowsi. Jeden był z napisem „Peter Brok hat mich gosen Anno Domini 1686” z reliktem Św. Cecylii i Katarzyny, z Krucyfiksem i Chrztmem Pana Jezusa.

W 1934 roku, za czasów ks. Proboszcza Aleksandra Kuroczyka ur. w 1886 r., dokonano gruntowej przebudowy Kościoła. Nastąpiło znaczne jego poszerzenie o nawę poprzeczną, nowe prezbiterium i chór. Kościół zmienił wygląd wewnętrzny i zewnętrzny; zmienił całkowicie swój charakter.

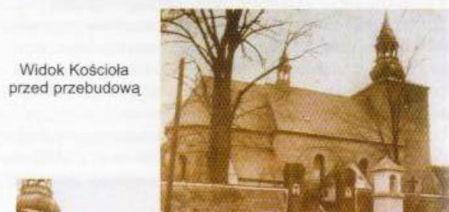
Przyczyną przebudowy Kościoła było głównie to, iż nie mieścił on ludzi na niedzielnych mszach.

Poprzedni proboszczowie nosili się z zamiarem budowy nowego kościoła, lecz przeszkodziła w tym I wojna światowa i czasy kryzysu gospodarczego.

Po odpuscie w 1934 roku zaczęto burzyć stary kościół. Było to trudne zadanie, gdyż mury wybudowane były z kamienia wapiennego, dlatego część ich wysadzono. Pozostawiono tylko dużą wieżę (dzwonnicę) i 2 mury ciągnące się wzdłuż równolegle do siebie. W pracach rozbiórkowo-budowlanych wzięła udział cała ludność wsi. W kilka tygodni powstały nowe mury i już na Święta Bożego Narodzenia odprawiono Mszę Świętą w częściowo wykonanym kościele, który został konsekrowany 11 listopada 1935 r. Wtedy poświęcono także nowe dzwony, które w czasie II wojny światowej zostały zabrane na armaty.

Rozbórka dachu Kościoła w 1934 r.

Widok Kościoła przed przebudową

Rozbórka Kościoła w 1934 r.

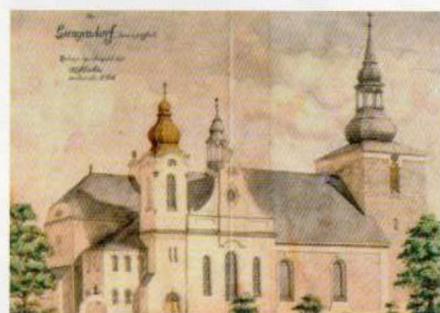
Kościół w grudniu 1934 r. po przebudowie, kiedy na Święta Bożego Narodzenia odprawiono Mszę św.

Zawieszenie i poświęcenie dzwonów w 1935 r.

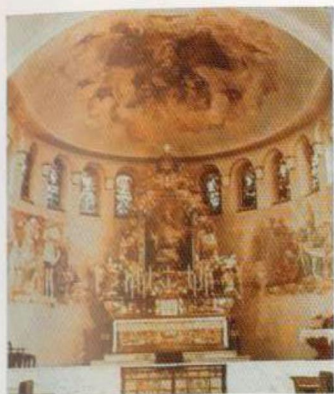
Poświęcenie dzwonów 13.10.1935

Projekt Kościoła z 1910 r., który nie został zrealizowany

Wnętrze Kościoła przed przebudową

Wnętrze kościoła,
Wielowieś 1994 r.

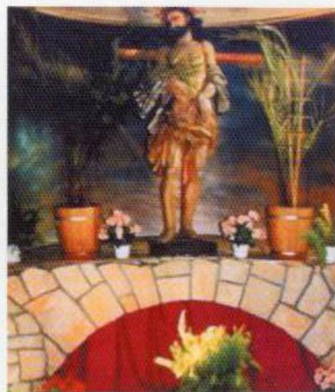
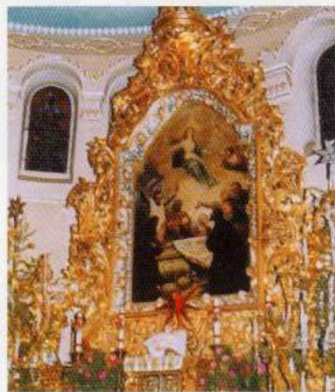

Figura Jezusa -
„Ecce Homo” - Oto Człowiek

Wnętrze kościoła,
Wielowieś 1994 r.

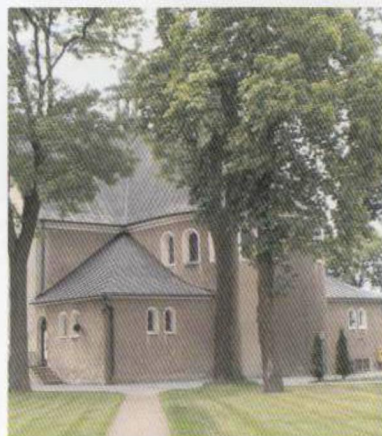
Wnętrze kościoła,
Wielowieś 1994 r.

Ks. Proboszcz A. Kuroczyk

Widok Kościoła

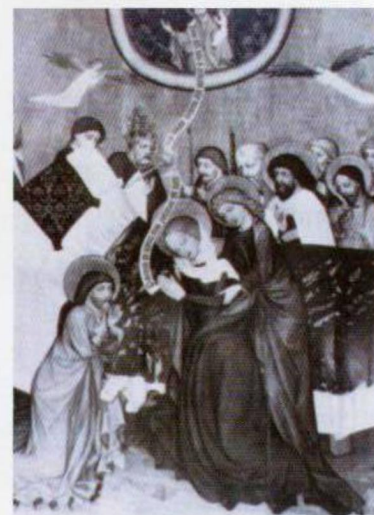
Widok Kościoła

Ks. Proboszcz Kuroczyk z dziećmi
komunijnymi

Płaskorzeźba w piaskowcu przedstawiająca
postać nieznaną świętej

Obraz z Ołtarza Głównego, który znajduje się
w Muzeum Archidiecejalnym we Wrocławiu

Przy kościele parafialnym była szkoła i organistówka. Szkoła była czynna jeszcze w latach 30-tych XX wieku. Budowle te pochodziły z około 1826 roku. Po II wojnie światowej zaczęły obracać się w ruinę i zostały rozebrane.

W starym kościele parafialnym znajdowało się wiele cennych zabytków sztuki sakralnej, które są tu do dziś. Do zabytków zaliczane są:

- Trzy ołtarze
- Ambona
- Figury drewniane Ecce Homo, Scena Golgoty
- Obrazy: „Ukoronowanie Najświętszej Maryi Panny” z XVII wieku w Ołtarzu Serca Pana Jezusa, obraz z gotyckiego ołtarza głównego przedstawiający „Zaśnięcie Najświętszej Maryi Panny” (obecnie w muzeum we Wrocławiu), obraz św. Jana Nepomucena, Stacja Drogi Krzyżowej, obraz Matki Boskiej Częstochowskiej, malowidło na desce ołtarza bocznego „Pokłon Trzech Króli” z 1670 r.
- organy
- Tabernakulum
- Monstrancja
- Kielichy
- Paramenty liturgiczne niestety w czasie II wojny światowej zostały zniszczone i wykradzione
- Przed kościołem, pod murem znajduje się zabytkowa przydrożna kaplica św. Jana Nepomucena z XVII
- Pod niszą jest wpuszczona do muru płaskorzeźba w kamieniu wapiennym z późnego średniowiecza, przedstawiająca Chrystusa na krzyżu
- Na murze okalającym plac kościelny znajduje się mała płaskorzeźba w piaskowcu przedstawiająca postać nieznaną świętej, z kłęczącą u stóp postacią fundatora. Prawdopodobnie pochodzi z XVII w.

Plebania rozbudowana została w 1927 roku. Na starych kamiennych murach podwyższono parter i pokryto dach dachówką. Plebania była wielokrotnie remontowana, zarówno za ks. Pawła Rudnera jak i ks. Piotra Lepszego. Gruntownego remontu dokonano po pożarze, do którego doszło w Wigilię 1997 r.

Na terenie parafii Wielowieś znajdowały się również kaplice, kościółki filialne oraz krzyże przydrożne.

Stajenka w Kościele NMP
Wielowieś 1984 r.

Plebania po przebudowie w 1927 r.

Plebania w 2005 r.

Probostwo po pożarze 25 XII 1997 r.

Plebania w 2005 r.

Wnętrze kościoła, stajenka - Wielowieś 1994 r.

Poświęcenie odbudowanego Krzyża w Kieleczce
po huraganie 29 VIII 2003 r. (Poświęcenie 19 IX 2004 r.)

Pocztówka przedstawiająca
Kościół Wniebowzięcia NMP w Wielowsi

Widok kościoła z 1950 r.

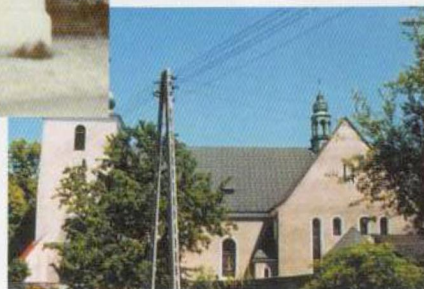
Poświęcenie Krzyża w Kieleczce

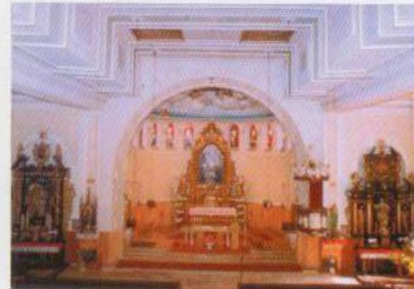
Wnętrze Kościoła - Wielowieś 1994 r.

Widok Kościoła Wniebowzięcia NMP
w Wielowsi

Kościół - widok od ul. Szkolnej

Wygląd wnętrza Kościoła po malowaniu
i adaptacji wnętrza - 1992r.

KRZYŻE

Kapliczka św. Nepomucena

Krzyż w Jeżmanowie 1912 r.

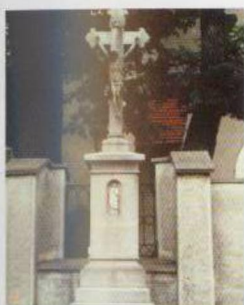
Krzyż na cmentarzu 1897 r.

Krzyż na ul. Szkolnej 1903 r.

Krzyż w Kotkowie

Krzyż przy Kościele 1897 r.

Krzyż w Kotkowie
04.06.1994 r.

Krzyż na trasie
do Czarkowa 1960 r.

Krzyż w Czarkowie 1875 r.

Krzyż na ul. Głównej 1877 r.

Krzyż w Odmuchowie

Krzyż w Świniowicach 2000 r.

Krzyż przy ul. Kościelnej
(skrzyżowanie
Świniowice - Kieleczka)

Krzyż przy ul. Kościelnej
(kierunek Świniowice)

Krzyż w Świniowicach 1878 r.

Krzyż w Kieleczce 1898 r.

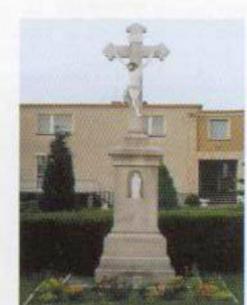
Krzyż w Borowianach 1897 r.

Krzyż w Kieleczce 1897 r.

Krzyż na ul. Młyńskiej

Krzyż na ul. Gliwickiej 1875 r.

Kapliczka w Świniowicach z poc. XX w.

Kapliczka w Świniowicach p.w. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny poświęcona 7 VII 1901 r.

Widok cmentarza

Ks. Proboszcz Paweł Rudner w otoczeniu ministrantów

Ks. Proboszcz Paweł Rudner w otoczeniu dzieci komunijnych

Najstarszy kościół filialny powstał w średniowieczu w osadzie Koty. Został wybudowany już w roku 1530, a w 1687 roku stał się kościołem parafialnym nowo powstałej parafii Koty-Tworóg. Kaplice, które powstały w Tworogu i Potępie, dały początek późniejszym parafiom w tych miejscowościach. Do dnia dzisiejszego do parafii w Wielowieś należy kaplica w Świniowicach pod wezwaniem Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny, którą ukończono i poświęcono 7 lipca 1901 roku. Poświęcenia dokonali Przewielebny Ks. Cigler z Schieroth, Pan Dziekan Lebek z Wischnitz, biskup i sekretarz, Przewielebny ks. Gans z Wielowieś.

Kaplica, po niewielkich zmianach, służy do dziś ludności Świniowic. Od 1980 roku, z polecenia ks. Biskupa Alfonsa Nossola, w kaplicy tej dla ludności starszej odprawiana jest w każdą niedzielę Msza Święta.

Po zakończeniu II wojny światowej do Parafii Wielowieś zalicza się następujące miejscowości: Wielowieś, Świniowice, Kieleczkę, Czarków, Odmuchów.

Parafia należała do Diecezji Opolskiej i Dekanatu toszeckiego. Po wojnie proboszczem Parafii Wielowieś był dalej ks. Aleksander Kuroczyk. Aż do swojej śmierci w 14.05.1949 r. czuwał nad wspólnotą parafian, ich wewnętrzną dyscypliną i żywotnością religijną.

W 1949 roku administratorem Parafii Wielowieś został mianowany ks. Paweł Wilhelm Rudner, który 2 lata później zostaje jej proboszczem, i był nim aż do śmierci 20.04.1984 r.

Parafia ówczesna była dość rozległa i to skłoniło do sięgnięcia po pomoc sąsiednich księży i zakonów. Proboszcz, aż do 1970 r. prowadził samodzielnie katechyzę wśród dzieci i młodzieży, angażując potem do pomocy miejscowe ss. Elżbietanki. Organizowano parafialne Misje Święte w 1958, 1968 i 1978 roku. Przy kościele działała również Kongregacja Dzieci Marii. Wystawiano przedstawienia o tematyce kościelnej, tj. „Św. Genowefa”, „Św. Agnieszka”, „Św. Barbara”, „Ostatnia Wieczerza”. Przedstawienia odbywały się w klasztorze przy dużym zaangażowaniu „aktorów”. Cieszyły się dużą frekwencją parafian.

Ksiądz Proboszcz Paweł Rudner dbał o piękno świątyni. Przeprowadzono m. in. trzykrotne malowanie świątyni, wykonano malowidła ściennie na surowym tynku, które później uległy zniszczeniu. Były one dziełem mistrza malarskiego Łukasza Mrzygłoda z Nysy i jego syna.

Odnowiono także zewnętrzną elewację budowli.

Za czasów ks. Proboszcza Pawła Rudnera zawieszono na wieży w 1958 roku 4 dzwony: Św. Józef, NMP Ave Maryja, Św. Michał, Chrystus Król.

Przeprowadzono także niwelację starego cmentarza przy kościele oraz wykonano nowe ogrodzenie wokół cmentarza przy ulicy Młyńskiej. Plac kościelny został wyłożony płytkami cementowymi.

Liczba parafian w 1980 roku przedstawiała się następująco:

Wielowieś 2758 katolików
Czarków 354 katolików
Kieleczka 171 katolików
Świniowice 485 katolików

Kongregacja Dzieci Marii w przedstawieniu

Kongregacja Dzieci Marii w przedstawieniu

Kongregacja Dzieci Marii w przedstawieniu „Ostatnia Wieczerza” w roli Jezusa Wilhelm Czempek

Kongregacja Dzieci Marii w przedstawieniu

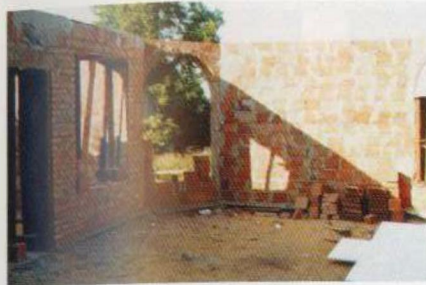
Ks. Proboszcz Paweł Rudner

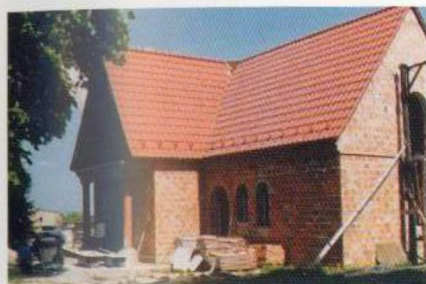
Wizyta Obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej - 1969 r.

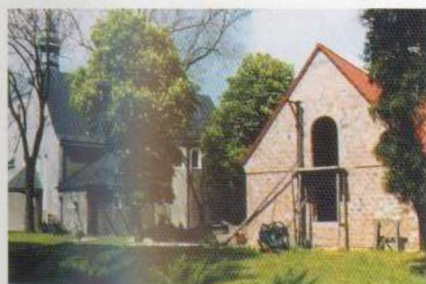
Kongregacja Dzieci Marii z Ks. Proboszczem Pawłem Rudner

Budowa kaplicy 1999r.

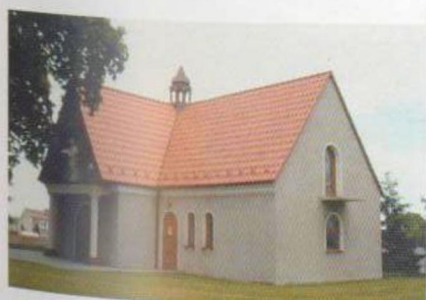
Budowa kaplicy 1999r.

Budowa kaplicy 1999 r.

Kaplica Miłosierdzia Bożego - 2002 r.

Kaplica Miłosierdzia Bożego - 2002 r.

Pracę duszpasterską proboszcza od 1978 do 1981 roku wspierał wikary ks. Henryk Wycisk, a potem ks. Piotr Lepski, jako administrator od 16 VI 1980 r. do 19 VI 1984 r. Po śmierci ks. Pawła Rudnera, 20 VI 1984 r. Proboszczem Parafii Wielowieś został ks. Piotr Lepski. W posłudze duszpasterskiej pomagali mu: jako wikariusze ks. Józef Kaniut, ks. Karol Kudlek, ks. Józef Leligdon. Do Parafii zalicza się następujące miejscowości: Wielowieś, Czarków, Kieleczka, Odmuchów, Świniowice.

Parafia do 1992 r. należała do Diecezji Opolskiej, a od 25 III 1992 r. nastąpiła zmiana na Diecezję Gliwicką. Diecezja Gliwicka została erygowana bullą papieża Jana Pawła II „Totus Tuus Poloniae Populus” 25 marca 1992 r. Jej terytorium zostało wydzielone z dwóch starszych diecezji: Diecezji Katowickiej i Diecezji Opolskiej. Parafia Wielowieś podlega do dziś pod Dekanat Toszecki. Liczba parafian w wybranych latach przedstawia się następująco:

- w 1992 roku - 2700 katolików
- w 2005 roku - 2401 katolików, w tym 1193 kobiety i 1208 mężczyzn.

Dokonywano systematycznie remontów kościoła i podejmowano nowe inwestycje np:

- wymiana dachu z dachówki na blachę miedzianą,
- malowanie kościoła
- renowacja głównego ołtarza i stacji Drogi Krzyżowej,
- wyposażono kościół w nowy ołtarz soborowy - 21 VI 1983 r.
- renowacja placu kościelnego i cmentarza przykościelnego,
- zawieszono nowe dzwony,
- wybudowano i poświęcono Kaplicę Miłosierdzia Bożego.

Na szczególną uwagę zasługuje uroczystość poświęcenia nowych dzwonów i Kaplicy Miłosierdzia. Razem ważą dwie tony, powstały w ludwisarni Felczyńskich w Taciszowie. Noszą imiona: Jan Chrzciciel, Chrystus Król, Ave Maria i Święty Antoni.

Zawisły na zabytkowej dzwonnicy, obok nowej kaplicy przedpogrzebowej poświęconej przez bpa Gerarda Kusza, tego samego dnia, co dzwony. Jak do tego doszło? Kiedyś ks. Jan Kulik, pracujący obecnie w Dortmundzie, odwiedził swoją rodzinną parafię w Wielowsi i usłyszał płaski, mało dzwiczny głos rozchodzący się od strony dzwonnicy, powiedział: „Trzeba by coś z tym zrobić”. Stare dzwony, od ponad czterdziestu lat wzywające do modlitwy, odlane zostały w 1958 r. Ks. Jan Kulik, obchodzący wtedy 60-te urodziny, postanowił ofiarować nowe dzwony swojej byłej parafii, którą odwiedza od czasu do czasu. Kiedy taciszowska ludwisarnia przywiozła cztery połyskujące złotem dzwony i ustawiono je jeden koło drugiego obok kościoła, parafianie wzdychnęli: „Szkoda je wieszać na wieży, nikt ich tam nie będzie widział”. Późnym popołudniem 8 listopada 2000 r. bp Gerard Kusz poświęcił dzwony i wybudowaną przez parafię Miłosierdzia Bożego kaplicę przedpogrzebową. Po raz pierwszy o pomysły jej zbudowania członkowie Rady Parafialnej wspomnieli pięć lat temu. Jesienią 1997 r. rozpoczęła się budowa, niestety, zaraz przerwana. Tego samego roku, w Wigilię wybuchł pożar na probostwie w Wielowsi. Parafianie (bo oni wykonywali większość prac), wrócili do budowy kaplicy w maju 1999 r., a cały ostatni rok upłynął już na pracach wykończeniowych wnętrza. W kaplicy Miłosierdzia, bo takie wezwanie nosi, na wprost wejścia powieszony został obraz Jezusa Miłosiernego

Budowa kaplicy 1999 r.

Ołtarz przed Kaplicą Miłosierdzia Bożego - 2002 r.

Mapka Diecezji Gliwickiej

Mapka Dekanatu Toszeckiego

„Śmierć jest tematem niepopularnym” - powiedział bp Gerard Kusz, podczas poświęcenia. - „Ale Kościół upomina się o godną śmierć. Jest czymś niedobrym, kiedy w naszych rodzinach nie chcemy towarzyszyć człowiekowi umierającemu, jeśli go w tym momencie zostawiamy. Miara kultury jest szacunek dla zmarłych i to właśnie jest wyrazem kultury życia”. Kiedy Biskup mówił o znaczeniu dzwonów, które w codziennym życiu parafii są po to, aby przypominać o miłości Bożej, z zewnątrz dochodził ich głos. Jak wezwanie do modlitwy.

Kaplica to owoc pracy i ofiarności, a także wiary i modlitwy całej parafii. Idea budowy pojawiła się w 1996 roku w czasie Wizytacji kanonicznej. Rada Duszpasterska na spotkaniu z Ks. Biskupem Ordynariuszem podjęła tę myśl, przygotowano projekt i w czasie Peregrinacji 29 lipca 1996 roku na ręce Ks. Biskupa Gerarda przedstawiciele Rady Duszpasterskiej złożyli projekt i zobowiązanie zbudowania Domu przedpogrzebowego. Na przeszkodzie w szybkim zrealizowaniu przygotowanego projektu stanął pożar probostwa, 25 grudnia 1997 roku, wstrzymano budowę. Trzeba było odbudowywać wypalone probostwo. Uporano się z jednym i drugim. Można powiedzieć, że parafia weszła w nowe tysiąclecie wzbogacona przeżyciami religijnymi obchodów Roku Jubileuszowego i owocami wiary w postaci tej pięknej Kaplicy, która niestety jest bardzo często zajmowana, jako ostatnie dni ziemskiego bytowania. Tu rodzina, krewni i sąsiedzi gromadzą się przy trumnie zmarłego na wspólnej modlitwie, tu żegnają zmarłych ufając Temu, który bogaty jest w miłosierdzie.

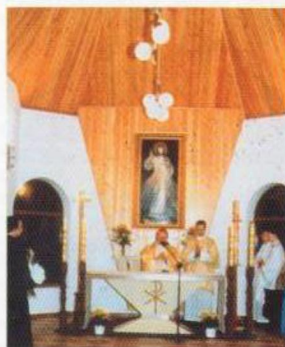
Dla potwierdzenia więzi łączącej nasze życie z wiarą i miłosierdziem, którego wszyscy się spodziewamy, dzieci z naszych szkół, podstawowej i gimnazjum, ufundowały kwiaty do kaplicy, a nauczyciele ornat haftowany przez Siostry w Piekarach z wizerunkiem JEZU UFAM TOBIE.

W czasie uroczystości przygrywała orkiestra parafialna pod kierownictwem kapelmistrza Eryka Sobla, która powstała w bardzo krótkim czasie z inicjatywy Rady Duszpasterskiej. Wiek członków, ilość (40 osób), wspaniałe przygotowanie warsztatowe zachwyca wszystkich. To oni wzięli na swe barki ciężar przewodnictwa muzycznego w czasie dekanalnej pielgrzymki do Lubecka.

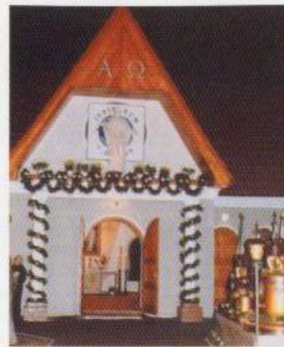
Poświęcone dzwony rozbrzmiewają pięknym głosem, wzywają wiernych do kościoła. Instalacji dzwonów dokonała firma Antoniego Rduch. Fundator nie był obecny na uroczystości poświęcenia, ale po śmierci matki Valeski zmarłej w Dortmundzie 25 grudnia, przybył wraz z jej ciałem, bo taka była jej ostatnia wola, aby być pochowaną w wielowiejskiej ziemi. 2 stycznia 2001 r. uczestnicząc w pogrzebie matki, mógł usłyszeć szlachetny dźwięk ufundowanych dzwonów.

W Parafii organizowane są różne święta, nabożeństwa, uroczystości np.:

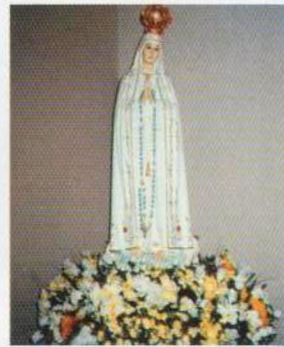
- od 13 V do 13 X każdego 3 dnia miesiąca odbywają się procesje i Nabożeństwa Fatimskie, które trwają od 18:00 do 23:00.
- od ponad 20 lat (od 1981 r.) z inicjatywy młodzieży w każdą sobotę przed Niedzielą Palmową odprawiana jest Droga Krzyżowa.
- od momentu wybudowania kaplicy Miłosierdzia Bożego, w pierwszą niedzielę miesiąca odbywa się Nabożeństwo do Miłosierdzia Bożego i Św. Faustyny.
- rekolekcje w okresie Wielkiego Postu
- roraty przed Świętami Bożego Narodzenia
- uroczyste procesje Bożego Ciała
- Komunie Święte, Bierzmowania.

Uroczystość Poświęcenia
Kaplicy i Dzwonów
8 listopada 2000 r.

Poświęcone Dzwony
przed Kaplicą

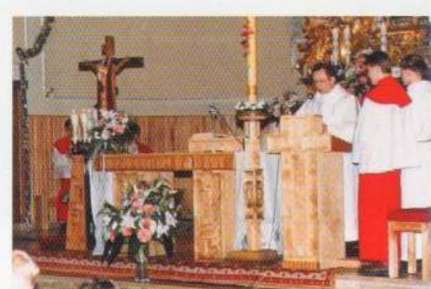
Matka Boska Fatimska

Dzieci Komunijne prowadzą figurę
Matki Boskiej Fatimskiej do Kościoła

Kaplica Miłosierdzia Bożego
- kaplica przedpogrzebowa z 2000 r.

I Komunia Święta - 1997 r.

I Komunia Święta - 2003 r.

Nowe dzwony poświęcone 8 listopada 2000 r.
Jan Chrzciciel, Chrystus Król,
Ave Maria, św. Antoni

I Komunia Święta - 2003 r.

I Komunia Święta - 2005 r.

I Komunia Święta - 1994r.

I Komunia Święta - 1997 r.

I Komunia Święta - 2003 r.

Poświęcenie dzwonów kościelnych przez Biskupa Gerarda Kusza

Proboszcz ks. Piotr Lepszy.

I Komunia Święta - 1998 r.

HISTORIA PARAFII I KOŚCIOŁA

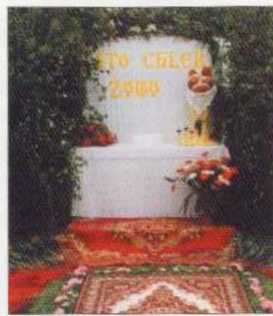
700
lecie
WIEŁOWSI
1305-2005

Boże Ciało - 1995 r.

Boże Ciało - 1999 r.

Boże Ciało - 1999 r.

Klasztor w Wielowski

Boże Ciało - 1999 r.

Boże Ciało - 1999 r.

Organizowane są także pielgrzymki: na Górę Św. Anny, do Częstochowy, Lichenia, Turzy, Łagiewnik, sanktuariów Europy.

Do dyspozycji parafian są specjalnie przygotowane śpiewniki na różne nabożeństwa. Co tydzień wydawany jest informator o nabożeństwach, modlitwach i Mszach Świętych.

Dla dzieci dostępne są w sprzedaży czasopisma: „Jaś”, „Dominik”, „Promyk Jutrzenki”, a dla dorosłych „Gość Niedzielny”, „Różaniec”, „Misyjne Drogi”, „Nasza Arka”. Do Mszy Świętych, przez wiele lat, przygrywali na organach: p. Pancherz, który m.in. przygotowywał organistów do grania, p.p. Berthold Czempik, Norbert Czempik, Beata Czempik-Latoska (nadał gra), Brygida Cieślak (nadał gra), Helena Kwaśniok (nadał gra).

Przy Parafii Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Wielowski działa od wielu lat Rada Parafialna. Działa w oparciu o statut Rady Parafialnej Diecezji Głiwickiej. Współdziała z proboszczem w trosce o życie religijne i ochronę mienia kościelnego. Członkowie Rady Duszpasterskiej składają przysięgę na wierność Ewangelii Chrystusowej, organizują spotkania. Rada zmienia się, co 5 lat. Obecnie liczba członków wynosi około 25 osób. Rozwijają się współpraca z rodzicami w przygotowaniu dzieci do I Komunii Świętej, czy Sakramentu Bierzmowania. Parafianie dbają także o porządek w kościele i wokół kościoła. Parafia współpracuje z tutejszymi placówkami oświatowymi: Przedszkolem, Szkołą Podstawową i Gimnazjum. Prowadzona jest w nich katecheza zarówno przez Proboszcza ks. Piotra Lepszego przygotowującego rokrocznie dzieci klas II do I Komunii Świętej, jak i przez katechetki świeckie i Siostry Zgromadzenia Sióstr Świętej Elżbiety.

Czasopisma parafialne

ZAKON SIÓSTR ŚWIĘTEJ ELŻBIETY

Zgromadzenie Sióstr Elżbietanek powstało w 1842 r. w Nysie na Śląsku. Współzałożycielkami były: Klara Wolff, Maria i Matylda Morkert, Franciszka Werner. Za cel miały pielęgnowanie chorych w ich własnych mieszkaniach. Za swoją patronkę obrały św. Elżbietę Węgierską, odznaczającą się wielką miłością do Boga i bliźniego. Od niej Zgromadzenie przyjęło swą nazwę.

Do Wielowski sprowadził siostry ks. proboszcz Paweł Holeczek w styczniu 1926 r. na życzenie parafian, aby się zajęły chorymi i ubogimi. Zamieszkały w prywatnym mieszkaniu, gdyż klasztoru nie było. Pierwsze siostry to: s. Lidia Brenskott, s. Leopoldina Pawłowski. Obie siostry zajmowały się pielęgnacją chorych w ich własnych mieszkaniach. Ks. Proboszcz Aleksander Kuroczyk postanowił wybudować klasztor dla sióstr. Budowę rozpoczęto w roku 1927, a zakończono w kwietniu 1928 r. Dom jest własnością Parafii. Do nowego klasztoru wprowadziły się siostry aby pielęgnować chorych, prowadzić roboty ręczne i zajmować się dziećmi przedszkolnymi. Dnia 7 stycznia 1951 r. odbyło się uroczyste poświęcenie kaplicy pod wezwaniem Serca Pana Jezusa. Poświęcenia dokonał ks. Proboszcz Paweł Rudner. Siostry pracowały przy parafii jako: katechetki, zakrystianki, pielęgniarki... W roku 1974 s. Emanuela założyła kilka grup Dzieci Marii dla uczniów szkoły podstawowej oraz młodzieży. Były to grupy bardzo prężne. Każda siostra przychodząca na placówkę np. do Wielowski otrzymywała określone zadanie: mogła być katecheta w szkole, pielęgniarką, zakrystianką itp. Obecnie w Wielowski jest 5 sióstr, które zajmują się katechezą, zakrystią lub pracą w domu. Wspólnie biorą udział w życiu parafii, polecając w swoich modlitwach wszystkich mieszkańców oraz prosząc o nowe powołania do Zgromadzenia Sióstr Św. Elżbiety.

Kaplica w Klasztorze Sióstr w Wielowski

Pielgrzymka na Górę Św. Anny - 2001 r.

Nabożeństwo majowe przy kościele 1999 r.

Peregrynacja Obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej 29,30 VII 1996 r.

ORKIESTRA

Przy Parafii wielowiejskiej działała również Orkiestra Dęta pod kierunkiem pana Eryka Sobla, która skupia młodzież. Przy jej dźwiękach mieszkańcy przeżywają Boże Narodzenie, Wielkanoc, witają Nowy Rok i wiele innych uroczystości kościelnych. Orkiestra dęta uświetnia wiele imprez społecznych jak Dni Wielowski, dożynki, festyny.

A wszystko zaczęło się w 1961 roku, kiedy orkiestra została założona przez p. Mikę z Wielowsi. W pierwszej orkiestrze grali mieszkańcy Wielowsi: J. Kociok (przebywa w Niemczech), A. Keller (nie żyje), Alojz Kaminioz (przebywa w Niemczech), P. Kulik (nie żyje), Gerhard Gawlik (nie żyje), Scheinfeld, Pasięka, J. Kandora (nie żyje), E. Mika (syn założyciela orkiestry), J. Matonia (mieszka w Wielowsi), H. Halder (nie żyje), J. Kociok (mieszka w woj. opolskim), R. Solka (nie żyje).

Orkiestra ta powstała przy Kościele, grała na uroczystościach kościelnych i z okazji obchodów 1 maja. Od roku 1969 orkiestrę przejął i prowadzi po dzień dzisiejszy Eryk Sobel.

W 1995 r. p. Sobel założył orkiestrę składającą się z młodzieży wielowiejskiej, która gra obecnie. Obecnie orkiestra nie tylko uświetnia uroczystości kościelne w Wielowsi, ale również wyjeżdża z koncertami do innych miejscowości jak: Wojska, Lubie, Wiśnicze, Sieroty, Łabędy. Orkiestra gra na dożynkach powiatowych w Pyskowicach, Pławniowicach, Lubiu czy Świbiu. Co roku orkiestra pielgrzymuje na Górę Św. Anny, by uczestniczyć w obchodach Podwyższenia Krzyża czy w zjazdach orkiestry. Zespół pod dyktando p. Eryka Sobla przekraczał też granice kraju, bo dwukrotnie w 2003 i 2005 r. wyjeżdżała do Niemiec - Regensburga na spotkania wysiedlonych ze Śląska do Niemiec. W dowód uznania orkiestra otrzymała liczne dyplomy, podziękowania za uświetnianie występem różnych uroczystości od Starostwa Powiatowego w Gliwicach, od dyr. Miejskiego Ośrodka Kultury w Pyskowicach, sołectwa w Lubiu, prezesa OSP w Wielowsi itd. Trudno wyobrazić sobie jakąkolwiek uroczystość kościelną czy społeczną bez orkiestry pana Sobla.

FRANCISZKAŃSKI ZAKON ŚWIECKICH

W Parafii Wielowiejskiej istnieje także Franciszkański Zakon Świeckich, który został założony w 1982 r. przez Ojca Teofila - franciszkanina z Góry Św. Anny. Zakon istniał już dużo wcześniej, lecz posiadał niewielu członków. W momencie założenia zakonu przez Ojca Teofila w Parafii wielowiejskiej, wstąpiło do niego 156 osób. Podlega on pod prowincję św. Jadwigi we Wrocławiu. Franciszkański Zakon Świeckich posiada swój sztandar, który nosi z różnych okazji i uroczystości kościelnych.

Od samego początku przelożonym został brat Józef Korcz. Obecnie w Zakonie zrzeszonych jest 48 osób z Parafii wielowiejskiej. Liczba członków zmniejszyła się na skutek wyjazdów zagranicznych oraz śmierci członków zrzeszenia. W skład obecnego Zarządu wchodzi: przelożona - Helena Glogaza, zastępca - Józef Korcz, skarbnik - Martyna Sobel, członek - Eryk Sobel, członek - Adelajda Zuber.

Franciszkański Zakon Świeckich prowadzi szeroką działalność:

- a). pomoc chorym (wsparcie duchowe, finansowe),
- b). szerzenie kultu franciszkańskiego:
 - żyć według wskazań Św. Franciszka z Asyżu,
 - krzewienie ducha modlitwy,
 - krzewienie rad ewangelicznych (żyć według Ewangelii i głosić ją wśród innych),
 - rozszerzać duchowość, kult Maryjny w myśl słów św. Franciszka „Ja maluczki brat Franciszek, pragnę naśladować życie i ubóstwo najwyższego Pana Jezusa Chrystusa i jego Najświętszej Matki”,
 - prowadzenie pielgrzymek przez brata Józefa Korcza od 1970 roku z okazji Podwyższenia Krzyża Świętego na Górę Św. Anny (we wrześniu),
 - organizowanie i prowadzenie pielgrzymek przez brata Józefa Korcza: 29 dnia każdego miesiąca pielgrzymek na nocne czuwanie, noc pokuty i wynagrodzenia do Sanktuarium Matki Bożej Fatimskiej w Turzy Śląskiej (organizowane od 13 lat, łącznie około 157 pielgrzymek)
 - prowadzenie godzinek do Matki Najświętszej przed sumą od 1970 roku przez J. Korcza,
 - prowadzenie modlitw w czasie adoracji Najświętszego Sakramentu,
 - od 2000 roku odmawianie koronki do Miłosierdzia Bożego przed Nieszporami,
 - od 2005 roku rozpoczęte zostało odmawianie koronki po każdej Mszy św. porannej od czasu śmierci Papieża Jana Pawła II, w intencji nowego papieża Benedykta XVI,
 - prowadzenie modlitw pogrzebowych,
 - wykonywanie ołtarzy z okazji Bożego Ciała.

Założenie Orkiestry Dętej - 1949 r.

Zespół Muzyczny - 1975 r.

Orkiestra w czasie pochodu 1-majowego

Orkiestra Dęta na występach w Niemczech - 2003 r.

I Komunia Święta - 1998 r.

Nabożeństwo majowe przy kościele 1999 r.

Założenie orkiestry wśród młodzieży - 1995 r.

Pielgrzymka na Górę Św. Anny - 2001 r.

Pielgrzymka na Górę Św. Anny - 2001 r.

Pielgrzymka na Górę Św. Anny - 2001 r.

Ołtarz na Boże Ciało wykonany przez Franciszkański Zakon Świeckich 2000 r.

ŻYWE RÓŻANIEC

Dawniej w Parafii modlono się indywidualnie i w grupach, ludzie przychodzili i modlili się przed mszą św. Wymieniali się tajemnicami, ale nikt nie wiedział ile jest grup, bo nikt tego nie notował. Najstarszą grupą różańcową istniejącą do dzisiaj jest grupa z Czarkowa z lat 1978. Różaniec rozwinął się w latach 80-tych, gdy do parafii przyszedł nasz ks. Piotr Lepszy. Podczas rekolekcji zaproponował wpis do grup różańcowych. Tak powstało kilka grup. Główną zalatorką różańca była pani Hildegarda Gruszka. Miała 6 grup z Wielowsi, 2 grupy z Czarkowa, 3 grupy ze Świniowic, 1 grupę z Kieleczki, 1 grupę z Kotkowa, po 15 osób w każdej grupie. Grono wielkie postanowiło o ufundowaniu sztandaru Matki Boskiej Różańcowej. Poświęcenie tego sztandaru odbyło się 7.10.1997 r. Sztandar służył do wszystkich uroczystości, na procesje białe, pielgrzymki i odprowadzenie zmarłych na cmentarz. W maju 2000 r. pani Hildegarda Gruszka zrezygnowała z zarządzania grupami różańcowymi z powodów zdrowotnych. Na krótko objęła modlitwę różańcową pani Sonia Ligocka prowadząca różaniec przed Mszą św. W lipcu 2000 r. grupy Żywego Różańca objęła pani Róża Ciongwa. Wraz z ks. Proboszczem Piotrem Lepszym, dn. 9.11.2000 r. założyła kółko misyjne. Od tej pory jego nazwa brzmi: „Przyjaciele Misji Róż Różańcowych”.

Spotkania różańcowe są organizowane w pierwsze piątki miesiąca wraz z Mszą Św. W okresie świątecznym organizowane są spotkania opłatkowe.

Zbierane są dobrowolne datki na potrzeby misji, prowadzona jest prenumerata czasopism katolickich: „Różaniec”, „Misje dzisiaj”. Od 15.01.2001 r. czytelników jest coraz więcej. Czasopisma rozprowadzane są w przedsionku Kościoła. Raz w roku grupa osób wyjeżdża na rekolekcje misyjne, dzieląc się wiadomościami z innymi i przekazując je na spotkaniach. Rok 2002 był rokiem różańca. Ojciec św. Jan Paweł II ustanowił IV tajemnicę „Światła”. Do każdej grupy dodano 5 osób. Obecnie działa 13 grup po 20 osób czyli 260 osób modlących się codziennie w wyznaczonych intencjach, na przykład o powołania kapłańskie i zakonne, za kapłanów i misjonarzy. W kaplicy p.w. Miłosierdzia Bożego modlitwą różańcową odprowadza się zmarłych. W październiku 2005 r. przypadł Jubileusz 25-lecia założenia grup różańcowych w naszej Parafii.

DZIECI MARI

Grupy Dzieci Marii w Wielowsi założyła siostra Ema-nuela 30 września 1979 roku. Były to spotkania dziewcząt, na których modlono się, śpiewano pieśni religijne, opowiadano różne historie. Dziewczęta bardzo polubiły te spotkania i zaczęły przychodzić coraz liczniej. W roku 1980 były już 3 duże grupy Marianek. Dziewczęta miały swoje nabożeństwa o powołania zakonne w Kościele, i w każdą pierwszą sobotę miesiąca Mszę Św. w salce katechetycznej. Marianki wyjeżdżały na czuwania, organizowały przedstawienia, np. z okazji Dnia Matki, w ciągu wakacji wyjeżdżały na rekolekcje.

Pierwsze sztandary dla Dzieci Marii zostały zakupione w Piekarach Śląskich w 1980 r. za pieniądze złożone przez Marianki. Dziewczęta co pewnin czas dokupowały kolejne sztandary. W ten sposób, Marianki zdobyły 9 sztandarów, z którymi chodzą w czasie różnych uroczystości, nabożeństw, mszy.

Obecnie są 2 grupy Marianek: młodsze (kl. 3, 4 SP) i starsze (kl. 5, 6 SP, gimnazjum i ponadgimnazjalne). Dziewczęta mają spotkania raz w tygodniu. Modlą się, czytają Pismo Św., śpiewają itp. Dzieci Marii chodzą ze sztandarami w czasie nabożeństw majowych, nabożeństw różańcowych, fatimskich, wyjeżdżają na czuwania.

Dziewczęta w procesji

Dziewczęta w procesji

CARITAS

Parafialny Zespół Caritas przy Parafii Wniebowzięcia NMP w Wielowsi. Na posiedzeniu Rady Parafialnej dnia 14 II 1992 r. został powołany Zarząd Zespołu Caritas w składzie: prezes - Wilhelm Czempik, sekretarz - Jan Walloschek, skarbnik - Jadwiga Pyka. We wrześniu w szeregu Caritas weszli: Ginter Sobel, Róża Macioszek, Joanna Komor, Alicja Walloschek, a 14 II 1993 r. Zygfryd Stróżyk i Józef Wałach. Parafialny Zespół Caritas jest organizacją charytatywną, której głównym celem jest troska o ludzi potrzebujących wsparcia, biednych, w trudnej sytuacji losowej, bezradnych, chorych, bezrobotnych. Pierwszym zadaniem Zespołu było czuwanie nad właściwym wykorzystaniem darów, które Parafia Wielowieś otrzymała od Caritas z Düren, oraz przygotowanie pomieszczeń na Stacji Opieki i Leczenia Domo-owego Caritas, która niesie pomoc ludziom chorym na terenie Gminy Wielowieś i Krupski Młyn. Uroczyste otwarcie i poświęcenie Stacji odbyło się 31 I 1993 r. Członkowie Parafialnego Zespołu samodzielnie zdobywają środki finansowe na swą działalność. Caritas nie jest dotowany przez Państwo, Kościół, czy inne organizacje. 2 IX 1993 r. Caritas zakupił i uruchomił magiel elektryczny, którego obsługę podjęły się p.p. Róża Ciongwa i Helena Janiga, którą od 1998 r. zastąpiła Maria Krawczyk. Innym sposobem na pozyskiwanie pieniędzy było zakupienie zastawy stołowej i uruchomienie wypożyczalni, którą zajmowała się początkowo p. Róża Stefan, a obecnie p. Martina Sobel. Poza tym, Parafialny Zespół Caritas organizował festyny sportowe, zabawy sylwestrowe i karnawałowe, zbiórki złomu, rozprowadzał kartki świąteczne, robił wianki i stroiki na Święto Zmarłych, wydał książki telefoniczne Gminy Wielowieś i broszurę „Historia Kościoła i Parafii”, zajmuje się szyciem ubrańek pierwszokomunijnych. Ostatnim przedsięwzięciem było zaadoptowanie pomieszczeń przy kaplicy Miłosierdzia i otwarcie sklepu z dewocjonaliami (10 VIII 2003 r.), którego prowadzenia podjęły się p.p. Maria Krzyżek i Irena Bieniek. Zebrane fundusze, Caritas przeznacza głównie na pomoc dzieciom z rodzin gorzej sytuowanych, dożywianie w szkole, zakup podręczników i przyborów szkolnych, dofinansowanie wycieczek klasowych, wyjazdów na „zieloną szkołę”, dojazdy do szkoły, czesne za przedszkole, wyprawkę pierwszokomunijną, zapomogi dla dzieci chorych. Do tradycji Parafialnego Zespołu Caritas należy organizowanie od dwunastu lat spotkania seniorów, które odbywa się rok rocznie 28 grudnia na sali gimnastycznej Szkoły Podstawowej w Wielowsi, dzięki uprzejmości dyrektora Joanny Maziarz, oraz pomocy nauczycieli i pracowników tej szkoły w przygotowaniu owej imprezy. Obłożenie chorych Caritas odwiedza w wigilijne przedpołudnie, zanosząc w ich domy słowa pociechy i nadziei, oraz świąteczną paczkę. Od kilku lat odwiedza również parafian w Ośrodku Spokojnej Starości w Wiśniczu. Caritas udziela również zapomóg finansowych rodzinom, które znalazły się w trudnej sytuacji, na opał, na pokrycie zaległych rachunków za prąd czy wodę lub na zakup leków. W czasie swej działalności Parafialny Zespół Caritas zorganizował dwie bezpłatne wycieczki dla dzieci: w Góry Stołowe, do Łagiewnik i Pieskowej Skali, oraz półkolonie w Bukowinie Tatrzańskiej. Od dziesięciu lat w Tygodniu Miłosierdzia Zespół Caritas zbiera dary dla Zakładu Lecznico-Wychowawczego w Wojcie. Oprócz działalności na rzecz mieszkańców naszej Parafii, Parafialny Zespół Caritas włącza się aktywnie we wszystkie akcje Caritas-Polska, m.in. rozprowadza świece wigilijne pomocy, skarbniki wielkopostne, zbiera dary dla powodzian i ofiar kataklizmów. Przewodniczącym Parafialnego Zespołu Caritas jest ks. Piotr Lepszy, natomiast prezesem, po śmierci Wilhelma Czempika, został Józef Wałach. Obecnie w Caritas charytatywnie pracują: Sylwia Ziętek (skarbnik), Róża Ciongwa, Maria Krawczyk, Martina Sobel, Joanna Komor, Alicja Walloschek, Ginter Sobel, Zygfryd Stróżyk, Paweł Sikora. Caritas współpracuje z Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Radą Sołecką, dyrektorami szkół, Klubem Sportowym „Tęcza Wielowieś” oraz z innymi firmami spoza Gminy Wielowieś, które pomagają w realizacji wielu przedsięwzięć Caritas. Poza członkami, Caritas ma wielu sympatyków, ludzi dobrej woli, którzy dzielą się tym, co posiadają z innymi, chętnie poświęcają swój czas i zdolności, aby nieść pomoc bliźniemu. Dzięki takim ludziom, Caritas działa już trzynaste lat w Parafii Wielowieś i będzie istniał, póki będą ludzie wrażliwi na ludzką niedolę, wszak Caritas oznacza Miłość.

Poświęcenie sklepu z dewocjonaliami „Caritas” 10 VIII 2003 r. przez ks. P. Lepszego

Irena Bieniek i Maria Kozubik - Krzyżek w sklepie z dewocjonaliami

Spotkanie Seniorów w 1995 r.

Spotkanie Seniorów w 2002 r.

Spotkanie Seniorów w 1994 r.

Wycieczka do Wambierzyca zorganizowana przez „Caritas”, 1997 r.

Budynek przedszkola

Sala dla zerówki

Sala dla zerówki

Sala dla zerówki

Sala dla przedszkolaków

Tuż po wojnie władze Wielowsi zorganizowały przedszkole, przywracając tym samym najmłodszym mieszkańcom wsi dostęp do fachowej opieki.

Zadaniem przedszkola było przygotowanie dzieci w wieku 3-6 lat do podjęcia nauki w szkole oraz pomoc pracującym rodzicom w opiece nad dziećmi. Do przedszkola uczęszczało 30 dzieci. Zaczęło działać w roku szkolnym 1945/46: pod kierunkiem Janiny Jarco. Placówka znajdowała się w budynku klasztoru.

Na potrzeby przedszkola dokonano adaptacji pomieszczeń parterowych w budynku starej szkoły. W 1961 roku przedszkole zaczęło działać w nowych pomieszczeniach, uzyskując lepszą bazę materiałową.

Od 1970 roku placówka ta została przekształcona na przedszkole 9-godzinne, 2-oddziałowe. Funkcję dyrektora przedszkola pełniła Maria Kula.

W celu przygotowania dzieci 6-letnich do nauki szkolnej, od roku 1973 organizuje się 2 ogniska przedszkolne dla 40-50 dzieci. Ogniska wykorzystują sale lekcyjne w szkole w godzinach popołudniowych.

Od 1979 roku dyrektorem placówki zostaje Bronisława Prokop. Funkcję tę pełni do roku 1990, kiedy to nowym dyrektorem Publicznego Przedszkola w Wielowsi zostaje Barbara Oleś.

Od września 1989 roku ognisko zostaje przeniesione ze szkoły do przedszkola, bo pomieszczenia, które wcześniej były wykorzystywane przez szkołę, zostały oddane przedszkolu. Powstała nowa sala zajęć, w roku 1993 została rozbudowana szatnia dla starszaków, wybudowano też nowe wejście do przedszkola.

W 2000 roku wyremontowano łazienki dla dzieci oraz rozbudowano kuchnię przedszkola, zyskując w ten sposób zmywalnię i obieralnię.

Od 2002 roku przedszkole staje się częścią Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Wielowsi. Dyrektorem zespołu jest Joanna Maziarz, a funkcja wicedyrektora została powierzona Dorocie Kołtowskiej.

Dwa lata później, czyli w 2004 roku przedszkole zostało rozbudowane. We wrześniu tego roku do użytku oddano 3 nowe sale zajęć, pomieszczenie sanitarne dla dzieci oraz pokój nauczycielski.

Obecnie przedszkole zatrudnia 5 nauczycieli i 4 pracowników obsługi. Do przedszkola uczęszcza 65 dzieci.

Placówka ma 4 oddziały: grupę maluchów (3,4-latków), grupę średniaków (5-latków), 2 grupy dzieci 6-letnich. Przedszkole posiada swoje logo oraz misję i wizję, które są ukierunkowane na wszechstronny i harmonijny rozwój dziecka, zapewnienie mu szczęśliwego dzieciństwa oraz poczucia bezpieczeństwa. Nastawione jest na uczenie szacunku, tolerancji i akceptacji, rozwijanie umiejętności i zainteresowań dziecka. Jednakże głównym mottem misji i wizji przedszkola jest: „Jesteśmy widoczni w środowisku, przewidywany efekt końcowy”.

Motto to obowiązuje naszą placówkę i pracujących w niej nauczycieli do jego realizacji poprzez:

- tworzenie kącika ekologicznego,
- organizowanie imprez, teatryków o tematyce ekologicznej z udziałem dzieci,
- udział w konkursach o tematyce przyrodniczej oraz w akcjach dotyczących ochrony środowiska przyrodniczego,
- wydawanie gazetki przedszkolnej EKOLUDEK oraz prowadzenie Kroniki Ekologicznej.

Ponadto przedszkole uczestniczy w życiu społecznym naszej miejscowości. Dzieci zapoznawane są z różnymi instytucjami mieszczącymi się na terenie wsi, zakładami pracy. Organizowane są wszelkiego rodzaju imprezy o charakterze rodzinnym, np.: Dzień Babci i Dziadka, Dzień Rodziny, Dzień Dziecka. Ponadto placówka prężnie współpracuje ze Szkołą Podstawową.

Przedszkole stara się w miarę swoich możliwości przybliżyć dzieciom świat kultury, sztuki oraz tradycji naszego regionu.

PRACOWNICY PRZEDSZKOLA

Pracownicy dydaktyczni (stan na rok 2005):

Dorota Kołtowska - wicedyrektor,
Bożena Pizio - nauczyciel przedszkola,
Barbara Oleś - nauczyciel przedszkola,
Magdalena Schütz - nauczyciel przedszkola,
Brygida Kiszka - nauczyciel przedszkola.

Pracownicy obsługi (stan na rok 2005):

Karina Piech,
Danuta Kozieł,
Renata Wróbel,
Dorota Flor.

Sala dla przedszkolaków

Stółka dla przedszkolaków

Sala dla zerówki

Kuchnia przedszkola

Pierwsze pisemne wzmianki o szkole w Wielowsi pochodzą z 1648 roku, kiedy nauczycielem wielowiejskim był Andreas Rektor. Następcą nauczyciela Andrzeja był prawdopodobnie, Bartłomiej Praeceptor około roku 1651. Trzecim nauczycielem, około 1667 r. był prawdopodobnie student z Wielowsi - Paulus Scholaris. Następnie nie ma danych na temat szkoły, aż do roku 1800. Według relacji zmarłego proboszcza o nazwisku Kudlek, nie było uporządkowanego zapisu, odnośnie szkoły. Naukę prowadził miejscowy organista, mieszkający w domku obok kościoła, w którym mieściły się oprócz jego mieszkania 2 klasy szkolne. Liczba dzieci podlegających obowiązkowi szkolnemu była znaczna, bo do szkoły uczęszczały dzieci z pobliskich wiosek: Świnowic, Czarkowa, Kieleczki, Wojski, Kolonii Radońskiej. Naukę pobierały razem dzieci katolickie i żydowskie. W 1811 r. liczba uczniów wyniosła 127. Pierwszym nauczycielem, po roku 1800 był Jakob Mordan, później Wincent Stobel, po nim Ignac Solka. Od 1816 r. nauczycielem wielowiejskim był Tomasz Popluta, który miał kilku nauczycieli pomocniczych. Nauczyciele otrzymywali pobyry w formie przekazywanych przez każdą wioskę, miarek zboża i pieniędzy. Szkoła wielowiejska należała do większych szkół. W 1876 r. odeszły dzieci z Wojski, gdyż utworzono tam własną szkołę.

Pierwszy budynek szkoły w Wielowsi obok Kościoła

Szkoła w Wielowsi - około roku 1879

13 lipca 1878 r. w obecności Królewskiego przedstawiciela i właściciela Czarkowa, Burmistrza Johana Krauwietz i nauczycieli Zimmermana i Bartela oraz licznie zgromadzonej młodzieży, został położony kamień węgielny pod budynek nowej szkoły w Wielowsi. W czerwcu 1879 roku budynek szkoły został ukończony.

W 1886 r. bardzo uroczysto obchodzono Jubileusz 50-lecia Pracy nauczyciela Antoniego Zimmermana. Pracę w Wielowsi rozpoczął w 1836 r.

Od 1889 r. wprowadzona została obowiązkowa nauka w szkole. W 1891 r. na skutek uderzenia pioruna spłonął dach szkoły. W 1893 r. wprowadzony 5-klasowy system nauczania zamiast 4-klasowego. Obok szkoły wielowiejskiej istniała także prywatna szkoła żydowska, która rozwiązana została w 1893 r. i od tego roku dzieci żydowskie dołączono do szkoły katolickiej. Patronem szkoły, wspierającym ją też finansowo był Baron von Durant. Szkoła była regularnie wizytowana przez inspektorów powiatowych, przeprowadzono egzaminy ustne i pisemne pod kątem umiętności. Szczególnie sprawdzano umiętność pisania, znajomość religii, historii i geografii.

Szkoła posiadała Radę Szkoły, składającą się z 3 osób z Gminy, a później i Dyrektora.

2 listopada 1897 r. powstała szkoła w Borowianach, i do wielowiejskiej szkoły uczęszczały tylko dzieci miejscowe z Kieleczki.

W dniu 1 kwietnia 1900 r. rozpoczął się nowy rok szkolny. Do klasy I przyjęto 47 uczniów, ogółem uczęszczało do szkoły 326 uczniów. Dyrektorem szkoły był p. Bartel (dyrektor od 1878 r. do 1916 r.)

Szkoła organizowała dla dzieci wycieczki, czego przykładem jest zorganizowana w 1905 r. wycieczka do Zawadzkiego.

W 1906 r. do szkoły uczęszczało 350 dzieci. W 1907 r. z rozporządzenia władz wyższych rozprawiano w szkole zupy. Z początkiem 1911 roku liczba uczniów wynosiła 380 i władze szkoły wystosowały wniosek o zatrudnienie 6-tego nauczyciela. W czasie wakacji 1912 r. przeprowadzono remont szkoły. Naprawiono dach, w klasach wstawiono podwójne okna, cały budynek otynkowany, wybrukowano chodniki, wyplantonowano podwórce, zrobiono granitowe schody, założono nowe rynny.

W 1916 r. liczba uczniów wynosiła 308. Pod względem religijnym było 301 dzieci katolickich, 3 dzieci ewangelickich i 4 żydowskie.

W 1919 r. obsadzono na stanowisku Dyrektora Tadeusza Geirtig, który pochodził z Poznańskiego.

W 1923 r. liczba uczniów w szkole wyniosła 282.

W 1924 r. szkoła borykała się z problemami finansowymi ze względu na sytuację gospodarczą państwa.

W 1924 r. udało się wyremontować budynek starej szkoły, w którym mieszkał kościelny. Nową szkołę ogrodzono od strony zachodniej i północnej nowym płotem, a mieszkani nauczycieli poddano renowacji.

Wybrano nową radę rodziców w składzie: K. Bujara, A. Chroboczek, F. Lischka, F. Michael, A. Kroll. Szkoła organizowała wieczorki dla rodziców, wystawiano jasełka, śpiewano koledy. W tym okresie dyrektorem szkoły był Geirtig. Po nim dyrektorem został Reinhold Polonius a, po jego śmierci w 1929 r. stanowisko dyrektora objął Konrad Czerny. W 1930 r. powołano stanowisko dyrektora i organisty Karola Lerch. W 1931 roku do szkoły uczęszczało 254 dzieci katolickich, 4 ewangelickie i 1 żydowskie, a według języka ojczystego było: 48 uczniów niemieckich, 35 dwujęzycznych i 176 polskich.

W 1933 roku nastąpiły zmiany w systemie oświaty. W Wielowsi utworzono Okręg Konferencyjny z 8 szkołami: Wielowś, Wojska, Błażejowice, Świbie, Wiśnicz, Radonia i Dąbrówka. W lecie 1933 roku pogłębiono w szkole studnię z 16m do 20,5 m. Dzięki temu wystarczyło wody nawet dla mieszkańców ulicy Szkolnej.

W lipcu 1934 r. wprowadzono w szkole Staatz-jugendtag tzn. Narodowy Dzień Młodzieży na polecenie z Berlina. W tym dniu nauka była skrócona, a resztę czasu poświęcano na sport. Założono też nacjonalne organizacje chłopięce i dziewczęce, które nie cieszyły się jednak zainteresowaniem. Uroczystość obchodzono dzień 1-go maja według poleceń z Berlina.

W grudniu 1934 roku Szkoła otrzymała aparat do wyświetlania filmów. Dzieci były zachwycone, choć nie wyświetlano ich często, gdyż filmów brakowało. Systematycznie wyposażano szkołę w nowe ławki, a w roku 1934 dzieci uczyły się już w 7 klasach.

W 1935 roku uczyło się: w kl. I - 48 uczniów, w kl. II - 42, w kl. III - 50, w kl. IV - 53, w kl. V - 54, w kl. VI - 43, w kl. VII - 52. Razem 342 uczniów.

I IX 1939 r. rozpoczęła się II wojna światowa. Nauka odbywała się normalnie z małymi przerwami. W 1940 roku powołano do wojska dyrektora Lercha, a kierownictwo szkoły pozostawiono w rękach nauczyciela Pillep.

Były to czasy trudne, gdyż nauka przerywana była na skutek działań wojennych.

Dnia 5 kwietnia 1945 r. budynek Szkoły Powszechnej w Wielowsi zajęty został przez polskie władze szkolne. W porozumieniu z władzami administracyjnymi mieli oni zorganizować na terenie Wielowsi Szkołę Powszechną. Organizacją szkoły zajął się Paweł Keller, wydelegowany przez Inspektorat Szkolny Gliwice - Powiat.

W wyniku działań wojennych znacznie uciepiał budynek, a także inwentarz szkolny, który został uszkodzony. Potrzebne było gruntowne odświeżenie budynku. Stan higieniczny szkoły był fatalny, bo w budynku kwaterowały wojska. Parkan otaczający plac i budynek szkolny był zupełnie zniszczony, brak było 80% szyb w oknach.

Prace nad odnowieniem budynku zostały rozpoczęte 8 IV 1945 r. Nastęrczali wiele trudności, ze względu na brak materiału i sił fachowych. Dnia 24 IV 1945 r. prace posunięte były tak daleko, że w dniu 25 IV 1945 r. można było uroczysto otworzyć Polską Szkołę. Odbyła się uroczysta Msza Św., którą prowadził ks. Proboszcz Aleksander Kuroczyk. Nauka dla młodzieży rozpoczęła się dnia 26.04.1945 r.

W 1945 roku pracę dydaktyczno-wychowawczą

rozpoczęło dwóch nauczycieli, a mianowicie: Florian Kozieł pochodzący z Gieraltowic - jako kierownik szkoły (stanowisko objął 28 IV 1945 r.) i Paweł Keller - pochodzący z Sosnowca.

Szkoła borykała się z brakiem pomocy naukowych, podręczników i materiałów piśmiennych. Uczęszczało do niej 378 uczniów. Z powodu braku nauczycieli nauka odbywała się grupami - klasy łączono i to nie raz po 100 i więcej dzieci w jednej grupie.

14 VII 1945 roku rozpoczęły się pierwsze wakacje, które wykorzystano na gruntowy remont szkoły.

Dnia 4 X 1945 r. rozpoczął się nowy rok szkolny. Pracowało wtedy 3 nauczycieli: Florian Kozieł - kierownik, Paweł Keller, Helena Tokarska.

Do szkoły uczęszczało 328 uczniów. W czasie roku szkolnego młodzież brała udział w różnych uroczystościach, które z reguły odbywały się w Domu Kultury. Były to „Gwiazdka”, „Jasełka”, 1 Maja, 3 Maja, wystawiano komedię „Janek Doktorem”, przedstawienie „Sieroty”. Organizowano także różne wycieczki krajoznawcze.

Szkoła borykała się brakiem finansów, szczególnie na opał. W szkole prowadzono akcję dożywiania uczniów, ale brakowało podręczników i jakiegokolwiek literatury.

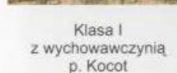
W roku szkolnym 1947/48 pracowało w szkole już pięciu nauczycieli: Florian Kozieł - kierownik, Paweł Keller, Helena Tokarska, Stanisława Opolska, Maria Dybkowa, jednak dla 376 uczniów było to zupełnie nie wystarczające.

W 1959 r. skład Grona Pedagogicznego przedstawiał się następująco: Florian Kozieł - kierownik, Franciszek Olender - zastępca, Maria Dybek, Danuta Olender, Jadwiga Skrabania, Ludwika Sławek, Teresa Bafia. Ogółem uczniów w szkole było 215.

Dnia 8 kwietnia 1960 r. umiera nagle kierownik szkoły Florian Kozieł, którego pogrzeb odbył się 11 IV 1960 r. Po uroczystościach żałobnych odbyła się konferencja Rady Pedagogicznej, na której powierzono stanowisko kierownika Franciszkowi Olendrowi.

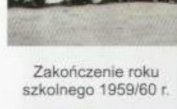
Kierownik Kozieł z pierwszym Gronem Pedagogicznym

Klasa I z wychowawczynią p. Kocot

Uczniowie przed budynkiem starej szkoły

Zakończenie roku szkolnego 1959/60 r.

Zakończenie roku szkolnego 1959/60 r.

Uroczystość wmurowania kamienia węgielnego pod budowę Szkoły - Pomnika 1000 lecia 22 VII 1959 r.

Budowa szkoły 1000 - latki

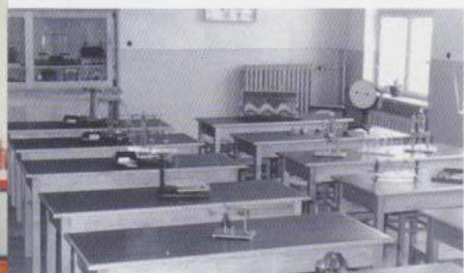
Zaproszenie na uroczystość otwarcia Szkoły Podstawowej w Wielowsi

Uroczystość otwarcia Szkoły Podstawowej 3 września 1961r.

Klasopracownia fizyki i chemii

Klasopracownia fizyki i chemii

Ogródek szkolny na tle starej szkoły. Na jego miejscu stanie nowa szkoła - pomnik

Niezmierznie ważnym wydarzeniem dla rozwoju oświaty w Wielowsi było oddanie do użytku nowej, 8-mio izbowej szkoły wraz z 3 pracowniami, salą gimnastyczną i zapleczem socjalnym.

Budowę obiektu podjęto w 1959 r. w ramach ogólnokrajowej akcji 1000 szkół dla uczczenia 1000-lecia Państwa Polskiego. Inwestycję realizowano ze środków Społecznego Funduszu Budowy Szkół, na podkreślenie zasługuje pokazny udział mieszkańców w pracach pomocniczych w formie czynów społecznych. Z inicjatywą budowy szkoły wystąpił miejscowy aktyw społeczny. Została ona poparta przez władze polityczne i administracyjne powiatu. Działalność społeczno-koordynacyjną budowy obiektu pełnił Społeczny Komitet Budowy Szkoły w składzie: Tadeusz Misztal, Florian Kozieł, Franciszek Olender, Bogusław Bańbula, Władysław Puchalski, Tadeusz Stangret, Krystyna Spalek, Jan Marzec, Józef Habrowski. Komitet czuwał nad realizacją harmonogramu robót, organizował zbiórki na rzecz Społecznego Funduszu, inicjował i mobilizował mieszkańców do podejmowania prac w czynie społecznym.

Uroczyste wmurowanie aktu erekcyjnego nastąpiło 22 lipca 1959 r. w dniu Święta Odrodzenia, a oddanie szkoły do użytku nastąpiło 3 IX 1961 r. Zorganizowano tu powiatową uroczystość inauguracji roku szkolnego 1961/62. Szkoła otrzymała nazwę Związku Walki Młodych. Dyrektorem jej został Franciszek Olender. Szkoła została bardzo dobrze wyposażona w sprzęt i pomoce naukowe, co pozwalało osiągnąć lepsze wyniki nauczania.

Prace wykończeniowe przy budowie 1000-latki

Wojsko pomaga przy porządkowaniu placu szkoły

Szkoła 1000-latka przed otwarciem - sierpień 1961r.

Prace wykończeniowe przy budowie 1000-latki

Konstrukcja drewnianego dachu sali gimnastycznej

Porządkowanie wnętrza budynku przed otwarciem

3 września 1961r. - część artystyczna związana z nadaniem imienia szkole

Przewodniczący PPRN w Gliwicach mgr Fahrenholt wręcza klucz kierownikowi szkoły F. Ołendrowi

Część artystyczna w czasie uroczystości otwarcia szkoły pt. „Od Karpat do Bałtyku”

Reforma szkolnictwa, wprowadzenie 8-mio klasowej szkoły podstawowej oraz przekształcenie małych szkół w sąsiedztwie Wielowsi w punkty filialne, umożliwiły dalszy rozwój tej placówki. Stopniowo szkoła uzyskała większy obwód szkolny, przyjmując uczniów do klas V-VIII ze szkół zamienionych na punkty filialne. Dla dzieci dojeżdżających zabezpieczono dojazd autobusami PKS i WPK, zorganizowano również dla nich świetlicę z żywieniem.

Dnia 2 września 1973 r. szkoła w Wielowsi została przekształcona w Zbiorczą Szkołę Gminną. Pociągnęło to za sobą wiele korzystnych zmian m.in. uzyskano środki finansowe na zakup pomocy naukowych, sprzętu dla pracowników j. polskiego, matematyki, geografii, historii, chemii. Wpłynęło to na dużą poprawę pracy dydaktyczno-wychowawczej. Kadra pedagogiczna systematycznie podnosiła swoje kwalifikacje, łącznie z podejmowaniem studiów wyższych.

Krótko po wyzwoleniu przystąpiono do organizowania harcerstwa. Dnia 8 lutego 1947 r. odbyła się uroczystość ślubowania harcerskiego, które złożyło 32 harcerzy. Organizatorem i pierwszym drużynowym Związku Harcerstwa Polskiego była Anna Marzec - nauczycielka tejże szkoły. Organizacją kierowała również D. Adamek, D. Olender, H. Kropornicka, M. Gołębiowska, T. Fila, M. Maziarz. Organizacja ZHP miała duże poparcie i dobre warunki rozwoju.

Obok harcerstwa mniej więcej od około 1953 r. działało w szkole kilka organizacji młodzieżowych: Szkolne Koło Przyjaciół Związku Radzieckiego TPRP, Szkolne Koło PCK, Szkolne Koło LOP, Szkolne Koło Sportowe.

W 1960 r. zorganizowano Szkolny Związek Sportowy. Opiekę nad nim sprawowali Jolanta i Stanisław Ładykowie. SZS powołał wiele sekcji: lekkoatletyczną, piłki ręcznej, piłki nożnej, szachów. SKS prowadzili także Marek Maziarz i Kazimierz Maziarz. W każdym roku organizowane były wycieczki turystyczno-krajoznawcze do: Warszawy, Krakowa, Poznania, Oświęcimia, Przemysła, Lublina i Zakopanego.

W latach 70 i 80 działały koła zainteresowań: polonistyczne, techniczne, plastyczne, matematyczne, chemiczne. Pracowała również Spółdzielnia Uczniowska. Pod kierunkiem pani H. Rusinowskiej, zajmowała się działalnością handlową - prowadzeniem sklepiku z artykułami piśmienniczymi i spożywczymi.

Przy szkole istniało Szkolne Koło Oszczędnościowe SKO, które przez wiele lat prowadziła pani T. Podstawka. Zrzeszało ono uczniów, ucząc ich oszczędzania.

Działała także Biblioteka Szkolna prowadzona przez p. Danutę Olender. Dzięki temu uczniowie mieli bezpośredni dostęp do lektur, literatury popularno-naukowej, fantastycznej i innych. Od lat 90-tych do dziś, bibliotekę prowadzi p. Krystyna Fila.

Szeroką działalność kulturalną prowadził chór szkolny i zespół muzyczny kierowany przez p. D. Olender. W występach brała udział młodzież, która ubrana w piękne stroje przygotowane przez p. Olender, uświetniała każdą prawie uroczystość. Zespół przygotowywał różne uroczystości dla szkoły i środowiska tj. akademie z okazji: Dnia Wojska Polskiego, Dnia Nauczyciela, Rewolucji Październikowej, Wyzwolenia Warszawy, Święta Pracy, zakończenia roku szkolnego itp.

Swoją działalność rozwijał Samorząd Szkolny, prowadzony przez wiele lat przez p. Danutę Olender. Działal w 3 sekcjach: gospodarczej, nauki i kulturalnej. W latach 90-tych p. Brygida Skowronek przejęła nad nim opiekę i kieruje nim aż do dziś, pracując w sekcjach porządkowej i kulturalno-oświatowej.

Grono pedagogiczne: kier. F. Olender, D. Olender, J. Kocot, L. Romanowska, H. Kropornicka oraz T. Podstawka

Pochód z okazji Dnia Dziecka

Początek roku szkolnego. Dyrektor F. Olender rozdaje „rogi obfitości” uczniom klasy I

Grono Pedagogiczne przed budynkiem szkoły

Związek Harcerstwa Polskiego podczas pochodu pierwszomajowego

Dzień Ziemi 1993r.

Uczniowie SP Wielowsi podczas pochodu pierwszomajowego

Związek Harcerstwa Polskiego podczas pochodu pierwszomajowego

Uczennice kółka plastycznego w pracowni geograficznej

Uroczystość pasowania na ucznia

Przebierańcy na zabawie choinkowej

ZESPÓŁ WOKALNO-TANECZNY SZKOŁY PODSTAWOWEJ, PROWADZONY PRZEZ P. DANITĘ OLENDER

Pierwszy zespół wokally-taneczny prowadzony przez D. Olander

Zespół wokally-taneczny SP Wielowieś

Pierwszy zespół wokally-taneczny prowadzony przez D. Olander

Zespół wokally-taneczny SP Wielowieś

Zespół wokally-taneczny SP Wielowieś

Zespół wokally-taneczny SP Wielowieś

Zespół wokally-taneczny SP Wielowieś

Zespół wokally-taneczny SP Wielowieś na występach w Toszku

Zespół wokally-taneczny SP Wielowieś

Zespół wokally-taneczny SP Wielowieś

Zespół wokally-taneczny SP Wielowieś

Zespół wokally-taneczny SP Wielowieś

Zespół wokally-taneczny SP Wielowieś

ZESPÓŁ WOKALNO-TANECHNY SZKOŁY PODSTAWOWEJ, PROWADZONY PRZEZ P. DANUTĘ OLENDER

Zespół wokально-taneczny SP Wielowieś

Zespół wokально-taneczny SP Wielowieś

Zespół wokально-taneczny SP Wielowieś

Zespół wokально-taneczny SP Wielowieś

Zespół wokально-taneczny SP Wielowieś

Zespół wokально-taneczny SP Wielowieś

Zespół wokально-taneczny SP Wielowieś

Zespół wokально-taneczny SP Wielowieś

Zespół wokально-taneczny SP Wielowieś

Zespół wokально-taneczny SP Wielowieś

Zespół wokально-taneczny SP Wielowieś

Zespół wokально-taneczny SP Wielowieś

Zespół wokально-taneczny SP Wielowieś

Zespół wokально-taneczny SP Wielowieś

Zespół wokально-taneczny SP Wielowieś

Klasa ósma kończąca szkołę w 1994 r.

Klasy ósme kończące szkołę w 1998 r.

Klasa 6 kończąca szkołę w 2001 r.

Klasa ósma kończąca szkołę w 1994 r.

Klasy ósme kończące szkołę w 1999 r.

Absolwenci i Rada Pedagogiczna
SP Wielowieś - 2002 r.

Klasa ósma kończąca szkołę w 1995 r.

Klasa ósma kończąca szkołę w 2000 r.

Absolwenci i Rada Pedagogiczna
SP Wielowieś - 2003 r.

Klasy ósme kończące szkołę w 1996 r.

Klasa 6 kończąca szkołę w 2000 r.

Absolwenci i Rada Pedagogiczna
SP Wielowieś - 2005 r.

Klasy ósme kończące szkołę w 1997 r.

I Zjazd rocznika 1953,
sierpień 1998 r.

Klasy ósme kończące szkołę w 1998 r.

II Zjazd rocznika 1953

Budynek obecnego Gimnazjum miał być pierwotnie nowoczesnym przedszkolem. Budowę przedszkola rozpoczęto z inicjatywy ówczesnego Inspektora Oświaty i Wychowania w Wielowsi mgr Franciszka Olander i Naczelnika Gminy mgr Ryszarda Osdarty. Ze względu na to, że ówczesne przedszkole borykało się z dużymi trudnościami lokalowymi, a liczba dzieci przedszkolnych stale wzrastała.

Kuratorium Oświaty i Wychowania w Katowicach przeznaczyło środki finansowe na realizację inwestycji. W planie przedszkola uwzględniono nowoczesne rozwiązania takie jak: kuchnia z windą i zapleczem gospodarczym, nowoczesne przestrzenne sale zajęć, szatnia, natryski, sanitariaty, obszerny plac zabaw i brodzik. Przedszkole miało zapewnić dzieciom dogodne i właściwe warunki opieki i wychowania.

Pozwolenie na budowę wydano 6 października 1986 r. W 1987 roku rozpoczęto budowę budynku przedszkola, a jej wykonawcą było Przedsiębiorstwo Budownictwa Rolniczego Bytom-Radzionków. W 1991 roku decyzją Urzędu Gminy zmieniono funkcję parteru przedszkola na potrzeby szkolne, parter miały zająć klasy I - III Szkoły Podstawowej w Wielowsi. Przebudową zajęła się TWD „SUD” spółka akcyjna Leboszowice, która wykonywała prace do roku 1992. W roku 1996 Państwowe Przedsiębiorstwo Handlowe OMNIX Zabrze wykonało kanalizację zewnętrzną i roboty budowlane w kotłowni. Przedsiębiorstwo Budowlano Instalacyjne „Rowibud” spółka cywilna A. Rogoż, J. Wiechowski zbudowało nowoczesną oczyszczalnię ścieków. Z kolei zasilanie energetyczne budynku wykonało Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe „ELEKTRYCY” s.c. Lubliniec. Następnie roboty budowlane do czerwca 1997 r. prowadził Przedsiębiorstwo PHU ROBIREX z Gliwic. Nadzór inwestorski od 1997 roku sprawował Gliwickie Przedsiębiorstwo Nadzoru Budowlanego BUDO-INWEST s.c., a głównym Inspektorem Nadzoru był mgr inż. Kazimierz Fabrykowski. Z ramienia Urzędu Gminy nadzór nad inwestycją sprawował mgr inż. Ginter Skowronek. W związku z wprowadzeniem reformy oświaty, na początku 1999 roku obiekt przeznaczono na Gimnazjum. Od tej decyzji przyspieszono prace budowlano-adaptacyjne. Pracami tymi w dalszym ciągu zajęło się PHU ROBIREX z Gliwic, którego właścicielem był Roman Biernacki. W dniu otwarcia Gimnazjum tj.

1 września 1999 r., po pracach adaptacyjnych obiekt posiadał: 6 sal lekcyjnych, salę komputerową, pomieszczenia kuchenne z jadalnią i zapleczem gospodarczym, świetlicę, szatnię, biura administracji. Wokół budynku wyłożono chodnik i drogi dojazdowe. Wyplantowano teren wokół szkoły i przygotowano podkład pod boisko asfaltowe. W przyszłości zaplanowano budowę sali gimnastycznej oraz innych obiektów sportowych.

Dnia 1 września 1999 r. o godzinie 11 odbyła się uroczystość otwarcia nowego budynku Gimnazjum w Wielowsi przy ul. Zamkowej 24. Równocześnie nastąpiło uroczyste otwarcie roku szkolnego 1999/2000 i wprowadzenie nowej reformy oświaty. Dyrektorem Gimnazjum został mgr Mariusz Ostrowski. Systematycznie wzbogacano sale lekcyjne w pomoce dydaktyczne, środki audiowizualne, gazetki ścienne. Brak jednak było sali gimnastycznej.

1 marca 2000 r. z funduszy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych udało się uruchomić Klub Młodzieżowy i siłownię.

Z inicjatywy Małgorzaty Ostrowskiej dnia 30 maja 2001 r. nastąpiło uroczyste otwarcie Izby Pamięci Narodowej pt.: „Mój Region”. Otwarcia dokonał Wójt Gminy Wielowieś mgr Ryszard Osdarty.

Od początku w Gimnazjum istnieje Chór Kameralny „Canto”, którego kierownikiem artystycznym została Iwona Ewertowska-Mener. Zajmuje on czołowe miejsca na prestiżowych konkursach i festiwalach w województwie. Dwukrotnie koncertował w Niemczech. Uświetnia również uroczystości kościelne i środowiskowe. Z okazji jubileuszu 5-lecia istnienia chór wydał płytę.

Dnia 1 X 2003 r. nastąpiło uroczyste otwarcie kuchni i stołówki szkolnej. Otwarcia stołówki dokonał Wójt Gminy Wielowieś Ryszard Osdarty i Przewodniczący Rady Gminy Zenon Beza. Kuchnia wyposażona jest w najnowocześniejsze urządzenia do gotowania i mycia (łącznie ze zmywarką).

Urządzenia kuchenne wykonane są ze stali nierdzewnej. Do dyspozycji kuchni jest nowoczesna winda do przewożenia towarów z piwnicy i części higienicznej. W kuchni zatrudnione są 3 kucharki i intendenta. Docelowo może wydawać około 200 obiadów, obecnie wydaje około 130. Dzięki kuchni uczniowie korzystają z ciepłego posiłku.

Program artystyczny z okazji otwarcia Gimnazjum

Dyrektor Gimnazjum Mariusz Ostrowski, rozpoczyna uroczystość otwarcia Gimnazjum

Otwarcie i zwiedzanie Izby Pamięci Narodowej 30 V 2001 r.

Otwarcie siłowni z inicjatywy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 1 III 2000 r.

Wstęgę przecina Wójt Gminy Wielowieś mgr Ryszard Osdarty

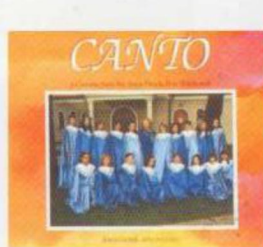
Otwarcie kuchni i stołówki 1 X 2003 r.

Przygotowanie pierwszego obiadu przez p. Irenę Macalik

Budynek i teren Gimnazjum w trakcie budowy

Płyta Zespołu Muzycznego „Canto”

Zespół Muzyczny „Canto” odbiera nagrodę na Festiwalu Koled i Pastorałek.

Zespół Muzyczny „Canto”

Budynek Gimnazjum po rozbudowie

Pasowanie klas I, 15 X 2003 r.

Walentynki 2001 r.

Pierwsze "Jasełka" w Gimnazjum

I Dzień Wiosny, 2004 r.

W sąsiedztwie Gimnazjum odbywały się Dożynki Gminne 2002 r.

Zakończenie klas III (u góry),
Dzień Edukacji Narodowej (na dole)

Akademia z okazji Święta Niepodległości 2002 r.

Dzień Europejski

Jasełka 2002 r.

Festyn na terenie Gimnazjum
22 VII 2001 r.

Kolęda w Gimnazjum 14 I 2002 r.

Procesja „Bożego Ciała” przed ołtarzem w Gimnazjum
14 VI 2001 r.

Uczniowie pod kierunkiem nauczycieli biorą udział w różnych olimpiadach przedmiotowych, zawodach, konkursach.

Organizowane są różne uroczystości z okazji rocznic państwowych i świąt oraz akademie; występy szkolne na przykład: Pasowanie na Ucznia klas I, „Dzień Kota”, Dzień Edukacji Narodowej, Święto Niepodległości, Andrzejkę, Mikołajki, Jasełka, Wigilie klasowe, Kolęda, Dzień Chłopaka, Dzień Europejski, Dzień Dziecka, Walentynki, Dzień Kobiet, Komers klas III, Zakończenie roku szkolnego.

Samorząd Szkolny działający pod kierunkiem p. A. Dłociok, R. Macioszek i N. Łyko organizuje i koordynuje pracę uczniów na polu samorządności. Co tydzień odbywają się zebrania, na których młodzież podejmuje różne decyzje i włącza się aktywnie w życie szkoły.

Pracuje w trzech sekcjach: redakcyjnej (m. in. wydaje szkolną gazetkę „Gimbuda”), dekoracyjnej, porządkowo-organizacyjnej.

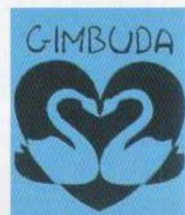
Przy Gimnazjum istnieje Gabinet Lekarski zapewniający doraźną opiekę zdrowotną. Higienistkami szkolnymi były: D. Dembińska, i obecnie B. Kroczyk (na dal).

Dla społeczności lokalnej Gimnazjum wraz z Radą Rodziców organizuje dochodowe festyny, zabawy andrzejkowe i karnawałowe dla rodziców i nauczycieli, które odbywają się często w Wielosiu, Świbiu i Dąbrówce.

Przewodniczącymi Rady Rodziców od początku istnienia Gimnazjum były: Gizela Filozof, Anna Kluba, a obecnie Irmgarda Podkowa.

Dla młodzieży organizowane są także liczne wycieczki np. do Warszawy, Zakopanego, Wisły, Gór Stołowych, Pokrzywny. Nauczyciele języka polskiego organizują regularnie wyjazdy do kina i teatru m.in. do Zabrze, Bytomia, Gliwic, Chorzowa, Tarnowskich Gór.

Samorząd Szkolny i inni nauczyciele organizują różnego rodzaju akcje charytatywne np. na rzecz Domu Pomocy Społecznej w Wojsce. Co roku włącza się do ogólnopolskiej akcji Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy.

Pierwsza strona
gazetki szkolnej
„Gimbuda”

Pierwszy w historii Gimnazjum komers klas III
6 VI 2002 r.

Wizyta Biskupa Diecezji Gliwickiej Gerarda Kusza
13 V 2005 r.

Zbiórka pieniędzy na WOŚP

Tablica pamiątkowa nadania imienia
Gimnazjum Jana Pawła II

Uroczystość nadania imienia Gimnazjum

Ks. Biskup
Ordynariusz
Diecezji Gliwickiej
J. Wleczorek
przecina wstęgę

Wójt gminy Wielowieś mgr Ryszard Osdarty
przecina wstęgę

Dyrektor Gimnazjum
mgr M. Ostrowski
przecina wstęgę

Praktycznie od początku powstania, szkoła borykała się z dużym problemem, którym był brak sal lekcyjnych oraz brak sali sportowej. Młodzież ucząca się w Gimnazjum musiała uczyć się w systemie dwuzmianowym, w którym zajęcia trwały niekiedy do godziny 19⁰⁰. Dlatego też władze gminy w Wielowsi, po licznych apelach dyrekcji szkoły, podjęły decyzję o rozbudowie Gimnazjum w Wielowsi i powiększeniu go o wielofunkcyjną salę sportową, pomieszczenia dydaktyczne wraz z infrastrukturą zewnętrzną.

Pozwolenie na budowę nr WA-7351/8 Wielowieś/2002 wydano dnia 20 czerwca 2002 r., a pierwsze prace budowlane rozpoczęto 29 kwietnia 2003 r. Projekt budowlanej instytucji wykonała mgr inż. arch. Anna Janowicz z PVW „Marbo”- Gliwice. Budowę pierwotnie rozpoczęło Mysłowickie Przedsiębiorstwo Budownictwa Przemysłowego z Mysłowic, ale kontynuowało i dokończyło budowę obiektu Przedsiębiorstwo Handlowo-Uługowe „RO.SA.BUD” z Radonia. Kierownikiem budowy był Stanisław Ziętek, a nadzór inwestorski sprawował mgr inż. M. Gałkowski z PW „GUN” z Częstochowy. Powierzchnia zabudowy wyniosła 1240,3m², powierzchnia użytkowa 1435,3m², a kubatura obiektu wyniosła 11275,3m³. Wysokość obiektu wyniosła 10,96m. Widownia przeznaczona jest na 170 osób. Ogólny koszt budowy zamknął się w kwocie 2 925 000 zł, w tym ujęte jest dofinansowanie z MENIS w kwocie 700 000 zł.

Bryła Sali oparta została na planie prostokąta i składa się z dwóch części: jednokondygnacyjnej części sportowej oraz dwukondygnacyjnej części zaplecza i sal dydaktycznych. Powiązanie między istniejącym gimnazjum, a projektowaną częścią stanowił łącznik usytuowany na poziomie 1-szego piętra. Na parterze części zaplecza - dydaktycznej znajduje się szatnia i umywalnia, pomieszczenia sanitarne, magazyn sprzętu sportowego, pokój trenera, pomieszczenie administracyjne. Na piętrze znajdują się 2 klasy lekcyjne oraz pracownia fizykochemiczna. Sala sportowa ma następujące wymiary: długość 36,3m, szerokość 21,6m, wysokość 10,96m, widownia liczy 170 miejsc. Podłoga wykonana jest z paneli bukowych. Na Sali znajdują się boisko do koszykówki, siatkówki i piłki nożnej oraz drabinki gimnastyczne.

Rada Pedagogiczna postanowiła, że wraz z otwarciem nowej części dydaktycznej, zostanie nadane szkole imię. Zgodnie z procedurą w październiku 2004 r. przeprowadzono demokratyczne wybory, w których głosy swe oddali rodzice, uczniowie, nauczyciele i pracownicy Gimnazjum. Spośród 13 kandydatów, największą ilość głosów otrzymał Jan Paweł II.

Dnia 10 maja 2005 roku odbyła się uroczystość poświęcenia tablicy pamiątkowej i otwarcia hali sportowej. Uroczystość rozpoczęła się Mszą Świętą, następnie procesją udano się pod szkołę, gdzie odbyła się uroczystość nadania imienia szkole - Gimnazjum Jana Pawła II. Później otwarto salę sportową z częścią dydaktyczną.

Założono też Izbę Pamięci Jana Pawła II, której uroczystego otwarcia dokonał biskup Jan Wleczorek.

Gimnazjum jest szkołą, do której uczęszcza młodzież z całej gminy Wielowieś i części gminy Tworóg, m.in. z miejscowości: Dąbrówka, Czarków, Gajowice, Kotków, Świbie, Błażejowice, Wiśnicze, Borowiany, Radonia, Raduń, Kieleczka, Świniowice, Sieroty, Zacharzowice, Wojska i Wielowsi.

Wykaz nauczycieli pracujących w Gimnazjum: Mariusz Ostrowski - dyrektor Gimnazjum - od I IX 1999 r. Marianna Grzesiuk - społeczny zastępca, Małgorzata Ostrowska, Izabela Ciemny, Agnieszka Dłociok, Iwona Ewertowska-Mener, Kajetan Grzesiuk, Joanna Karczmarek, Mariusz Karczmarek, Bożena Surpeta, Brygida Skowronek, Marzena Witek, Tatiana Gollor, Kazimierz Maziarz, Agnieszka Nalepka, Natalia Łyko, Renata Macioszek, Wojciech Maziarz, Joanna Pallach, Ks. Zygfryd Pluta, Ewa Podstawka, Lucyna Stowska, Wanda Suchozek, Grzegorz Szyja, Halina Tyńska, Wioletta Waloszek, Iwona Knopik, Ludwika Romanowska, Sonia Iwan, Jolanta Beza.

Wykaz pracowników administracji i obsługi zatrudnionych w Gimnazjum: Regina Kotucha, Piotr Błażytko, Gabriela Lukaszczuk, Marianna Sierla, Irena Macalik, Irena Stephan, Lidia Kaleta, Iwona Klubka, Urszula Schütz, Daniela Flor, Bożena Laskowska, Weronika Sonsala, Joachim Busek.

Pierwsze prace
budowlane

Pierwsze prace
budowlane
styczeń 2003 r.

Widok pierwszej
kondygnacji,
marzec 2004 r.

Widok Gimnazjum
na pocz. 2005 r.

Prace
wykończeniowe
w hali sportowej

Uroczystość
otwarcia hali
sportowej

Biskup
Jan Wleczorek
wpisuje się
do kroniki
gimnazjum

Uroczystość
otwarcia
hali sportowej

Pierwsi absolwenci Gimnazjum w Wielosie 1999 - 2002 r.

Pierwsi absolwenci Gimnazjum w Wielosie 1999 - 2002 r.

Pierwsi absolwenci Gimnazjum w Wielosie 1999 - 2002 r.

Klasa 3a - 2003/2004

Klasa 3b - 2003/2004

Klasa 3c - 2003/2004

Klasa 3d - 2003/2004

Absolwenci Gimnazjum - 2004/2005

Absolwenci Gimnazjum - 2004/2005

Absolwenci Gimnazjum - 2004/2005

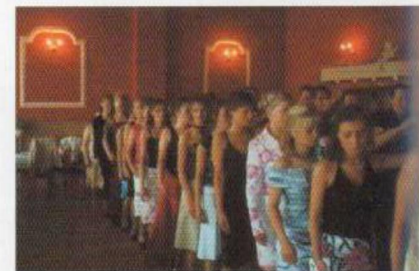
Absolwenci Gimnazjum 2004/2005

Komers klas trzecich 2004/2005

Komers klas trzecich 2004/2005

Komers klas trzecich 2003/2004

W chwili wyzwolenia na terenie Wielowsi nie istniały żadne placówki kulturalne. Nie było kina, domu kultury, biblioteki, za wyjątkiem prywatnego księgozbioru Antoniego Bujary. Były natomiast cztery gospody poniemieckie. Jedną z nich, znajdującą się w piętrowym budynku w środku wsi, adoptowano na Dom Kultury. Liczne, ale małe pomieszczenia przeznaczono dla różnych zespołów - dużą salę konsumpcyjną przebudowano na salę teatralną. Prace remontowe przeprowadzano systemem gospodarczym, korzystając ze znacznej ofiarności społeczeństwa. Obiekt oddany do użytku w 1946 r. nie przedstawiał się imponująco. Wyposażenie również było niedostateczne.

Niestety w tym okresie brak było odpowiednich środków, jak też możliwości zakupu sprzętu i urządzeń, ale wówczas nie były to sprawy najważniejsze. Chodziło przede wszystkim o możliwe szybkie uruchomienie ośrodka kulturalnego w Wielowsi.

Gospoda „Gościna” z 1919 r. obecnie GOK Wielowieś

W latach 1946-1951 dominowały emocje w związku z odzyskaniem niepodległości, co spowodowało żywiołową działalność kulturalną. Tendencje te przejawiały się w repertuarze poszczególnych zespołów, które również nawiązywały do tradycyjnej tematyki regionu. Jako pierwszy powstał chór „Skowronek”. Zespół chórny był prowadzony przez Piotra Pancherza i Jerzego Kupkę. Liczył 40 osób - w większości ludzi starszych. Zasadniczy repertuar chóru stanowiły pieśni ludowe.

W 1947 r. zorganizowano zespół teatralny. Organizatorami zespołu byli: Florian Kozieł - kierownik szkoły, Paweł Keller - nauczyciel oraz Mieczysław Lipa - pracownik Spółdzielni Mleczarskiej w Wielowsi. Zespół teatralny wystawił w 1947 r., utwór sceniczny, tłumaczony z języka niemieckiego, pt. „Swaty”, a w następnym roku utwór Offenbacha pt. „Placze Jagusia, śmieje się Jaś”. Oprócz spektakli wystawianych w Wielowsi organizowano przedstawienia wyjazdowe do Wojski, Tworoga i Krupskiego Młyna.

Bujnie i żywiołowo rozwijające się życie kulturalne środowiska zaczęło upadać w latach 1948-1950. Powodem tego były zmiany miejsca zamieszkania osób najbardziej zaangażowanych w prace zespołów. Stan ten uległ poprawie w 1951 r. w wyniku przydzielenia przez władze powiatu etatu kierownika Domu Kultury. Stanowisko to objął Józef Marzec, z zawodu nauczyciel. Dokonana zmiana pozwoliła reaktywować i ożywić działalność kulturalno-oświatową. Motorem wszelkich poczynań byli szczególnie nauczyciele. W latach 1951-1953 w różnych zespołach Domu Kultury pracowało 7 nauczycieli. Prowadzili oni następujące zespoły: chórny, instrumentalny, teatralny i taneczny. Nauczyciele pełnili funkcje reżyserów i dekoratorów, byli członkami lub instruktorami poszczególnych zespołów. Dzięki temu wzrosły one liczebnie, zwłaszcza przez napływ byłych uczniów szkoły.

Do rozwoju życia kulturalnego pewien wkład wniosły instytucje i zakłady pracy, a szczególnie Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” oraz mleczarnia. W 1956 r. pracownicy tych zakładów zorganizowali zespół teatralny działający przy Domu Kultury. Zespół ten wystawił sztukę Michała Bałuckiego pt. „Grube ryby”, która cieszyła się dużym zainteresowaniem społeczeństwa.

Obok wspomnianego zespołu, od 1952 r. działał nieprzerwanie zespół dramatyczny, składający się z 30-stu osób. Cechowała go systematyczna praca oraz staranne i kompleksowe przygotowanie przedstawień. W latach 1952-1975 zespół wystawiał szereg utworów literackich i scenicznych, między innymi „Szkice węglem”, Henryka

Sienkiewicza, „Śluby panieńskie”, „Zemstę” oraz „Damy i huzary” - Aleksandra Fredry i „Wesele na Górnym Śląsku” - Stanisława Ligonia. Zespół organizował również wiele imprez w formie wieczornic poświęconych wybitnym pisarzom i poetom polskim. Do bardzo udanej imprezy zaliczyć należy wieczorek mickiewiczowski zorganizowany z okazji 100-nej rocznicy śmierci Adama Mickiewicza. Wystawiono wtedy inscenizację fragmentów II części „Dziadów” oraz „Pana Tadeusza”. Przeciętnie zespół dawał około 14 występów w ciągu roku. Największą ilość, bo aż 21 przedstawień wystawił zespół w 1957 r. Organizowano także przedstawienia wyjazdowe do sąsiednich miejscowości, oraz na teren powiatu Tarnowskie Góry. W latach 1955-1960 zespół był znany nie tylko w powiecie, ale i w województwie. Brał udział w corocznych festiwalach amatorskich zespołów teatralnych, uzyskując czołowe miejsca. Dwukrotnie reprezentował powiat gliwicki na festiwalach wojewódzkich. W 1955 r., z okazji 100-iej rocznicy śmierci Adama Mickiewicza zespół otrzymał jeden z trzech medali przydzielonych województwu katowickiemu przez Ogólnopolski Komitet Obchodu Roku Mickiewiczowskiego w uznaniu za jego wybitne zasługi na polu popularyzacji twórczości wielkiego poety.

Osiągnięcia zespołu były w dużym stopniu wynikiem zgodnej współpracy pomiędzy aktorami, którzy w większości byli mieszkańcami Wielowsi, a kierownictwem zespołu. Na podkreślenie zasługuje także wkład pracy reżyserów utworów scenicznych oraz społecznej grupy technicznej, która wykonywała dekoracje i starała się o stroje. Ten problem rozwiązywano pomyślnie dzięki życzliwości i pomocy Dyrekcji Teatru im. Wyspiańskiego w Katowicach, który wypożyczał potrzebne stroje i rekwizyty.

Gminny Ośrodek Kultury w Wielowsi

Spśród kierowników i reżyserów zespołu należy wyróżnić: Mieczysława Lipę - założyciela zespołu, aktora i reżysera; Józefa Koltowskiego - autora okolicznościowych montaży z okazji świąt państwowych; Józefa Marca - wspaniałego organizatora, aktora grającego w rolach komediowych; Henryka Machatego - dekoratora; Dorotę Adamek - współorganizatorkę. Próby odbywały się codziennie w godzinach popołudniowych i trwały do późnego wieczora. Członkowie zespołu wykazywali duże zdyscyplinowanie i zamilowanie, dzięki temu poczynili znaczne postępy w sztuce aktorskiej. Szczególnie wyróżnili się jako odtwórcy poszczególnych ról: Anna Tarnowska, Jadwiga Skrabania, Maksymilian Szygula, Emil Kocot, Henryk Kluba i Józef Marzec.

W 1951 r. reaktywował swoją działalność zespół chórny, składający się z 30-tu osób. Dyrygentem zespołu był Florian Kozieł, a od 1955 r. Piotr Pancherz. Repertuar obejmował pieśni ludowe Śląska, a także pieśni ludowe innych regionów Polski. Zespół chórny występował w czasie różnych uroczystości państwowych i lokalnych.

W latach 50-tych przy Domu Kultury prowadziły działalność zespoły instrumentalne, których skład i charakter się zmieniał. Były zespoły smyczkowe, akordeonistów, gitarzystów, a później „big-beatu”.

W 1961 r. przy Domu Kultury zorganizowano „Ognisko Muzyczne” dzięki staraniom kierownika szkoły i Komisji Oświaty i Kultury. Prowadziło ono naukę gry na fortepianie, akordeonie i gitarze. Przeciętnie do „ogniska” uczęszczało rocznie około 40 uczniów.

Na przełomie roku 1952-1953 zorganizowano 20-to osobowy zespół taneczny, którego kierownikiem była Danuta Orszulik (Danuta Olender). Repertuar zespołu obejmowały tańce ludowe różnych regionów Polski. Zespoły „big-beatu” oraz taneczny występowały na imprezach organizowanych z okazji świąt państwowych, lokalnych na festynach i zabawach ludowych.

Przy Domu Kultury działały różne sekcje zainteresowań: szachowa, tenisa stołowego, fotograficzna i recytatorska. Ich członkowie brali udział w turniejach na terenie powiatu, uzyskując wyróżnienia i nagrody.

W 1970 r. powstał przy Domu Kultury Klub Prasy i Książki „Ruch”. Pracą Klubu kierowała rada, której przewodniczyła Mirosława Gołębiowska - nauczycielka. Do działalności Klubu należało organizowanie spotkań z literatami, publicystami, aktorami, oglądanie filmów oraz sztuk teatralnych w telewizji. Zazwyczaj w soboty organizowano dyskoteki dla młodzieży, na których przygrywał zespół instrumentalny. Estetycznie urządzone lokal Klubu, zaopatrzone go w odpowiedni sprzęt, czasopisma i różne drobiazgi, dzięki czemu stał się ośrodkiem życia kulturalnego.

2 lutego 1986 r., kiedy dyrektorem Gminnego Ośrodka Kultury został S. Ścisiewicz, uruchomiono Klubo-Kawiarnię dla młodzieży. GS „Samopomoc Chłopska” w Wielowsi zabezpieczyła i wyposażyła część handlową.

Dnia 3 IV 1994 r. przy GOK-u, w istniejącym Caffé Club, uruchomiona została Lustrzana Sala Disco, w pomieszczeniu po byłej centrali telefonicznej. Miała ona nowoczesny wystrój w dobrym guście, wszystko wykonane było w drewnie z elementami luster. Przy jej przebudowie brała udział młodzież oraz miejscowi rzemieślnicy J. Adamik i R. Bdzionek.

Zemsta A. Fredro - Wielowieś 1956 r.
wystąpili: H. Machata, M. Lipa, J. Koltowski,
M. Szygula, E. Kocot, A. Tarnowska, H. Kluba i inni

Zespół teatralny z Wielowsi w przedstawieniu
„Śluby panieńskie” 1955 r.

Przedstawienie „Śluby panieńskie” 1955 r.
w reż. Mieczysława Lipy, wystąpili aktorzy:
J. Koltowski, H. Kluba, J. Skrabania

Organizatorzy Maratonu Disco 1987 r.
- A. Kaminiarz

Ognisko Muzyczne przy GOK-u - 1996 r.

Zespół „Smyk” w baśni
„Księżniczka na ziarnku grochu”

Zespół „Kumoszki”

Zespół Małych Form Teatralnych
w bajce pt. „Kopciuszek”

Zespół Małych Form Teatralnych
w Jasełkach
Festyn Ludowy - czerwiec 1991 r.

Ważnym wydarzeniem dla działalności kulturalnej GOK-u było zorganizowanie Ogniska Muzycznego, które rozpoczęło swoją działalność 30 listopada 1990 roku. Zajęcia z nauki gry na pianinie i akordeonie prowadził p. J. Orłowski. W zajęciach ogniska uczestniczyło wtedy 17 dzieci z Wielowsi, Wojski, Świniowic. W latach 90-tych i obecnie Ognisko Muzyczne prowadził Czesław Huzar, który uczył gry na pianinie, syntezatorze elektrycznym - organach i gitarze. Na zajęcia uczęszcza około 10-15 uczniów.

W 1990 roku w Gminnym Ośrodku Kultury działały następujące sekcje i koła zainteresowań: Klub komputerowy, Małe Formy Teatralne, Sekcja gier i zajęć świetlicowych, DKF „Kaczątko”, Sekcja Video, Sekcja turystyczno-rekreacyjna, klub muzyki młodzieżowej.

Na szczególną uwagę zasługują działający przy GOK-u Zespół Małych Form Teatralnych „Smyk” prowadzony przez p. Joannę Maziarz. W latach 80-tych i 90-tych wystawiał on programy artystyczne, sztuki teatralne i przedstawienia, np. „Świniopas”, „Księżniczka na ziarnku grochu”, „Słoneczna Bajka”, „Midas - Złoty Król”, „Królestwo bajek”, „Historia o złym Herodzie Diable i Śmierci, Aniołach i pastuszkach, narodzeniu Jezusa”, „Kopciuszek”, bajka „O Jasiu i Małgosi”, „O dobrym Smoku”, „Legenda o Złotym Pantofelku”, „Balladyna” oraz programy i inscenizacje: „SOS dla szkoły”, „Pożeganie jesieni”, „Kram z Babami”, „Sąd nad szkołą” i „Jasełka”.

W grudniu 1991 r. wydano po raz pierwszy Biuletyn Informacyjny Gminnego Ośrodka Kultury w Wielowsi „Echo”. Głównymi redaktorami biuletynu byli: S. Ścisiewicz, J. Maziarz, M. Maziarz.

Po 2000 roku GOK wydał nowy Biuletyn Informacyjny Gminnego Ośrodka Kultury w Wielowsi „Duże i małe” Wydarzenia Kulturalne, którego redaktorami byli: Stanisław Ścisiewicz i Kornelia Galbierz. Szczególnie w latach 80-tych i 90-tych i w obecnym dziesięcioleciu z inicjatywy dyrektora GOK-u Stanisława Ścisiewicza, zapraszano na występy różnych artystów, piosenkarzy, twórców ludowych, orkiestry, kapele, zespoły instrumentalne, kabarety z kraju i z zagranicy. Odbywały się one kilka razy do roku z okazji różnych świąt, uroczystości, imprez i festynów, ciesząc się dużym powodzeniem.

Dni Wielowsi 1998 r.

Dni Wielowsi 1998 r.

Dni Wielowsi 1998 r.

Festyn w Wielowsi - 1992 r.

VI Dni Kultury i Sportu

Pierwsze Dni Wielowsi

Gminne Dożynki - 1996

Dni Wielowsi 1998 r.

Dni Wielowsi - 1998 r.

Zajęcia świetlicowe w GOK-u 1995 r.

IV Gminny Festiwal Piosenki Dziecięcej

III Gminny Festiwal Piosenki Dziecięcej Wielowieś - 1995 r.

Walentyny w GOK

Festiwal Kolęd i Pastoralek

Goście GOK-u przedszkolaki 1994 r.

W latach 2003-2004 przy GOK-u działały następujące koła, sekcje, zespoły zainteresowań:

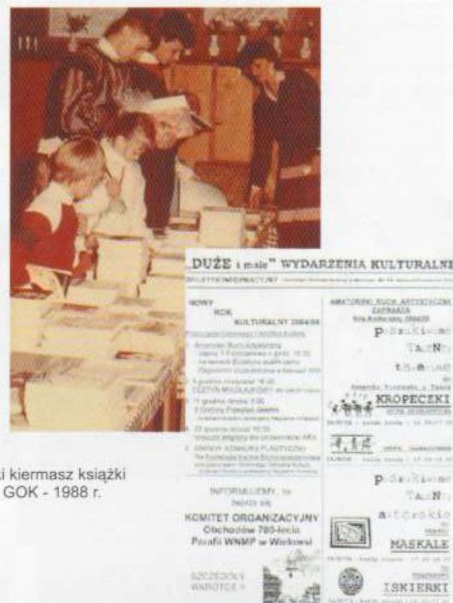
- Warsztaty plastyczne - Kornelia Galbierz
- Zespół Piosenki i Tańca „Kropeczki” - Kornelia Galbierz
- Teatrzyk „Iskierki” - Kornelia Galbierz
- Teatr „Moskale” - Kornelia Galbierz
- Teatr „Bez nazwy” - Kornelia Galbierz
- Ognisko Muzyczne - Czesław Huzar
- Zespół Wokalny „Canto” - I. Ewertowska-Mencer
- Młodzieżowa Orkiestra Dęta - Eryk Sobel
- Muzyki i Tańca Młodzieżowego - Stanisław Ścisiewicz
- Gier i Zajęć Świetlicowych - Stanisław Ścisiewicz
- Języków Obcych (j. niemiecki) - Józef Dramski
- Gier i Zajęć Świetlicowych oraz Warsztatów Plastycznych w punktach filialnych w: Wiśniczu, Radonii, Zacharzewicach, Raduń - Borowianach, Sierotach, Dąbrówce, Czarkowie i Gajowcach.

Gminny Ośrodek Kultury był od wielu lat animatorem wielu imprez, uroczystości, konkursów, spotkań, kursów, wystaw, akademii, zabaw, dyskotek. Do najważniejszych zaliczyć można: Gminny Konkurs Recytatorski, Gminny Festiwal Piosenki Dziecięcej, Gminny Przegląd Jasełek (od 2003 r.), Wojewódzki Festiwal Kołęd i Pastoralek, Gminna Olimpiada Wiedzy Rolniczej, Konkurs Wiedzy o Polsce, Gminny Konkurs Plastyczny na Kartkę Bożonarodzeniową, Gminny Konkurs Wielkanocny, Dni Kultury i Sportu, Dni Kultury Oświaty Książki i Prasy (wystawy, kiermasz książek, konkursy czytelniczy), Kursy j. niemieckiego, Kursy Przeprosobienia Rolniczego, Kursy Tańca Towarzyskiego, Wystawy Plastyczne, Turnieje piłkarskie (oldboyów, młodzieży i dzieci), Turnieje szachowe, Turnieje tenisa stołowego (seniorów, dzieci i młodzieży, np. Barbórkowe), Dni Wielowsi (od 1998 r.), Gminne Dożynki, Nieobozowa Akcja Letnia „Akcja Lato - Wakacje-Wariacje z GOK-iem” (obozy, wycieczki, pikniki, warsztaty plastyczne, gry świetlicowe, zajęcia komputerowe), Akcja Zima - gry komputerowe, zabawy świetlicowe, turnieje, konkursy, wyjazdy do kina i na basen, Dni Dziecka, Wystawy Gołębi Poczty, spotkania z władzami samorządowymi, spotkania z okazji

Dnia Seniora, spotkania z działaczami LZS, spotkania z absolwentami klas 8, spotkania Mikołajkowe, wieczornice (Dni Kobiet, Andrzejkki, Halloween), Akademii z okazji 1 Maja, Rewolucji Październikowej, 22 lipca, Dnia Matki, Dnia Kobiet, Dnia Babci i Dziadka, Święta Niepodległości, Dyskoteki, Zabawy dla dzieci i młodzieży, Maratony Tańca Disco, Festyny rekreacyjno-sportowe, Festyny Ludowe, Dni Rodziny.

Wykaz kierownictwa i pracowników Gminnego Ośrodka Kultury w Wielowsi w okresie 1976-2005 r.

1. Dyrektorzy:
Maria Kula 1976 - 1979
Teresa Czajkowska 1979 - 1983
Marek Maziarz 1983 - 1984
Stanisław Ścisiewicz 1986 do nadal
2. Instruktorzy amatorskiego ruchu artystycznego teatr, plastyka, film, rekreacja:
Jacek Stanisław 1979 - 1980
Marian Trocki 1981 - 1982
Krystyna Badura 1981 - 1982
Teresa Morawiec 1985 - 1986
Andrzej Kamieniorz 1989
Joanna Maziarz 1986 - 1996
Marek Maziarz 1989 - 1998
Brygida Cieślak 1994 - 2001
Kornelia Galbierz 1998 do nadal
3. Główni Księgowi:
Maria Antoszków 1978
Maria Kozub 1980
Brygida Schachteli 1981
Teresa Janiga 1981
Krystyna Bzdura 1982
Helena Schygulla 1983 - 1991
Regina Mazalik 1994 - 2003
Sylwia Ziętek 2003 do nadal
4. Pracownicy obsługi i techniczni:
Gottfried Lachman
Jan Szygula
Bernard Gimel
Andrzej Topolski
Anna Wierchowska
Eryka Lachman

Wielki kiermasz książki w GOK - 1988 r.

Festiwal Piosenki Dziecięcej 1993 r.

Maskale z GOK w Wielowsi

Turniej tenisa stołowego

„Tyle strachu, smutku i żałości wieś doznała
Bo młodzież wojna zabrała
Matki się napłakały, deszczowych lat przeżywały
To oni z wojny wrócili
Tęczę na wsi założyli
Koniec placzu
Koniec deszczu
By się wszyscy radowali
I sportem pokoju doznali”

Ten wiersz znalazł się w odezwie założycielskiej Ludowego Zespołu Sportowego „Tęcza” Wielowieś, który został powołany w 1947 r. Założycielami zespołu byli: Mieczysław Lipa, ks. Adam Adamczyk i Florian Kozieł. Klub powstał w trudnym, powojennym okresie. Tylko nieliczni spośród młodych mężczyzn z Wielowsi powrócili do rodzinnych domów. Jednym z takich młodych ludzi był Feliks Ciongwa, który jeszcze w 1946 r. przebywał w obozie jeńców wojennych, w Anglii.

Z inicjatywą stworzenia klubu sportowego wystąpili zwalniani z wojska żołnierze osiedlający się na ziemiach odzyskanych.

Początkowo trudno było skompletować drużynę. Udało się w końcu zebrać jedenastu piłkarzy, ale nie było rezerwowych. Jeśli ktoś zachorował, zespół grał w dzielną siatkę. Klub korzystał z pomocy Gminnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska”. Dzięki temu na mecze wyjeżdżali zawodnicy podróżowali ciężarówkami.

W 1954 r. klub sportowy „Tęcza” Wielowieś przestał istnieć, a część zawodników przeniosła się do Unii Krupski Młyn.

Reaktywowanie klubu nastąpiło jednak szybko, gdyż już w 1960 r. Boiskowa rzeczywistość „Tęczy” w tamtych latach to gra w B klasie.

Zespół wystartował w klasie B. Tak było do 1974 r., gdy drużyna zwyciężyła w meczu barażowym z Czarnymi Pyskowice, na neutralnym terenie w Ziemieciach. Rzutami karnymi awansowała do klasy A.

Bohaterem meczu był Józef Waloszek, a drużyna grała w składzie: Jerzy Gollor, Hubert Wróbel, Piotr Schygulla, Józef Nowicki, Jan Szamryk, Jan Kocot, Józef Waloszek, Józef Janik, Ryszard Wróbel, Jerzy Sojka, Marcin Misz, Krzysztof Sznajder, Jerzy Hoim.

Trenerem zespołu był pochodzący z Pyskowice Wilhelm Lukaszczuk.

Występowali tam do 1979 r., a po rocznym pobycie na niższym szczeblu rozgrywek, znów wrócili do grona

Zdjęcie drużyny piłkarskiej Unii Krupski Młyn z 1955 r. (w drużynie występowali zawodnicy „Tęcza” Wielowieś Feliks Ciongwa i Hubert Golor)

Drużyna piłkarska LZS „Tęcza” w sezonie 1986/87 (awans do kl. A)

ekipy A klasy. Większość czasu jednak Seniorzy występowała w klasie B.

W sezonie 1986/87 zajęli pierwsze miejsce i wywalczyli awans do klasy A, w której grali do 2001 r. Zespół grał w składzie: Z Klimczak, A. Skubela, J. Szmertel, H. Jatta, P. Kasprzyk, J. Macała, A. Burda, J. Szoenfeld, P. Schygulla, M. Klichta, P. Solka, W. Wicha.

Po kolejnym spadku do klasy B zespół w 2004 r. awansował do klasy A, w której gra obecnie. Trzon zespołu stanowią: Marek Szubiński - kierownik zespołu, Łukasz Wiereszczński, Paweł Grzybowski, Marek Kaleta, Róża Rekus prezes klubu, Hubert Jatta - vice prezes, Adrian Kaszuba, Krzysztof Rekus, Mariusz Marczak, Tomasz Jaworek, Paweł Kruk, Łukasz Bambynek.

Jerzy Weroński trener zespołu, Burda Andrzej, Łukasz Sobczyk, Rafał Górnik, Hubert Grochla, Rafał Fortuna, Sebastian Bujara - asystent trenera.

Największym sukcesem klubu było III miejsce w półfinale Pucharu Polski na szczeblu podokręgu. Przeciwnikiem był trzecioklasowy „Carbo” Gliwice pod wodzą Jana Klejnoty, które pokonało po dogrywce Wielowieś 4:3.

Dużym osiągnięciem było zajęcie I miejsca w Turnieju „Mundialito 82” w 1982 r. W turnieju występowało 16 zespołów. Walka o mistrzowski tytuł była niezwykle zacięta. Ostatecznie do finału awansowały „jedenstki” LZS „Tęcza” Wielowieś i LKS Ślązak Bycina. Decydujący mecz był niezwykle zacięty i w normalnym czasie zakończył się wynikiem 3:3. Dopiero w dogrywce podopieczni trenera Józefa Waloszka przechylili szalę na swoją korzyść. Barw mistrza bronili: P. Kasprzyk, M. Halder, L. Dworaneck, H. Jatta, N. Kukowka, P. Kamienior, K. Sznajder, N. Brolik, R. Misz, H. Kulik, M. Klichta, W. Lachowicz.

Zwycięzcy otrzymali kopię Pucharu Świata ufundowaną przez Radę Rejonową Zrzeszenia LZS.

Drużyna piłkarska LZS „Tęcza” z 1967 r.

Drużyna piłkarska niemieckich jeńców wojennych w Anglii 1946 r. w której grał m. in. Feliks Ciongwa

Drużyna LZS „Tęcza” Wielowieś z 1973 r. (awans do kl. A - Ziemieciach)

Drużyna LZS „Tęcza” Wielowieś

Drużyna LZS „Tęcza” z 1948 r.

Drużyna LZS „Tęcza” Wielowieś z 1975 r.

Zdobywcy pucharu Mundialito '82 Tęcza Wielowieś 10 VI 1982 r.

Drużyna juniorów LZS "Tęcza"
- zdobywcy I miejsca w turnieju piłkarskim
OZPN Zabrze - Pławnowice 1969 r.

Drużyna trampkarzy

Drużyna juniorów

W sekcji piłkarskiej LKS Wielowieś
występowali Oldboje.

Wykonanie ołtarza przez sportowców na
Boże Ciało z okazji 50-tej rocznicy klubu

W sekcji piłkarskiej LKS „Tęcza” Wielowieś istnieje grupa juniorów i trampkarzy. Osiągają oni również znaczące sukcesy, na przykład: drużyna juniorów LZS „Tęcza” zdobyła I miejsce w turnieju piłkarskim OZPN Zabrze. Zespół grał w składzie: J. Widło, J. Buczek, J. Mączka, E. Wałach, P. Waloszek, J. Bujara, J. Nowicki, S. Ścisiewicz, J. Burda, J. Magda, J. Król.

Obecnie sekcja Piłki Nożnej LKS „Tęcza” Wielowieś posiada sekcję juniorów i trampkarzy. Trzon zespołu juniorów stanowią: S. Ciemięga, S. Bujara - trener, D. Mierzowski, G. Latoska, A. Jaworek, Ł. Woszczak, D. Dziambor, J. Stróżyk, R. Mizia, Ł. Skowronek, A. Latoska, A. Kaminiorz, T. Macała, K. Rogosz, M. Janoszka, R. Jatta. Trzon zespołu trampkarzy stanowią: D. Ciongwa, K. Jaworek, G. Hefisz, T. Janiga, K. Mazalik, M. Musiałek, D. Kaminiorz, P. Mazalik, P. Gawlik, P. Rekus, K. Burda, G. Pysik, R. Foit, G. Janiga, M. Rekus, trenerem zespołu jest S. Bujara.

Podczas skromnych jubileuszowych obchodów 55-lecia zasłużonym działaczom klubowym wręczono wyróżnienia. Złotą Odznakę LZS otrzymali: Sebastian Bujara, Dariusz Gimel, Mariusz Poloczek. Taką samą odznakę, tyle, że Śląskiego Związku Piłki Nożnej wręczono Andrzejowi Burdzie i Róży Rekus. Srebrne Odznaki ŚLZPN otrzymali: Herbert Grochla i Krzysztof Kocot, Feliks Ciongwa, Józef Gruszka, Wolfgang Schoenfeld. Złotą odznaką Honorową PZPN zostali uhonorowani: Ginter Kasprzak, Ernest Macała, Ryszard Osdarty, Józef Waloszek - srebrną, Herbert Jatta - brązową. Klub „Tęcza” Wielowieś odznaczony został Brązową Odznaką Honorową PZPN.

Tęcza to nie tylko piłka nożna. Już przed II wojną światową istniała w Wielowsi drużyna hokeistów na trawie oraz drużyna piłkarska Spilverein Langendorf.

LKS (do 1996 roku LZS) „Tęcza” Wielowieś jest jedynym klubem w swej klasie rozgrywkowej, który posiada boisko ze sztucznym oświetleniem. Na sześciu masztach zainstalowano reflektory o łącznej mocy 12 tysięcy watów. Oświetlenie wykonali społecznie przy pomocy Urzędu Gminy, mieszkańcy Wielowsi. Na stadionie jest też trybuna, na której zainstalowano 150

nowoczesnych krzesełek.

Wśród ludzi związanych z „Tęczą” są byli piłkarze trzecioligowi. Jednym z nich był Józef Waloszek, który występował w Stali Zabrze wraz z Henrykiem Kaspercziakiem obecnie trenerem, a niegdyś wielkim piłkarzem w drużynie Kazimierza Górskiego. Do wybitnych piłkarzy w klubie zliczyć należy również: Piotra Kasprzika, Andrzeja Burdę, Andrzeja Skubełę, Piotra Schygułę, Feliksa Ciongwę, Józefa Janika, Henryka Mischa, Karola Klichtę, Jana Szamryka, Joachima Kaminiorza i wielu innych.

Wychowanek „Tęczy” Sebastian Skubela gra obecnie w drugoligowym Piaście Gliwice w grupie juniorów. Powołany jest również do Kadry Śląska juniorów. Klub „Tęcza” Wielowieś nie mógłby istnieć bez ludzi, którzy dzięki społecznej pasji jaką jest piłka nożna, tworzą podwaliny wspomnianej drużyny.

Wyrazem wdzięczności i podziękowania za ich trud i wysiłek były obchody 50 rocznicy istnienia klubu. Najbardziej zasłużonym działaczom wręczono pamiątkowe dyplomy i upominki. Działaczami związanymi na dobre i na złe w okresie 50-lecia istnienia klubu „Tęcza” Wielowieś byli: Joachim Szmelter, Joachim Szenfeld, Henryk Misch, Kazimierz Klimczak, Eugeniusz Sobel, Ginter Kasprzik, Józef Waloszek, Bertold Stróżyk, Stanisław Czosnowicz, Henryk Janoszka, Norbert Brolik, Hubert Jatta, Stanisław Ścisiewicz, Marek Maziarz, Hubert Podkowa, Róża Rekus, Józef Nowicki, Jan Szamryk, Piotr Waloszek i wielu innych.

W latach 80-tych działały również sekcje skata sportowego i tenisa stołowego.

Sekcja tenisa stołowego powstała w latach 1984/85, opiekunem i organizatorem zajęć był Stanisław Ścisiewicz. Drużynę stanowili: Marcin Klichta, Piotr Kasprzak, Piotr Sznajder, Lagwa Waldemar, Rainhold Kasprzak, Andrzej Dudek, Stanisław Ścisiewicz. Zespół rozpoczął rozgrywki w klasie C i pisał się w górę awansując do klasy A. W latach 80-tych działała też sekcja skata sportowego, której trzon stanowili: Henryk Misztal, Jan Kukofka, Jerzy Gwizdek, Misch Henryk, Ginter Kasprzik, Józef Waloszek.

Obchody 50-lecia LKS Tęcza Wielowieś

Obchody 50-lecia LKS Tęcza Wielowieś

Wielowiejska Drużyna Hokeistów na trawie.
Wielowieś 1930 r.

50-lecie LZS Tęcza Wielowieś

Obecny wygląd boiska LKS Wielowieś

Drużyna Spilverein Langendorf z 1938 r.
(w środku Andrzej Misch)

Po zakończeniu II wojny światowej służbę zdrowia oraz opiekę zdrowotną na terenie Wielowsi trzeba było organizować od podstaw. Za czasów niemieckich Wielowsi nie posiadała zorganizowanej służby zdrowia. Lecznictwem zajmował się prywatnie lekarz niemiecki, który na długo przed wyzwoleniem wyjechał do Niemiec. W początkowym okresie, z uwagi na brak lekarzy oraz pomieszczeń, opiekę zdrowotną nad mieszkańcami Wielowsi sprawował oddalony o 9 km Ośrodek Zdrowia w Toszku. Było to rozwiązanie tymczasowe, dlatego podjęto działania w celu otwarcia własnego ośrodka zdrowia w Wielowsi.

W roku 1950 uzyskano subwencję na remont posiadłości barona Duranta (byłego właściciela) z przeznaczeniem jej na siedzibę Ośrodka Zdrowia. Budynek był mocno zniszczony, wymagał gruntownego remontu i adaptacji dla potrzeb placówki. Znacznym nakładem środków finansowych (z dotacji powiatu), dzięki ofiarom udziałowi społeczeństwa w czynnie społecznym, budynek oddano do użytku 15 kwietnia 1952 r.

Zamek mieścił się w rozległym parku. W budynku o kubaturze 10 120m znalazły pomieszczenie: izba porodowa na 20 łóżek wraz z całym zapleczem socjalnym i specjalistycznym, 7 gabinetów specjalistycznych oraz gabinet dentystyczny.

Pierwszym organizatorem i kierownikiem Ośrodka Zdrowia był dr. Jerzy Woskiewicz, którego zasługą było odpowiednie wyposażenie poszczególnych gabinetów. W 1955 r. personel składał się z 2 lekarzy, technika dentystycznego, położnej, 1 felczera i 6 osób pomocniczych.

W latach 70-tych placówka zatrudniała 3 lekarzy, felczera, 3 położne, 4 salowe, 2 pielęgniarki dyplomowane, 1 rejestratorkę oraz 8 osób obsługi. Swoją działalnością objął on rejon Wielowsi i okolicznych wsi.

W latach 1952-1965 z wszelkiego rodzaju pomocy lekarskiej korzystało przeciętnie, codziennie od 20-25 pacjentów. W latach 1970-1975 nastąpił duży wzrost liczby przyjęć pacjentów i wynosił dziennie 50 osób. Był to efekt wprowadzenia w życie zarządzenia z 1973 r., o bezpłatnym leczeniu rolników i ich rodzin. W ten sposób objęto opieką lekarską wszystkich mieszkańców Wielowsi i okolicy.

Pomocy lekarskiej udzialała często mieszkająca na terenie Wielowsi lekarz medycyny Elżbieta Halder.

Przy Ośrodku Zdrowia działał Ośrodek Pomocy Społecznej. Do roku 1992 mieścił się w budynku Ośrodka i był jednostką podlegającą służbie zdrowia. Pracownicy socjalni byli pracownikami służby zdrowia. Ośrodek spełniał funkcję opieki socjalno-bytowej nad pacjentami oraz ludnością Gminy Wielowieś. Praca pracownika socjalnego była ściśle powiązana z opieką lekarsko-pielęgniarską.

Pracownikami socjalnymi byli: Krystyna Fila, Grażyna Murdzek, Stefania Matlak.

Po reformie służby zdrowia Ośrodek Pomocy Społecznej został przekazany władzom lokalnym i zmienił lokalizację.

Do dnia 1 czerwca 2002 roku Ośrodek Zdrowia funkcjonował pod nazwą Gminny Ośrodek Zdrowia. Od 1 czerwca 2002 roku powstał: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Wielomed” Nowicka & Sawicki sp.p. lekarzy Wielowieś, ul. Główna 1. Przy Ośrodku Zdrowia od 1952 do 1978 r. istniała Izba Porodowa w Wielowsi. Działały także inne poradnie: Poradnia Ogólna, Poradnia dla Dzieci Zdrowych i Chorych, Poradnia Stomatologiczna, Poradnia dla Kobiet, Laboratorium. Poradnie te działały do dnia dzisiejszego.

Od początku ważną rolę spełniała Rejestracja, gdzie każdy pacjent był rejestrowany udając się do Poradni Ogólnej oraz do Poradni „D”. Poradnia dla Kobiet ma oddzielną rejestrację obsługiwaną przez położną.

W pomieszczeniu Rejestracji znajdują się kartoteki pacjentów, dokumentacja. Obecnie rejestracja odbywa się elektronicznie, za pomocą komputerów, gdzie przechowywane są dane pacjenta dotyczące leczenia. Do rejestracji pacjenta używa się karty elektronicznej, którą posiada każdy pacjent ubezpieczony w Śląskim Funduszu Zdrowia. Od 1.09.1989 r. rejestracją pacjentów zajmuje się p. Ewa Topolska. Przed nią pracowało kilka osób m.in. Helga Bujara, Irena Dzidek, Irena Zuber.

PORADNIA OGÓLNA

Kierownikiem Gminnego Ośrodka Zdrowia i głównym lekarzem Poradni Ogólnej od 1.10.1958 do czerwca 1992 r. był lekarz medycyny, specjalista chirurg Mieczysław Bessendowski. Przez wiele lat pracownikiem poradni był felczer medycyny Jan Wojciech Rup (od 6.10.1960 do grudnia 1997 r.).

Lekarz medycyny ogólnej Urszula Nowicka, zatrudniona od 2 listopada 1992 r., pełniła funkcję kierownika ośrodka do 1993 r. Lekarzem w poradni do dziś jest lekarz medycyny ogólnej Marek Sawicki (od 2002 r.). Lekarze ci do dziś kierują Ośrodkiem (spółka partnerska).

Poradnia Ogólna, od maja 2005 r., dzięki władzom Gminy Wielowieś, wzbogaciła się o aparat USG, dzięki któremu lekarze mogą szybciej i dokładniej zdiagnozować pacjenta. Pielęgniarką Poradni Ogólnej i środowiskową jest Helena Glogaza. Wcześniej była nią Maria Jurowska, także siostry zakonne.

Rejestracja

Gabinet Poradni Ogólnej

Gabinet USG

Gabinet Poradni Ogólnej

Prace dzieci przedszkolnych
podarowane z okazji
Dnia Służby Zdrowia

Poradnia Ogólna dr. U. Nowicka

Ośrodek Zdrowia mieści się w byłym
pałacu Barona von Duranta

Prace dzieci przedszkolnych
podarowane z okazji
Dnia Służby Zdrowia

PORADNIA DLA DZIECI

Poradnia prowadzi opiekę nad dziećmi chorymi i zdrowymi, prowadzi badania bilansowe i szczepienia. Lekarzami poradni „D” byli:

- od roku 1977 do 1979 - lekarz pediatra Maria Migulec
- od 1.03.1979 do 31.12.1999 r. - lekarz pediatra Anna Czogała
- od czerwca 1999 r. do 31.12.1999 r. - lekarz pediatra Ewa Kwiatkowska
- od 3.01.2000 r. do lutego 2001 r. - lekarz pediatra Krystyna Kazimierzczak
- od 26.03.2001 r. do nadal - lekarz pediatra Elżbieta Debudaj-Bartoszewicz

Pielęgniarkami poradni „D” byli:

- Magdalena Krzoska - do 1980 r.
- Danuta Dembińska - od 2.01.1978 r. do dziś.

Poradnia „D” przez cały czas świadczyła usługi w zakresie higieny szkolnej dla Szkoły Podstawowej w Wielosiu oraz dla Gimnazjum od czasu jego powstania do chwili obecnej.

PORADNIA DLA KOBIEĆ

Poradnia powstała w 1978 r. Wcześniej, bo od 1952 roku, aż do 1978 r. istniała już Izba Porodowa. Kierowniczką Izby Porodowej od 01.09.1958 r. była położna Irena Wnek, która od 1978 r. została położną poradni „K”. Od momentu powstania poradni, w 1978 r. do dnia dzisiejszego lekarzem jest specjalista ginekolog-położnik, cytolog Jacek Giersz.

Od 1 czerwca 1981 r. funkcję położnej środowiskowo-rodzinnej oraz położnej poradni „K” pełni Krystyna Wojtowicz.

Poradnia „K” pełni opiekę nad kobietami w różnym wieku i ciężarnymi. Wykonuje badania profilaktyczne w kierunku nowotworów u kobiet. Położna środowiskowo-rodzinna opiekuje się położnicami, noworodkami oraz kobietami w domu.

PORADNIA STOMATOLOGICZNA

Gabinet dentystyczny istniał już w latach 50-tych. Od 1 maja 1956 roku do maja 1989 r. prowadzony był przez lekarza dentystę, Barbarę Kowal-Stepniewską.

Pracowali w nim dentyści:

- Stomatolog - p. Cypcar (od 15.04.1993 do 30.11.1993 r.)
- Stomatolog - p. Parylak-Jadwiszczok (od 15 lutego 1996 do 25 lutego 1999 r.)
- Stomatolog - p. Książek (od 05.08.1998 do 30.06.2000 r.)
- Stomatolog - p. Beata Gajek (od 1.10.1998 r. do nadal)

Od 1 lipca 2001 r. Gabinet Stomatologiczny został sprywatyzowany przez p. Beatę Gajek - stomatologa. Pomaga jej asystentka Lidia Nowak. Gabinet rozwinął się oraz rozszerzył zakres usług dentystycznych (łącznie z implantami). Stomatolodzy prowadzili również czynną opiekę nad dziećmi szkolnymi oraz profilaktykę.

LABORATORIUM

Przy Ośrodku Zdrowia w Wielosiu działało już od 1960 r. laboratorium. Rozszerzyło swoje badania od 01.08.1971 r., odkąd zaczęła pracę w charakterze technika laboranta Maria Stańczyk. Od 1985 r. jej pracę wspomagała laborantka Barbara Biedrawa, która pracowała do 31 grudnia 1993 r. Laboratorium zaprzestało badań 1 grudnia 2001 r., z dniem odejścia laborantki Marii Stańczyk. W chwili obecnej pobierany jest materiał do badań laboratoryjnych, który odsyłany jest do laboratorium w Zabrze.

FIZYKOTERAPIA

Od 1 grudnia 1987 r. do 1992 r. w Gminnym Ośrodku Zdrowia mieścił się gabinet fizykoterapii, który prowadził szeroki zakres terapii, łącznie z masażami oraz rehabilitacją w domu chorego. Obsługiwała go fizyko-terapeutka Irena Karłowska.

W chwili obecnej Ośrodek Zdrowia posiada lampy solne oraz inhalator do inhalacji dróg oddechowych, który obsługiwany jest przez personel pielęgniarski.

Gabinet Stomatologiczny

Gabinet Stomatologiczny

Poradnia dla Dzieci

Poradnia dla Dzieci

Poradnia dla Kobiet

Poradnia dla Kobiet

APTEKA „AZALIA”

W roku 1989 r. w zabytkowym dworcu przy ul. Główniej 1, w pomieszczeniach wygospodarowanych przez ówczesne władze gminne, przy współpracy z Zespołem Opieki Zdrowotnej - Pyskowiec oraz Przedsiębiorstwem Zaopatrzenia Farmaceutycznego „Cefarm” Bytom, został otwarty Punkt Apteczny. Właścicielem Punktu był PZF „Cefarm”, zaś pracownikiem i zarazem kierownikiem została Celina Wicińska - technik farmacji. Apteka została częściowo wyposażona z funduszu Gminy Wielosie, głównie meble i regały wystawowe.

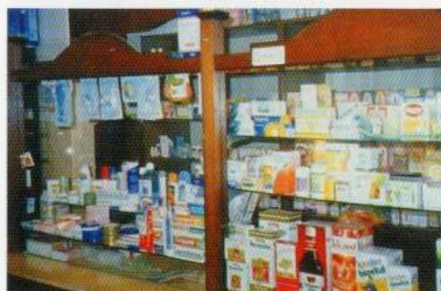
Z dniem 23.08.1990 r. Punkt Apteczny został przemianowany w Aptekę Leków Gotowych. Funkcję kierownika objęła mgr Jolanta Paszkowska-Słiwka.

Na początku lat 90-tych większość aptek zostaje sprywatyzowana, w tym także apteka w Wielosiu. W wyniku tego od dnia 01.05.1991 r. apteka przechodzi w ręce pani mgr Jolanty Paszkowskiej-Słiwki i przyjmuje nazwę „AZALIA”. Jest przez nią prowadzona do dnia 07.06.1994 r.

W okresie od 07.06. 1994 do 30.09. 1994 r. apteka była nieczynna, z powodu nagłej śmierci mgr Jolanty Paszkowskiej-Słiwki.

Od dnia 02.11.1994 r. koncesję na prowadzenie apteki otrzymuje Stanisław Słiwka. Kierownikiem apteki zostaje mgr Władysław Olechowska, pozostając na tym stanowisku do dnia 31.01. 2001 r. Od 01.02. 2001 r. kierownikiem apteki jest mgr Maria Telega.

Apteka jest placówką ogólnodostępną, prowadzi sprzedaż leków gotowych, ziół, kosmetyków, środków opatrunkowych oraz parafarmaceutyków. Jest również skomputeryzowana.

Apteka „Azalia”

Apteka „Azalia”

URZĄD POCZTOWY

Już przed II wojną światową na terenie miejscowości Wielowieś, funkcjonowała Agencja Pocztaowa. Po zakończeniu działań wojennych ponownie uruchomiono ją w dniu 25.05.1945 r. W roku 1952 Agencję Pocztaową przekształcono w Urząd Poczty VI klasy. Z dniem 1.09.1993 r. Urząd Poczty przeniesiono na ulicę Zamkową 5 w Wielowsi, gdzie znajduje się do dnia obecnego.

Urząd ten świadczy usługi pocztowe dla mieszkańców sołectw: Wielowieś, Radonia, Dąbrówka, Wiśnicze, Gajowice, Sieroty, Zacharowice, Czarków, Raduń-Borowiany, Świbie, Błażewice, Kieleczka.

Naczelnikami Urzędu Poczty w Wielowsi byli m. in.:

- Kornelia Wrazidło - od 07.11.1995 do 14.04.1996 r.
- Kazimiera Wadiak - od 16.03.1996 do 1.08.2001 r.

Aktualnie w urzędzie zatrudnieni są: Naczelnik - Elżbieta Maziarz od 1.08.2001 r. do dziś, Asystent - Brygida Mruczkowska. Listonosze - K. Hennek, M. Halaczynska, K. Kocot, H. Kotucha, A. Wyrzgoł.

BIBLIOTEKA PUBLICZNA

Najstarszym bibliotekarzem, wspomnianym przez miejscową ludność był Franciszek Bujara. Prowadził on bibliotekę już pod koniec XIX wieku. Franciszek Bujara poprzez swą działalność bibliotekarską szerzył polskość wśród tutejszej ludności. Współdziałał z nim wielu mieszkańców, ale na wyróżnienie zasługują szczególnie Jan Taul i Jan Juranek (właściciel restauracji w Wielowsi). Franciszek Bujara swe zamiłowanie do książek oraz księgozbiór przekazał około 1916 r. swemu synowi Antoniemu Bujarze. Księgozbiór był wprawdzie niewielki, bo liczył zaledwie 48 książek, ale Antoni Bujara ciałem wzbogacił bibliotekę. Jego zbiór został wzbogacony o 41 książek, które otrzymał od miejscowego proboszcza księdza Holeczka. Ze względu na wielki popyt na polską książkę Bujara nawiązał łączność z Towarzystwem Czytelników Ludowych w Poznaniu, skąd otrzymywał, co pewien czas nowe książki. Odbierał je w paczkach, które zawierały do 200 książek. Po pewnym czasie książki te odsyłał z powrotem i otrzymywał nowe. Wymiana książek była bezpłatna. Oprócz książek z Towarzystwa Czytelników Ludowych w Poznaniu Antoniemu Bujarze dostarczał książki nieznany „gość” ukrywający się pod pseudonimem „Szczepan”. Otrzymywał od niego po kilkanaście książek bez zapłaty i zwrotu. Dzięki temu biblioteka prowadzona przez Antoniego Bujarę liczyła około 1933 r. - 400 tomów. Na uwagę zasługuje fakt, że Antoni Bujara wypożyczał także czasopisma i gazety polskie. Działalność A. Bujary została przerwana z chwilą dojścia Hitlera do władzy. W obawie przed szykanami część książek ukrył, a część zmuszony był zniszczyć.

W okresie międzywojennym oraz w czasie II wojny światowej Wielowieś nie posiadała publicznej biblioteki. Po wyzwoleniu aktyw oświatowo-kulturalny podjął starania o zorganizowanie biblioteki. Ostatecznie w dniu 21 stycznia 1949 na posiedzeniu GRN powołano Komitet Biblioteczny oraz przeznaczono na bibliotekę tymczasowy lokal. Przyznano środki na zakup księgozbioru i inwentarza. Zorganizowana wówczas biblioteka posiadała szczupły księgozbiór składający się z 640 tomów. Były to książki pochodzące z darów, a także przydzielone nieodpłatnie przez bibliotekę powiatową. Pierwszym kierownikiem biblioteki została Anna Hulewicz. Początkowo czytelnikami była głównie młodzież szkolna, słuchacze i absolwenci różnych kursów oświatowych dla dorosłych. Sala biblioteczna posiadała zaledwie 12m². Brak było zaplecza i czytelników, a także środków na zabezpieczenie etatu bibliotekarza. Placówka była czynna 3 razy w tygodniu.

Starania Komitetu Bibliotecznego o odpowiedni lokal dla biblioteki zakończyły się dopiero w 1956 r. Przydzielono wówczas nowe pomieszczenie, które składało się z 2 izb. Jedną przeznaczono na księgozbiór, a drugą na czytelników dla 30 osób. Lokal został wyposażony w odpowiedni sprzęt i meble. Biblioteka przekształcona została później na Bibliotekę Gminną, której podporządkowana jest sieć wiejskich punktów bibliotecznych. Od 1956 roku etatową bibliotekarką była Emilia Socha.

Z danych statystycznych wynika, że następował stały wzrost czytelnictwa, a księgozbiór biblioteczny w latach 1949-1975 powiększał się. Do najbardziej poczytnej literatury należały książki historyczne, przyrodniczo-przygodowe, obyczajowe oraz kryminalne.

Wśród różnych form pracy z czytelnikami na uwagę zasługują organizowane konkursy czytelnicze, wystawy nowości wydawniczych, literatury dziecięcej, okolicznościowe. Jedną z form pracy biblioteki było czytelnictwo prasy np. „Świerszczyk”, „Piomyk”, „Świat Młodych”, „Więsień”, „Dziennik Zachodni”, które cieszyło się dużym powodzeniem wśród młodzieży i dorosłych czytelników.

Działalność tej placówki niewątpliwie przyspieszyła integrację kulturalną tego regionu z kulturą ogólnopolską i wpłynęła na wzrost kultury mieszkańców.

Od 1973 r. powstała filia biblioteki w Świbiu, a mniejsze punkty biblioteczne stopniowo likwidowano. Kierownikami w Świbiu byli: p. Głogowski, Maria Motak, Renata Zielonka (nadal). W latach 80-tych dokonano kapitalnego remontu biblioteki w Wielowsi, zakupiono nowe regały i powiększono księgozbiór. Wygospodarowano także miejsce na zaplecze.

Kierownikami biblioteki kolejno byli: Anna Hulewicz, Emilia Socha, Barbara Szygła, Grażyna Tukaj-Kromp, Bogusława Gołąbek, która do dziś pełni funkcję dyrektora.

Obecnie, w 2005 r., biblioteka posiada 14 tysięcy książek i obsługuje 1,5 tysiąca zarejestrowanych czytelników. Udostępnia im w ciągu roku przeszło 40 tysięcy pozycji, w tym około 10 tysięcy na miejscu w czytelniku.

Biblioteka zawiera następujące działy: 1-Dział Ogólny, 2-Filozofia, Psychologia, 3-Religia, Teologia Religioznawstwo, 4-Statystyka i Socjologia, 5-Matematyka, Nauki Przyrodnicze, 6-Medycyna, Nauki Techniczne, Rolnictwo, 7-Sztuka, Rozrywka, Sport, 8-Językoznawstwo, Nauki o literaturze, Literatura piękna, 9-Archaeologia, Prehistoria, Geografia, Biografia, Historia.

W dziale dla dzieci i młodzieży: Literatura młodzieżowa (przygodowa, fantastyczna, obyczajowa), literatura dla dzieci (bajki, wiersze, komiksy), literatura popularno - naukowa, lektury.

Jest to biblioteka uniwersalna. Służy dorosłym, młodzieży oraz dzieciom. W bibliotece od miesiąca maja 2005 r. można skorzystać bezpłatnie z Internetu. Organizuje się tu również liczne konkursy czytelnicze, rysunkowe, quizy, szarady dla czytelników.

OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielowsi powstał na podstawie ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej.

Uchwała Gminnej Rady Narodowej w Wielowsi z dnia 28.02.1990 r. powołała jednostkę budżetową o nazwie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Zatrudniono dwie osoby: kierownika Ośrodka i pracownika socjalnego wykonującego pracę w terenie. Pomieszczeniem był oddzielny pokój wydzielony w Ośrodku Zdrowia. Zajmowano się głównie osobami: niepełnosprawnymi, przewlekłe chorymi, w podeszłym wieku.

Była to pomoc finansowa w formie: zasiłków, pomocy rzeczowej oraz pomocy finansowej na utrzymanie mieszkania. Średnio 50 osób korzystało z zasiłków i około 60 z dofinansowania na utrzymanie mieszkania. W ciągu minionych lat zmieniał się charakter pomocy, dochodziły nowe zadania i zasiłki. Zwiększyła się znacznie liczba osób korzystających z pomocy oraz znacznie powiększył się zakres prac wykonywanych przez Ośrodek.

Obecnie OPS działa na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Nadzór nad działalnością Ośrodka sprawuje bezpośrednio Wójt Gminy Wielowieś, Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Katowicach jako organ kontrolny w drugiej instancji, a Wojewoda w zakresie wykonywania zadań zleconych i zadań własnych obowiązkowych. Koordynatorem działań w zakresie polityki społecznej jest Ministerstwo Polityki Społecznej. Do wykonywania powierzonych zadań Ośrodek zatrudnia 4 osoby. Świadczenia pomocy społecznej realizuje dwóch pracowników socjalnych pracujących w terenie.

Obecnie z pomocy społecznej korzystają ludzie, których dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 316 zł. spełniający przynajmniej jeden z następujących warunków: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, braku umiejętności w przystosowaniu do

życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze, trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Ośrodek mieści się w pomieszczeniach Zakładu Budżetowego Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Gminy Wielowieś, w Wielowsi przy ul. Głównej 1, w skrzydle budynku zamku, na parterze. Posiada trzy pomieszczenia. Wyposażony jest w sprzęt niezbędny do prowadzenia szerokiego zakresu usług.

Obecnie ze świadczeń pomocy społecznej korzysta średnio w ciągu roku 140 rodzin. 130 dzieci objętych jest bezpłatnym dożywianiem w stołówkach dwóch szkół podstawowych i gimnazjum. Z dodatków mieszkaniowych korzysta 56 rodzin. Ze świadczeń rodzinnych obecnie 140 rodzin. Liczba osób korzystających co roku się zwiększa. Od września 2006 r. ośrodek, jako jedyna instytucja, będzie obsługiwał wszystkie osoby, które korzystają z zasiłku rodzinnego oraz przysługujących do niego dodatków z terenu Gminy Wielowieś. W przeciagu minionych lat zauważa się coraz większy wzrost liczby osób i rodzin, które potrzebują zarówno bezpośredniej pomocy finansowej jak i szeroko rozumianej pracy socjalnej.

Głównym zadaniem pracowników ośrodka jest zapobieganie sytuacjom niepożądanym, patologiom i wykluczeniu społecznemu. Pomoc w załatwianiu spraw w innych urzędach, pomoc prawną z zakresu pomocy społecznej, minimalizowanie skutków bezrobocia i aktywizowanie osób bezrobotnych. Pomoc przy otrzymywaniu świadczenia z innych systemów zabezpieczenia społecznego (ZUS, KRUS - emerytury, renty, renty rodzinne, zasiłek pogrzebowy). Pomoc przy kompletowaniu dokumentacji do Lekarza Orzecznika.

Ośrodek, w trakcie wykonywania swoich statutowych zadań, współpracuje z innymi jednostkami samorządowymi, rządowymi i pozarządowymi. Współpracuje ze szkołami, pedagogiem szkolnym, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policją (w tym niebieska karta), Stacją Opieki Caritas (w zakresie opieki i pomocy dla osób przewlekłe chorych), stowarzyszeniami i Kościołami. Współdziała i reaguje na wnioski i postulaty radnych, sołtysów i innych osób, które działają w imieniu podopiecznego.

Formy pomocy to zasiłki stałe, okresowe, celowe, dożywianie dzieci w szkołach, pomoc na opłacenie pobytu dziecka w przedszkolu. Pomoc finansowa przy zorganizowanych wyjazdach dzieci: na wycieczki, „Zieloną Szkołę”, organizacja dowozu dzieci na nieodpłatne kolonie organizowane przez Kuratorium Oświaty oraz ZHP.

Ośrodek wykonuje również zadania z zakresu: dodatków mieszkaniowych, zasiłków rodzinnych oraz przysługujących do nich dodatków

Pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Wielowsi: kierownik - Ewa Nocoń, pracownicy socjalni - Iłona Jaworek, Aleksandra Tęsny, Brygida Janoszka.

Urząd Poczty (na górze) i Biblioteka (poniżej)

SPÓŁDZIELNIA MLECZARSKA

Spółdzielnia Mleczarska w Wielosiu istniała już w okresie międzywojennym. Za datę powstania przyjmuje się rok 1932, od momentu adaptacji spichlerza na zboże. Duże posiadłości ziemskie miał wtedy Baron, który przestawił się na przetwórstwo gorzelniane zboża. Porozumieniem rolników, po adaptacji wymienionego spichlerza powstała Molkerai i Genossenschaft, która miała na celu przetwórstwo mleka wyłącznie na własne potrzeby. Wyposażenie w maszyny i urządzenia było bardzo skromne. Napęd na maselnicę i pompę-sprężarkę był transmisyjno-pasowy, co było na tamte czasy bardzo postępowe, ponieważ w całej Polsce urządzenia te były wyłącznie ręczne. Spółdzielnia produkowała mleko spożywcze, śmietanę przerabiała na masło, a pozostałość mleka chudego wracała z powrotem do rolników. Rolnicy, dostawcy mleka, mogli dziennie dostać świeże masło, maślanek i twaróg oraz zwrot mleka chudego, w ten sposób mleczarnia działała do 1945 roku.

W wyniku reorganizacji Spółdzielni Wielowiejskiej przyłączono do Spółdzielni w Gliwicach. Po dojściu do władzy Gomułka nastąpił powrót do gospodarki prowadzonej wcześniej i znowu powstały samodzielne Spółdzielnie. Spółdzielnię zarządzali: kierownik zakładu, dwóch dochodzących członków zarządu - z tego jeden był prezesem, Rada Nadzorcza. Terenem działania była Gmina Wielowieś, Świbie oraz Jasiona i PGR Jasiona. W roku 1951 kierownictwo w mleczarni przejął Pan B. Bańbula. Rozwinął on działalność Spółdzielni, poszerzano asortyment. Stosowano sprzedaż obwoźną, której najważniejszym atutem była jakość, toteż spółdzielnia wielowiejska nie miała najmniejszych problemów ze zbyciem swoich produktów. Następnym etapem było wprowadzenie do produkcji sera o nazwie „Limbski”. Zakupiono dwa samochody marki Star i Żuk, zatrudniono kierowcę, który w zależności od potrzeb obsługiwał dany samochód. Kierowca był jednocześnie elektrykiem.

Malowanie i bielenie również prowadzono sposobem gospodarczym, każda pracownica bieliła swoje stanowisko pracy. Wszystkie remonty i ulepszenia, wykonywane we własnym zakresie. Produkowano wtedy, między innymi, masło. Po reorganizacji zakład został wchłonięty przez Okręgową Spółdzielnię Mleczarską w Gliwicach. Rozpoczęto butelkowanie mleka (dziennie 21 tys. litrów), nadal produkowano twaróg (dziennie w ilości 3 ton) według własnej receptury, wypracowanej przez p. Bańbulę. Twaróg ten jakością przewyższał inne, zajmował I miejsce w Polsce.

Wysoką jakością wielowiejskiego twarogu zainteresowano się w Zarządzie Centralnym Spółdzielni Mleczarskich i przeprowadzono szkolenia w 10 województwach.

Po przeprowadzonym remoncie, mleczarnia przeżywała rozkwit, miesięcznie produkowano 110 ton twarogu. Zakład posiadał wysoką rentowność.

Należy dodać, że na dobrą jakość produkowanego twarogu miała również wpływ woda źródłana z własnego ujęcia, odpowiadająca wszelkim normom pod względem bakteriologicznym. W 1993 r., pod wpływem zmian w kraju, nastąpił znowu podział spółdzielni i powstała samodzielna Wielowiejska Spółdzielnia Mleczarska, która prowadziła produkcję tylko do roku 1998, wtedy produkcja została wstrzymana, a obiekt został sprzedany.

Wieloletni kierownik Mleczarni Bogusław Bańbula

Biura banku

Dział obsługi klienta

Sala konferencyjna

Dyrektor banku Kornelia Waloszek

Dział obsługi klienta

Dział obsługi klienta

BANK SPÓŁDZIELCZY

..... Czas, niby odległy a nam bliski i chociaż się zmienia, chciałobyśmy pamiętać o tym ocalić od zapomnienia.....

Historia Banku Spółdzielczego w Wielosiu sięga początku połowy ubiegłego stulecia. Od sierpnia 1950 r. mieszkańcy Gminy Wielowieś mogli realizować operacje finansowe w Gminnej Kasie Spółdzielczej w Wielosiu - załączku dzisiejszego Banku Spółdzielczego. Misją Gminnej Kasy Spółdzielczej było świadczenie usług kredytowych, przyjmowanie depozytów i realizacji wypłat za produkty rolne, ale także działalność kulturalna i samorządowa. Gminna Kasa Spółdzielcza nadzorowana przez Bank Rolny w Gliwicach kierowana była przez władze samorządowe wybrane spośród mieszkańców obecnej Gminy Wielowieś. Naczelnym organem Gminnej Kasy Spółdzielczej było Walne Zgromadzenie Wspólników, które liczyło w tamtym okresie około 250 członków. Kierownikiem Gminnej Kasy Spółdzielczej był długoletni działacz spółdzielczy p. Jan Romanowski. Siedziba dawnego Banku Spółdzielczego mieściła się w Wielosiu przy ul. Głównej 40, obok dzisiejszego Salonu Kosmetycznego, natomiast filia Banku mieściła się w Świbiu. W tamtym okresie pracowało 4 pracowników w placówce macierzystej w Wielosiu i 2 pracowników w Filii w Świbiu. Od 1964 r. kierowanie Gminnej Kasy Spółdzielczej objął zasłużony działacz bankowości spółdzielczej p. Albin Klementowski. Rok 1965 był dla banku rokiem przełomowym. W tym czasie podjęto decyzję o zakupie budynku przy ulicy Głównej 5 - nowej siedziby Banku, w której działalność prowadzona jest do chwili obecnej. W tym czasie, jako uzupełnienie nowego produktu bankowy wprowadzono konta osobiste „Rachunki oszczędnościowo-rozliczeniowe” dla osób fizycznych. Nową placówkę, zaadaptowaną z magazynu nawozów systemem gospodarczym, otwarto w dniu 28 grudnia 1966 r. z udziałem władz wojewódzkich, powiatowych i gminnych. W 1965 r. Gminna Kasa Spółdzielcza została przekształcona w Spółdzielnię Oszczędnościowo-Kredytową, a w 1966 na Bank Spółdzielczy. Bank był organizatorem wycieczek, m.in. do Stolicy, do Krakowa i Wieliczki, Czorsztyna, Szczawnicy i Zakopanego oraz nad morze. Podmiotami instytucjonalnymi obsługiwanymi przez Bank Spółdzielczy była Gminna Spółdzielnia, Spółdzielnia Kółek Rolniczych, Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska. Z początkiem lat 70-tych rozpoczęto obsługę Urzędu Gminy.

Rozwój Banku spowodował znaczny przyrost zatrudnienia do 12 osób. Zmieniło się także kierownictwo - od 1979 r. zarządzanie powierzono p. Danucie Łach, która z dużym zaangażowaniem kierowała instytucją w okresie przemian gospodarczych i ustrojowych, aż do 2001 r. Działalność banku w początkach lat 80-tych była ściśle limitowana i sterowana przez jednostkę nadrzędną jaką był Bank Gospodarki Żywnościowej. Zmiany gospodarcze i transformacja systemowa wpłynęły zasadniczo na zmiany organizacyjne i finansowe Banku, co umożliwiło poszerzenie i zmianę jakości produktów bankowych. Dalszy rozwój rynków finansowych w latach 90-tych ubiegłego stulecia i akcesja Polski do Unii Europejskiej wymusiły na Banku działania restrukturyzacyjne i konsolidacyjne. Bank stał się samodzielnym, a Bank

Gospodarki Żywnościowej zaczął współpracować z Bankiem Spółdzielczym na warunkach partnerskich.

Od 1993 r. Bank jest zrzeszony w Gospodarstwie Banku Południowo-Zachodnim S.A. we Wrocławiu, obecnym Bankiem Polskiej Spółdzielczości S.A. w Warszawie. 1.1.1999 r. Bank Spółdzielczy w Wielosiu połączył się z Bankiem Spółdzielczym w Knurowie i Bankiem Spółdzielczym w Toszku, stając się Oddziałem połączanego Banku. W wyniku fuzji zwiększyły się możliwości kredytowe, poszerzono ofertę produktów bankowych, przy zachowaniu stanu zatrudnienia. W 2002 r., dzięki atrakcyjnej pożyczce z Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, zmodernizowano siedzibę banku, dostosowując pomieszczenia do nowoczesnych standardów obowiązujących w instytucjach finansowych.

W październiku 2003 r. doszło do kolejnego łączenia Banku Spółdzielczego w Knurowie z Bankiem Spółdzielczym w Orzeszu. Obecnie Bank Spółdzielczy w Wielosiu wchodzi w strukturę Orzesko-Knurowskiego Banku Spółdzielczego z siedzibą w Knurowie będąc jednym z 14 jego Oddziałów. Obecna działalność Banku Spółdzielczego w nowych uwarunkowaniach prawnych, organizacyjnych i finansowych zmienia oblicze dzisiejszego Banku w Wielosiu przy jednoczesnym kultywowaniu bogatej tradycji bankowości spółdzielczej i historii tego konkretnego Banku. Przetwarzanie w burzliwych okresach historii i osiągnięcia Banku możliwe były przy współudziale wielu wybitnych działaczy społecznych i samorządowych Banku i Gminy oraz dzięki szczególnemu zaangażowaniu pracowników. Wkład każdego z nich był jedyny i niepowtarzalny. Nie sposób wliczyć wszystkich. Szczególne podziękowania należą się Panu Albinowi Klementowskiemu, Pani Danucie Łach, Pani Urszuli Kasprzik, Pani Edeltraudzie Ormot, Pani Mariannie Szygula, Pani Rucie Luks. Plany działania Banku i perspektywy jego rozwoju silnie zakorzenione są w historii Wielosiu i jego mieszkańców. Zostaną w pamięci nas wszystkich.

Obecni pracownicy Banku Orzesko-Knurowskiego (stan na rok 2005): Kornelia Waloszek - dyrektor oddziału od 1 VI 2001 r., Maria Zielińska, Maria Kaminiorz, Magdalena Maroń, Irena Wiecek, Klaudia Szotysik, Danuta Knopik, Mariola Schygulla, Teresa Wrzeciono, Barbara Waloszek.

KÓŁKO ROLNICZE

Po II wojnie światowej w zakresie gospodarki ziemią zaznaczyły się zmiany. W Wielowsi nie było majątku obszarniczego, toteż nie wystąpiły tutaj problemy związane z reformą rolną, tym niemniej potrzebny był czas na odbudowę zniszczonych gospodarstw oraz bazy maszynowej. Niezniszczone w czasie działań wojennych, opuszczone przez osadników niemieckich 108 gospodarstw rolnych zostało przekazane repatriantom.

W zakresie struktury własnościowej do roku 1950 istniała w rolnictwie tylko własność indywidualna. Wskutek zrzeszenia się gruntów ornych na rzecz państwa powstał tzw. Państwowy Fundusz Ziemi. Grunty Państwowego Funduszu Ziemi do 1957 r. były wydzielone indywidualnym gospodarcom. Od tego roku część gruntów ornych Państwowego Funduszu Ziemi, przejmowało powstałe Kółko Rolnicze, stosując formę zespołowego zagospodarowania. W latach 1973-75 cały areal będący w dyspozycji Państwowego Funduszu Ziemi został przekazany Państwowemu Gospodarstwu Rolnemu w Jasionie. W posiadaniu gospodarstw indywidualnych znalazło się 3282 ha, w gospodarce uspołecznionej PGR-307 ha, SKR - 205ha.

Lata 1956-57 były przełomowe dla rolnictwa. Powołano Organizację Społeczno Zawodową Rolników - kółek rolniczych. Celem tej organizacji było podniesienie i unowocześnienie techniki produkcji rolnej.

W Wielowsi Kółko Rolnicze powstało 2.02.1957 r., na zebraniu organizacyjnym, w którym wzięło udział 123 rolników.

Ukonstytuowanemu zarządowi przewodniczył Jan Sitko - rolnik indywidualny. Wśród działaczy i organizatorów Kółka Rolniczego byli: Michał Nowak, Jan Sitko, Feliks Cionga i Antoni Kubiszyn. W pierwszych latach obejmowało ono wyłącznie Wielowieś, skupiając 97 rolników. W wyniku reorganizacji przeprowadzonej 1.07.1974 r. objęło swoją działalnością całą Gminę, zrzeszając 502 rolników i przyjęło nazwę Spółdzielni Kółek Rolniczych. Do SKR-u należały Kółka Rolnicze w Sierotach, Świbiu, Radonii, Błażewicach. Działalność Kółka Rolniczego obejmowała także dziedzinę produkcji. Chodziło tu o zagospodarowanie Państwowego Funduszu Ziemi oraz świadczenie usług w zakresie mechanizacji rolnictwa.

Rozwój Kółka Rolniczego charakteryzuje się stałym wzrostem ilości maszyn i urządzeń rolniczych: ciągników, kombajnów, kombajnów ziemniaczanych, sноповязателей, kosiarek, siewników, plugów, bron, rozsięwaczy wapna, opryskiaczy, młocarni. Część maszyn sfinansowana była z Państwowego Funduszu Rozwoju Rolnictwa. Równocześnie z rozwojem parku maszynowego, zwiększyła się wartość usług wykonywanych przez Kółko Rolnicze. Istniały następujące zakłady usługowe: Zakład Usług Mechanicznych, Zakład Usług Remontowych, Zakład Gospodarstwa Rolnego, Zakład Zbiorowego Zaopatrzenia, Zakład Usług Remontowo-Budowlanych.

Spółdzielnia Kółek Rolniczych wykonywała prace na rzecz rolników indywidualnych tj. orki, siewy, kombainowanie, koszenie, wywóz obornika, wapnowanie gleb. Zajmowało się też usługami transportowymi na rzecz rolnictwa przedsiębiorstw państwowych. Spółdzielnia Kółek Rolniczych w latach 70-tych i 80-tych organizowała różnego rodzaju pokazy, np. pracy nośników, kombajnów zbożowych i ziemniaczanych, faszerywania i kisenia ziemniaków za pomocą kolumny parnikowej. Spółdzielnia Kółek Rolniczych organizowała dla pracowników i ich rodzin wycieczki, zimowiska dla dzieci, kolonie, wyjazdy do kina, teatru oraz zabawy. W działalności w/w Spółdzielni coraz większą rolę odgrywało Koło Gospodyń Wiejskich, które prowadziło szeroką działalność, organizując pogadanki, konkursy, pokazy. Wśród ówczesnych działaczek na szczególne

Przekazanie maszyn rolniczych dla Kółka Rolniczego przez Państwowy Fundusz Rozwoju Rolnictwa - 1961 r.

wyróżnienie zasługują: Anna Ciomperlik, Róża Skrabania, Joanna Waloszek, Joanna Stróżyk. SKR w Wielowsi podlegał pod Powiatowy Związek Kółek Rolniczych w Gliwicach i pod Wojewódzki Związek Kółek Rolniczych w Katowicach. Według kolejności prezesami Spółdzielni Kółek Rolniczych byli: Stanisław Bogacz, Józef Kęder, Czesław Hajok, Rajner Basteck. Głównymi księgowymi byli: Józef Skowron i Maria Pyka. SKR zatrudniało ok. 100 osób. Kadrami i zatrudnieniem zajmowała się Alina Szamryk. Zatrudniano: traktorzystów, mechaników, zaopatrzeniowców i stróżów. SKR skończył swoją działalność dnia 27 VI 2003 r., z chwilą przejścia na własność p. W. Kocka.

GS SAMOPOMOC CHŁOPSKA

Po zakończeniu działań wojennych na czoło spraw gospodarczych wysunął się problem wyżywienia ludności. Na terenie Wielowsi brak było placówek handlowych. Pierwszy sklep w Wielowsi zorganizowano w maju 1945 r. Stanowił własność Michała Domańskiego. Był to sklep wielobranżowy. Władze administracyjne podjęły starania o zorganizowanie uspołecznionych placówek handlowych. We wrześniu 1945 roku zorganizowano placówkę Powszechnej Spółdzielni Handlowej, której założycielami byli: Antoni Nowak, Szczepan Bujara, Jan Szczudło, Antoni Marciniusz. Spółdzielnia zorganizowała i prowadziła sklep wielobranżowy. Dnia 16 czerwca 1946 roku zorganizowano następną spółdzielczą placówkę - Spółdzielnię "Samopomoc Chłopską", której prezesem został Konrad Kulik. Gminna Spółdzielnia "Samopomoc Chłopska" z siedzibą w Wielowsi, została zarejestrowana z Sądzie Okręgowym w Gliwicach, dnia 19.04. 1947 r.

W skład pierwszego Zarządu weszli: Franciszek Szygula, Jan Janiga, Jan Romanowski, Antoni Filozof, Marcin Janiga.

Dnia 15.12.1947 r. podjęto uchwałę o połączeniu Spółdzielni "Samopomoc Chłopska" z Powszechną Spółdzielnią Handlową. Od samego początku przystąpiono do organizacji sieci placówek handlowych wg. branż, zmierzając do zaopatrzenia ludności w artykuły przemysłowe i spożywcze. W 1950 roku istniało 5 placówek handlowych, a w 1960 r. było ich już 12. Uruchomiono sklepy spożywcze i z artykułami gospodarstwa domowego, tekstylnymi, odzieżowymi, sportowo-obuwicznymi, meblowymi, monopolowo-cukierniczymi, sklep z artykułami rolniczymi i warzywno-owocowy. Uruchomiono piekarnię, której kierownikiem został Jan Marzec. Kierownikiem gospody "Oaza" został Jan Szczudło. Powstała również masarnia, której pierwszym kierownikiem został Antoni Filozof. Później, w 1959 roku zaadaptowano budynek starej gorzelni na masarnię.

GS „Samopomoc Chłopska” prowadziła również skup nadwyżek rolnych i surowców wtórnych, sprzedaż artykułów i środków produkcji dla rolnictwa, wypożyczalnię sprzętu gospodarstwa domowego, punkt oczyszczania zboża, napraw radiodiodników i telewizorów, warsztat ślusarko-kowalski, ośrodek ochrony roślin i transportu, skup mleka, punkt skupu żywca i drobiu, pralnię chemiczną, prowadziła rozdział nawozów sztucznych i środków opalowych dla mieszkańców Wielowsi i okolicy. Dnia 15 VIII 1973 r. podjęto decyzję o budowie pawilonu handlowego: „Złoty Kłos” w Wielowsi o powierzchni 1560 m², który ukończony został 16 I 1978 r.

W 1983 r. podjęto decyzję o budowie nowej piekarni dla mieszkańców Wielowsi, której rozbudowę nastąpił 16 II 1987 r. Działalność GS „Samopomoc Chłopska” wykazywała stały rozwój i osiągała pozytywne wyniki. Systematycznie wzrastała ilość członków spółdzielni. Podjęto również decyzję o przejściu sklepów w agencje np. sklep warzywniczy „Filozof”. GS „Samopomoc Chłopska” zorganizowała sieć handlowo-usługową w okalających ją miejscowościach: Sierotach, Błażewicach, Czarkowie, Kotkowie, Kieleczce, Chwoszczu i Świbiu.

Dla pracowników i członków GS Organizowano zabawy, wycieczki do Warszawy, Budapesztu, Krakowa, Gdańska, Wieliczki. Działał także ośrodek „Nowoczesna Gospodyni”. W 1987 roku uroczystie obchodzono 40-lecie działalności Gminnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska”.

W 1988 r. Zarząd podjął uchwałę o uruchomieniu ciastkarni w piekarni w Wielowsi. Poczyniono starania w celu przygotowania warunków do budowy małych

Walne zebranie członków GS Wielowieś

Wycieczka do Wieliczki zorganizowana przez GS „Samopomoc Chłopska”

placówek handlowych na terenie naszej gminy.

W latach 1970-1989 Spółdzielnia prowadziła 23 placówki handlowe, 2 restauracje, prowadzone były zakłady świadczące usługi dla ludności takie jak: magiel, zakład fryzjerski, RTV, ośrodek nowoczesnej gospodyni, punkt skupu zboża, zakład masarski, 2 piekarnie. Zatrudnionych było 164 osoby.

W wyniku ustawy o Spółdzielniach z 1990 r. Spółdzielnie w całym kraju zostały objęte reorganizacją, przeszły na własny rozrachunek. W wyniku reorganizacji wystąpiły zwolnienia grupowe w skutek czego ze Spółdzielni odeszło 38 osób. Część skorzystała z możliwości przejścia na wcześniejszą emeryturę m.in. Prezes Szopa. Pozostało 69 pracowników. Wraz z odejściem Prezesa Szopy, w dniu 08.05.1991 r. powołano nowy Zarząd w osobach: Prezes Zarządu - Zbigniew Mazurek i członkowie Zarządu - Stefan Kusz i Stanisław Ścisiewicz. Na skutek zmian w ustawie o spółdzielczości, Spółdzielnie otrzymały większą samodzielność, same decydowały o finansach, zakupach. Zniknęły przydziały, przedpłaty, zapisy. Ustawa z 1990 r. (tzw. specustawa) dokonała w spółdzielniach spustoszeń gospodarczych o nieodwracalnym charakterze, nie było pomocy władz państwowych dla Spółdzielczego rozwoju. Państwowym molochom przemysłowym umarzono długi i nie egzekwowano ściągania składek ZUS-u, a Spółdzielniom nie darowano jednej złotówki. Oddłużono wiele dziedzin gospodarki, ale nie Spółdzielnie. Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” w Wielowsi z dniem 30 stycznia 1990 r. przyjęła nową nazwę i funkcjonowała jako Handlowo Usługowa Spółdzielnia „ROLNIK” i została zarejestrowana w Sądzie Rejonowym pod nr RS 357 - działalność pozostała niezmieniona. W 1991 r., w związku ze stratami zakładu masarskiego, podjęto uchwałę o przekazaniu zakładu w dzierżawę. Również inne placówki stawały się nierentowne. Spółdzielnia traciła płynność finansową. Dokonano przebranzowania pawilonu. Zarząd czynił starania, aby straty zminimalizować.

Rok 1993 przyniósł kolejne zmiany w Zarządzie Spółdzielni. W związku z chorobą Prezesa Mazurka, powołano na jego miejsce Krystynę John, która z dniem 27.08.1993 r. objęła stanowisko Prezesa. Członkami Zarządu zostali - Stefan Kusz i Anna Twardowska. Na przestrzeni lat 1993-2004 Spółdzielnia prowadziła okrojona działalność. Nierentowne placówki zostały oddane w dzierżawę. Sprzedano niezagospodarowane budynki i te, które przynosiły straty. Oddając w dzierżawę sklepy, Zarząd w pierwszej kolejności proponował przejęcie placówki przez pracowników. Jeżeli odmawiali, to szukano innego nabywcę. W 2004 r. Spółdzielnia zatrudniała 18 osób, prowadziła 1 sklep ogólnospożywczy, piekarnię, pracującą na 2 zmiany, a w dzierżawie ma 18 punktów. Sytuacja finansowa Spółdzielni jest dobra, od lat nie korzysta z kredytów, wszelkie należności regulowane są na bieżąco i z własnych środków.

Prezesami Gminnej Spółdzielni byli: Władysław Puchalski, Tadeusz Misztal, Henryk Szopak, Zbigniew Mazurek, Krystyna John (do dziś).

Anna Kluba świadczy usługi krawieckie, wykonuje nadruki na ubraniach, wykarcza materiały włókiennicze

Damian Kluba jest właścicielem Zakładu Tapicerskiego. Wytworza i renowuje meble tapicerowane i tapicerki samochodowe

Mistrz Stolarski Roman Bdzionek prowadził Zakład Stolarski do 1999 r. Obecnie prowadzi go Czeladnik Grzegorz Bdzionek, który produkuje meble kuchenne, sklepowe, biurowe. Zakład oferuje też zakładanie stolarki budowlanej.

Robert Knopik jest od 1994 r. właścicielem Zakładu Usług Stolarskich „Gold MEBEL”. Zajmuje się meblami kuchennymi i zabudową wnętrz.

Danuta i Zbigniew Koziół są od 1996 r. właścicielami firmy „ZILBI” zajmującej się usługami ogólnobudowlanymi i elektroinstalatorskimi.

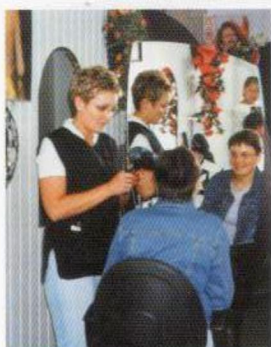
Jan Macała od 1991 r. prowadzi firmę usługową zajmującą się instalacjami sanitarnymi, CO i kafelkowaniem.

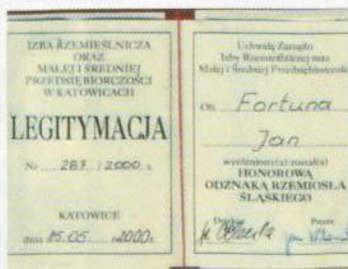
Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „WIBR” dawniej produkowało kotły centralnego ogrzewania, później pojemniki do segregacji odpadów. Obecnie zakład zajmuje się obróbką mechaniczną elementów metalowych. Prowadzi sprzedaż hurtową i detaliczną.

Młyn Od roku 1993 należy do rodziny Jarczyk. Zakład przeszedł kilka modernizacji, wymieniono około 70% maszyn, dzięki czemu wydajność wynosi 30 ton pszenicy na dobę.

Janusz i Jolanta Kotyba są właścicielami Zakładu Fryzjerskiego damsko-męskiego w Wielosiu.

Zakład stolarski przy ul. Wolnej 32 od 1 lipca 1989 r. prowadzi Jan Fortuna, który kształci młodzież w zawodzie stolarza.

Zakład Usługowy „Stolmet” o profilu: ślusarstwo i stolarstwo, prowadzony przez Rajnolda Sus.

Maciosek Gerard założył w Radoni Zakład Stolarski, który zajmuje się produkcją i sprzedażą mebli.

Jolanta Wandzik prowadzi Zakład Fryzjerski, dla kobiet i mężczyzn. Wykształciła 14 uczennic w zawodzie fryzjera.

Firma „JOLANTA” prowadzi Salon Kosmetyczny VISAGE. W salonie można skorzystać z masażu i solarium.

Paweł Latoska prowadzi Foto Video „Toska”. Dysponuje nowoczesnym laboratorium fotografii cyfrowej i jest w stanie wykonać każde zlecenie wymagające klientów XXI wieku.

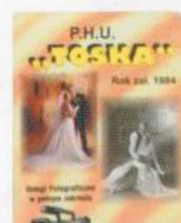

Przedsiębiorstwo „ECO - STEEL” pod przewodnictwem prezesa Leszka Grzonki produkuje środki myjące: mydło w płynie, płyny do mycia naczyń i inne. Miesięczna produkcja wynosi około 500 ton.

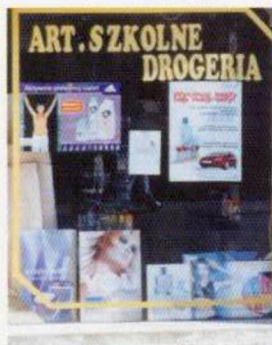
D. Antoszków i A. Giersz prowadzą firmę transportową „ADEX”. Firma zajmuje się transportem materiałów sypkich. D. Antoszków prowadzi ponadto stację paliw „Orlen”.

Iwona Nocoń prowadzi sklep „LANZ” gdzie można nabyć maszyny rolnicze, części zamienne do ciągników, maszyn rolniczych oraz samochodów osobowych. Znajduje się tu także zakład mechaniki pojazdowej.

Przedsiębiorstwo „Krzysztof” prowadzone przez Krzysztofa Smarun zajmuje się usługami stolarskimi w zakresie przeróbki drewna. Produkcja wysyłana jest do krajów UE (Niemiec, Holandii).

Danuta i Władysław Niemasz prowadzą sklep z artykułami szkolnymi, chemicznymi i kosmetykami.

PHU SAM „MAJA”, prowadzi p. Barbara Bartnik. Dostępne są tu produkty ogólnospożywcze, mięsne i chemiczne. Zakład przyjmuje odzież do czyszczenia i prowadzi handel odzieżą używaną.

Wanda Lorenc jest właścicielką sklepu ogólnospożywczego, prowadzi sprzedaż hurtową i detaliczną artykułami spożywczymi, warzywami, owocami, chemią gospodarczą, napojami, alkoholem i papierosami.

Monika Nowińska i Karina Kroczek prowadzą sklep spożywczo-monopolowy „Jolanta”.

Sklep wielobranżowy „Krecik” prowadzony przez p. G. Janotę.

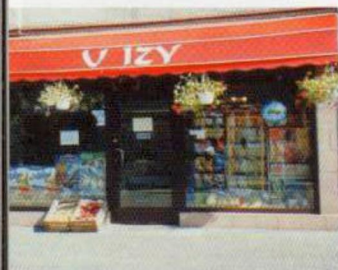
M. Szndurski prowadzi sklep obuwniczy

P. Jolanta Wandzik prowadzi sklep wielobranżowy.

Bronisław Gubański prowadzi PH „Agrocentrum”. Sprzedaje środki do produkcji rolnej, pasze, nawozy i środki ochrony roślin.

Sklep spożywczy „U Izy” w Wielosiu prowadzony przez firmę „Jolanta”

Z. Motak prowadzi sklep wielobranżowy PPHU „Diana” i Agencję Nieruchomości.

Lokal gastronomiczny „Filozof” prowadzony przez G. Filozof

Kawiarnia „Cappuccino” prowadzona przez p. P. Jaworka

B. i H. Jatta prowadzą Przedsiębiorstwo „Tęcza” - Bar, Kantor, Biuro Podróży

Bar „Carmen” i stacja LPG prowadzona przez A. Auguścik i J. Gaj

Pani G. Jendryk prowadzi restaurację „Oaza” oraz kwiaciarnię.

Kwiaciarnia „Oaza”

Klubo-Kawiarnia „Cafe-Club” prowadzona przez p. K. Ścisłowski

Hubert Jeziorowski posiada certyfikat i licencję na przewóz osób na terenie całego kraju. Firmę założył w marcu 2000 r. zaczynając od jednego autokaru. Od dwu lat dysponuje trzema autokarami.

Sklep Spożywczo-Przemysłowy na ul. Wolnej prowadzony przez p. C. Ostrówa.

PADONA s.c została założona przez: W. Prewę, S. Radzieja i G. Krawczyka. Zajmuje się sprzedażą materiałów budowlanych, transportem i usługami budowlano remontowymi. W 2004 r. powstał drugi zakład na terenie Wielosiu.

Gospodarstwo Rolne rodziny Walloszek, zajmujące się produkcją roślinną i zwierzęcą od 1918 r.

Gospodarstwo Rolne rodziny Walloszek, zajmujące się produkcją roślinną i zwierzęcą od 1918 r.

Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „Koncept” p. S. Konieczny zajmuje się handlem spożywczo-przemysłowym i gastronomią.

Punkt Unasienniania Zwierząt i gospodarstwo rolne prowadzone przez p. Krystiana Pykę.

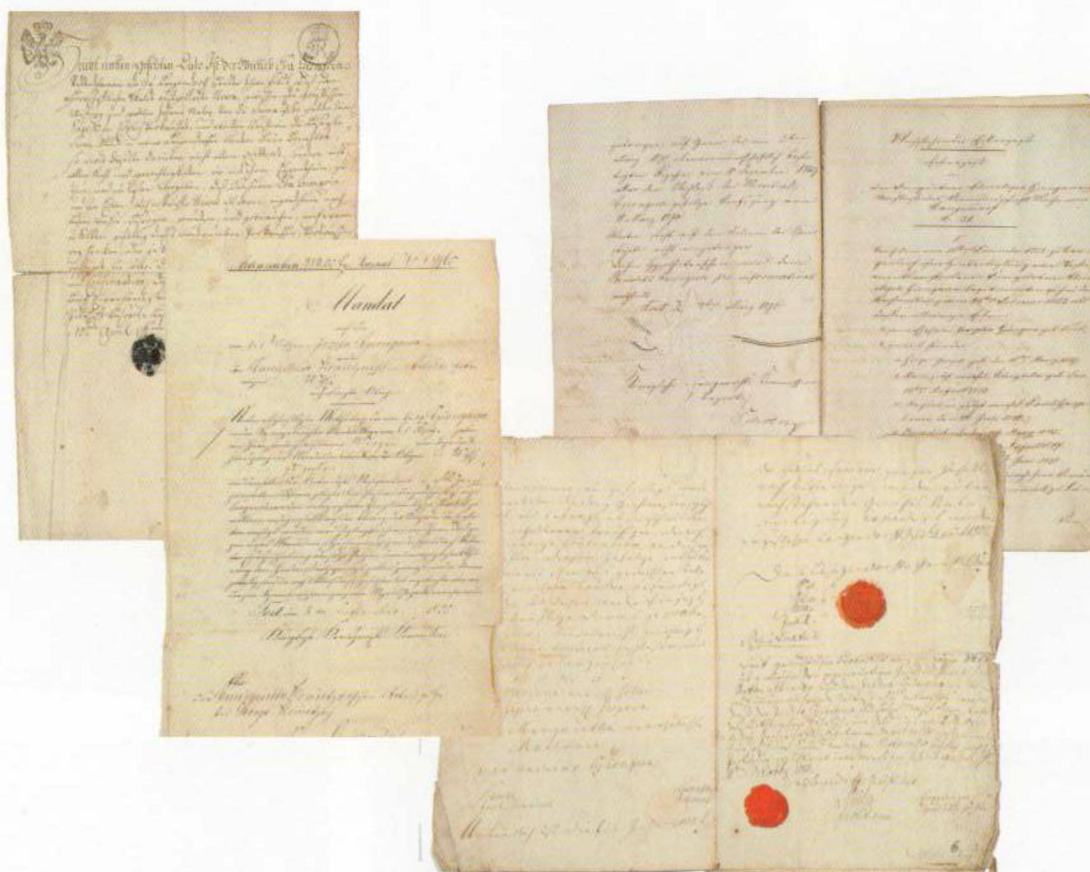

Gospodarstwo rolne rodziny Kociok zajmujące się produkcją roślinną i zwierzęcą od 1905 r.

Gospodarstwo rolne rodziny Kociok zajmujące się produkcją roślinną i zwierzęcą od 1905 r.

AKTA NOTARIALNE GOSPODARSTWA CIONGWÓW

OTWARCIE WYSTAWY

700 LECIE - WIELOWSI

Wstęgę przecinają - od lewej: Wójt Gminy mgr Ryszard Osdarty, Przewodniczący Rady Gminy Zenon Beza, Proboszcz Parafii Wielowieś ks. Piotr Lepszy.

1. **Przygotowanie i opracowanie folderu:** Małgorzata Ostrowska, Mariusz Ostrowski
2. **Wydawca:** Gimnazjum im. Jana Pawła II w Wielowsi
3. **Opracowanie merytoryczne:** Franciszek Olender, Małgorzata Ostrowska
4. **Konsultacja językowa:** Wanda Suchozek
5. **Opracowanie i druk folderu:** Studio WM 44-120 Pyskowice, ul. Gen. Sikorskiego 83
032/ 233 91 68, e-mail: wmstudio@poczta.onet.pl
6. **Fotografia na okładce:** Wojciech Maziarz - <http://www.dragoncom.pl>

URZĄD GMINY WIELOWIEŚ

44-187 Wielowieś, ul. Główna 25
tel 032/ 233-60-00, fax 032/ 233-60-04
www.wielowies.ppsi.pl
e-mail: infowielowies@ppsi.pl

GIMNAZJUM IM. JANA PAWŁA II

44-187 Wielowieś, ul. Zamkowa 24
tel./fax 032/ 233 66 94
www.gimbuda.szkola.pl